

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2010

DOMINIKA VESELÁ

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Diplomant: DOMINIKA VESELÁ

**KOMPARACE ORGANIZACE DOHLEDU NAD FINANČNÍM
TRHEM V ČESKÉ REPUBLICE, SPOLKOVÉ REPUBLICE
NĚMECKO, REPUBLICE RAKOUSKO A ŠVÝCARSKÉ
KONFEDERACI**

INSTITUCIONÁLNÍ ASPEKTY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce: JUDR. MICHAEL KOHAJDA, PH.D.
Katedra: KATEDRA FINANČNÍHO PRÁVA A FINANČNÍ VĚDY
Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): ČERVEN 2010

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci „Komparace organizace dohledu nad finančním trhem v České republice, Spolkové republice Německo, Republice Rakousko a Švýcarské konfederaci“ vypracovala samostatně za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

V Praze dne .....

Podpis .....

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala JUDr. Michaelu Kohajdovi, Ph.D., trpělivému školiteli, za cenné připomínky, vítané rady, obětovaný čas a především za vstřícný a tolerantní přístup při vedení této práce.

Obsah

1	ÚVOD.....	4
2	TEORIE INSTITUCIONÁLNÍHO USPOŘÁDÁNÍ FINANČNÍHO DOHLEDU	7
2.1	Teoretické modely institucionálního uspořádání finančního dohledu.....	7
2.1.1	Odvětvové modely	8
2.1.2	Funkcionální modely.....	10
2.1.3	Integrované modely finančního dohledu.....	11
2.1.4	Vybrané integrované modely	12
2.2	Integrace struktury finančního dohledu – pro a proti	15
2.3	Postavení integrované instituce finančního dohledu – vztah k centrální bance	17
2.4	Financování dohledu nad finančním trhem	19
2.5	Náklady a efektivita dohledu nad finančním trhem.....	21
2.6	Integrace právní úpravy dohledu nad finančním trhem.....	23
3	FINANČNÍ DOHLED V REPUBLICE RAKOUSKO.....	24
3.1	Úřad pro dohled nad finančním trhem FMA a jeho organizace.....	24
3.1.1	Organizace.....	24
3.1.1.1	Orgány FMA	25
3.1.1.2	Výbor pro finanční trh	26
3.1.1.3	Vnitřní struktura FMA.....	26
3.1.2	Dohled nad dohledem.....	28
3.2	Spolupráce v bankovním dohledu – OeNB a FMA	29
3.2.1	OeNB versus FMA.....	29
3.2.2	Minimalizace zdvojení činností	30
3.2.2.1	Příslušnost FMA	30
3.2.2.2	Role OeNB v bankovním dohledu	30
3.3	Organizace OeNB	30
3.4	Financování	32
3.4.1	Náklady na dohled.....	32
3.4.2	Příspěvky.....	33
3.4.3	Poplatky.....	35
3.5	Hospodaření FMA	35
3.5.1	Rozpočet.....	35
3.5.2	Hospodaření	35
3.5.3	Vývoj hospodaření FMA.....	36
3.6	Právní úprava.....	38
4	FINANČNÍ DOHLED VE SPOLKOVÉ REPUBLICE NĚMECKO	39
4.1	Spolkový úřad pro dohled nad finančními službami BaFin a jeho organizace	39
4.1.1	Organizace.....	39
4.1.1.1	Orgány BaFin	39
4.1.1.2	Vnitřní struktura	42
4.1.2	Dohled nad dohledem – kontrola Spolkového úřadu BaFin	44
4.2	Spolupráce v bankovním dohledu – Bundesbank a Spolkový úřad pro dohled nad finančními službami.....	44
4.3	Organizace Bundesbank	46
4.4	Financování	48
4.4.1	Poplatky.....	48
4.4.2	Zvláštní náhrady	49
4.4.3	Příspěvky.....	49
4.4.3.1	Určení nákladů pro jednotlivé oblasti dohledu.....	50

4.4.3.2	Propočet příspěvků v rámci jednotlivých dohlížených oblastí.....	51
4.4.3.3	Zálohy na příspěvky	53
4.5	Hospodaření BaFin	53
4.5.1	Rozpočet.....	53
4.5.2	Hospodaření	53
4.5.3	Vývoj hospodaření BaFin.....	54
4.6	Právní úprava.....	56
5	FINANČNÍ DOHLED VE ŠVÝCARSKÉ KONFEDERACI	57
5.1	Švýcarský federální dohled nad finančním trhem FINMA a jeho organizace	57
5.1.1	Organizace.....	57
5.1.1.1	Orgány FINMA	57
5.1.1.2	Vnitřní struktura	59
5.1.2	Dohled nad dohledem.....	61
5.2	Financování	62
5.2.1	Poplatky.....	62
5.2.2	Příspěvky na dohled	63
5.3	Hospodaření	67
5.3.1	Rozpočet.....	67
5.3.2	Hospodaření FMA.....	67
5.4	Právní úprava.....	68
6	FINANČNÍ DOHLED V ČESKÉ REPUBLICE	69
6.1	ČNB a její organizace	69
6.1.1	Organizace ČNB	69
6.1.1.1	Orgány ČNB	69
6.1.1.2	Výbor pro finanční trh	70
6.1.1.3	Vnitřní struktura	70
6.1.2	Dohled nad dohledem.....	72
6.2	Financování	72
6.2.1	Poplatky.....	72
6.3	Hospodaření ČNB.....	73
6.3.1	Rozpočet.....	73
6.3.2	Hospodaření	74
6.3.3	Vývoj hospodaření ČNB	74
6.4	Právní úprava.....	77
6.4.1	Zákon o dohledu nad finančním trhem (ZDFT).....	77
6.4.1.1	Struktura ZDFT	79
7	ZÁVĚR.....	80
	LITERATURA	88

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Základní desagregovaný odvětvový model finančního dohledu	9
Obrázek 2:	Modifikovaný základní odvětvový model finančního dohledu	9
Obrázek 3:	Základní funkcionální model finančního dohledu	10
Obrázek 4:	Funkcionální model finančního dohledu při existenci bariér mezi odvětvími	11
Obrázek 5:	Model integrovaného finančního dohledu podle cílů	13
Obrázek 6:	Model integrovaného finančního dohledu podle činností.....	13
Obrázek 7:	Duální model finančního dohledu.....	14
Obrázek 8:	Plně integrovaný model finančního dohledu	14
Obrázek 9:	Rozdělení působnosti a informační toky mezi OeNB a FMA	30

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj provozních nákladů FMA v letech 2002 – 2009 (v tis. euro)	36
Graf 2: Vývoj personálních nákladů FMA a jejich poměru k počtu zaměstnanců dohledu v letech 2002 – 2009	37
Graf 3: Indexovaný vývoj zaměstnanců FMA a zaměstnanců finančního sektoru a vývoj jejich relace (2002 = 1) v letech 2002 – 2008	37
Graf 4: Vývoj agregovaných provozních nákladů BAKred, BAWe a BAV pro rok 2001 a provozních nákladů BaFin v letech 2002 – 2010 (v tis. EUR)	54
Graf 5: Indexovaný vývoj zaměstnanců finančního dohledu a zaměstnanců finančního sektoru a vývoj jejich relace (2001 = 1) v letech 2002 – 2008	55
Graf 6: Vývoj personálních nákladů finančního dohledu a jejich poměru k počtu zaměstnanců dohledu v letech 2001 – 2010	56
Graf 7: Rozpočtované a skutečné provozní výnosy FINMA v roce 2009 (v tis. CHF)	67
Graf 8: Rozpočtované a skutečné provozní a náklady FINMA v roce 2009 (v tis. CHF)	68
Graf 9: Vývoj provozních nákladů ČNB v letech 2004 – 2009 (v tis. CZK)	75
Graf 10: Vývoj personálních nákladů ČNB a jejich poměru k počtu zaměstnanců dohledu v letech 2004 – 2009	75
Graf 11: Vývoj výnosů ze správní činnosti ČNB v letech 2004 – 2009 (v tis. CZK)	76
Graf 12: Indexovaný vývoj zaměstnanců ČNB a zaměstnanců finančního sektoru a vývoj jejich relace (2004 = 1) v letech 2004 – 2008	77

Seznam tabulek

Tabulka 1: Důvody pro institucionální integraci finančního dohledu	16
Tabulka 2: Rozdělení příslušnosti v oblasti bankovního dohledu do a od 1. 1. 2008	29

Seznam příloh

PŘÍLOHY	93
Přehled právních předpisů upravujících problematiku dohledu nad finančním trhem..	93
Přehled právních předpisů upravujících dohled nad finančním trhem v Republice Rakousko	93
Přehled právních předpisů upravujících dohled nad finančním trhem ve Spolkové republice Německo	94
Přehled právních předpisů upravujících dohled nad finančním trhem ve Švýcarské konfederaci	96
Přehled právních předpisů upravujících dohled nad finančním trhem v České republice.	97

1 ÚVOD

Dohled¹ nad finančním trhem² se v uplynulých dvou dekádách stal nevyčerpatelným tématem mnoha teoretických i případových studií a neméně často námětem řady odborných i politických debat zanedlouho následovaných transformací dosavadních dohledových struktur v některých zemích. Tento trend není rozhodně překvapivý, sledujeme-li současně se odehrávající překotný vývoj na finančních trzích³.

Vzhledem k šíři tématu finančního dohledu⁴ je vhodné, abychom se zaměřili pouze na některý z aspektů této problematiky, přestože to bude znamenat značné omezení pohledu na dohled a zároveň ne zcela žádoucí zjednodušení či zamlčení některých skutečností. Předmětem následujícího textu budou institucionální otázky dohledu nad finančním trhem, neboť adekvátní zázemí je předpokladem kvalitního výkonu jakékoli činnosti, a finančního dohledu o to více, že má prostředky působit na celé hospodářství skrze finanční sektor, na kterém jsou všechny moderní ekonomiky existenčně závislé. Některá významná hlediska finančního dohledu ovšem nelze v práci zcela eliminovat a zmínky o nich je nutné do textu na odůvodněných místech zakomponovat, a tak zajistit logické vazby nebo pokrýt neopominutelné souvislosti.

Institucionální aspekty dohledu budou pojednány ve třech svých hlavních projevech a v komparaci čtyř střeoevropských zemí, které s určitými odlišnostmi v nedávné době realizovaly přeměnu institucionálního uspořádání finančního dohledu na dohled integrovaný v jedné instituci. Rozdíl mezi zvolenými státy, jimiž jsou geograficky blízké, avšak charakterem nejen finančních trhů velmi rozdílné Rakousko, Německo, Švýcarsko a Česká republika⁵, nalezneme v každé ze tří sledovaných oblastí. Pozornost věnujeme na prvním místě vlastnímu institucionálnímu uspořádání finančního dohledu, zvláště s ohledem na modelové

---

¹ Pojmy dohled, dozor, případně kontrola mají z pohledu obecného jazyka totožný význam. V právním kontextu je však každý z nich naplněn jasně vymezeným obsahem. Z hlediska správního práva se dozorem, resp. státním nebo správním dozorem, míní činnost spočívající v pozorování a následném hodnocení činnosti a případně též v použití adekvátních nápravných prostředků, je-li shledán nesoulad mezi zjištěným a žádoucím stavem dozorované činnosti. Státní dozor nemusí být nutně vykonáván přímo státem nebo jeho orgány; v případech, kdy je jeho provádění svěřeno soukromoprávním, veřejnoprávním (nejčastěji) nebo samosprávným korporacím, hovoříme o totožných činnostech jako o dohledu.

Česká právní úprava finančního trhu, jejíž názvosloví je pro nás určující, chápe pod pojmem dohled činnost ČNB (nehledě na finanční odpovědi, se kterým daná činnost souvisí), výraz dozor, respektive státní dozor, pak charakterizuje aktivity Ministerstva financí týkající se otázek státního příspěvku na penzijní připojištění a konečně označení kontrola je vyhrazeno pro činnost Ministerstva financí v oblasti státní podpory stavebního spoření a zároveň označuje činnosti v režimu zákona o státní kontrole.

² Pojem dohled nad finančním trhem lze chápat ve dvou smyslech. V užším významu se jím rozumí činnost na finančním poli popsaná výše jako správní dozor. V českém prostředí vykonává ČNB nejen dohled v užším významu, ale provádí též činnosti označované za dohled v širším smyslu. Jedná se o správní činnosti zahrnující rozhodování o subjektivních právech a povinnostech dohlížených subjektů, konkrétně se jedná zejména o činnosti v rámci povolovacího charakteru.

K pojmu dohled nad finančním trhem viz také Darlap, P., Grünbichler, A. *Regulation and Supervision of Financial Markets and Institutions – A European Perspective* [online]. Wien: 2003 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <http://www.fep.up.pt/disciplinas/pgaf924/PGAF/Texto_7_Grunbichler_Darlap.pdf> nebo Crockett, A., Ridley, Sir A., Baron Lamfalussy, A., Davies, Sir H. *Financial Services Regulation* [online]. 6th IEA Discussion Paper. London: IEA, 2003 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <<http://www.iea.org.uk/files/upld-book347pdf?.pdf>>.

³ Je však nutno dodat, že, jak je již téměř pravidlem, návrhy nových koncepcí finančního dohledu následují krok za změnami ve finanční sféře a jsou tak pouhou reakcí na někdy negativní vývoj, místo toho, aby se snažily pokrok finančního sektoru předjímat.

⁴ V této práci bude pokud možno abstrahováno od regulatorní činnosti. Regulace je předpokladem provádění dohledu a jako taková je s činností dohledovou úzce spjata. Zpravidla je vykonávána týmiž institucemi.

⁵ Důvodů proč zvolit právě tyto čtyři státy je několik. Jednak je to jejich zmíněná geografická blízkost. S tím souvisí propojenost a vzájemné působení z historického, ekonomického, mezi některými i legislativního hlediska. Zároveň je však každá ze zemí reprezentantem jiné kategorie států. Najdeme zde státy malé i velké, s různým politickým uspořádáním, s plně rozvinutým i rozvíjejícím se finančním trhem, členské i nečlenské státy EU.

struktury představené v první části práce. S tím úzce souvisí i pohled na vnitřní organizační strukturu dohledové instituce, co se týče především jejích řídicích orgánů, neboť správné nastavení „firemního corporate governance“ má podstatný vliv na chod každé organizace a výkon finančního dohledu může stejně tak posílit jako mu může klást zbytečné překážky. Pro samotnou provozuschopnost každého subjektu jsou dále významné zdroje, které může použít na svou existenci a činnost. Záležitost financování dohledu lze nahlížet ze dvou perspektiv. Prvním momentem je, odkud prostředky plynou; od státu nebo od dohlížených subjektů? Druhou oblastí, která je financováním zasažena, je otázka nakládání se zdroji. Krátce proto zmíníme i situaci, ve které se nachází hospodaření dohledu⁶. Musíme si být však vědomi toho, že vlastní náklady dohledové instituce jsou kapkou v moři nákladů celé ekonomiky, které může dohled (a regulace) způsobit; anebo naopak přispět k jejich úspoře⁷. V poslední části provedeme exkurz do situace v dohledové legislativě jednotlivých zemí. Právní prostředí dává dohledu nad finančními trhy konkrétní tvar, stanovuje jeho cíle a poskytuje mu nástroje k jejich dosažení. Fungování integrovaného dohledu může nepřehledná právní úprava zbytečně komplikovat⁸ a správně navržená integrovaná úprava naopak vhodně podpořit.

Na počátku ještě nastiňme hlavní myšlenky, které provázejí úvahy o institucionálním uspořádání dohledu nad finančním trhem jako středu zájmu následujícího textu. V rámci státního dozoru může být dohled nad bankovním sektorem, pojišťovnictvím a trhem cenných papírů spojen v jediný dohledový orgán, označovaný za integrovaný⁹, nebo může být zformován z několika instancí. Přednost integrované struktury je spatřována v lepší informovanosti a hodnocení rizik, která postihují finanční trh jako celek. Potíže, které se objeví v jednom segmentu trhu, mohou být rozeznány dostatečně brzy, než zasáhnou i do oblastí ostatních. Na základě centralizace by mělo dojít i k eliminaci duplicitních činností, což přispívá zvýšené efektivitě dohledu. Přistupuje i skutečnost, že v poslední době mizí hranice mezi jednotlivými finančními odvětvími a pozorujeme jejich silnou konvergenci. Zejména banky rozšířily svou nabídku o nejrůznější smíšené produkty, originálně náležející jiným finančním zprostředkovatelům.

Vůči zjevným výhodám integrovaného dohledu se mohou postavit i některé pochybnosti. Očekávaný synergický efekt neplyne jen ze samotného organizačního sloučení dohledových orgánů, daleko významnějším předpokladem je komunikace a spolupráce mezi pod jednou střechou spojenými dohledovými složkami.¹⁰

---

⁶ Se zaměřením na její provozní výdaje, jejichž úspora je jedním z argumentů podporující integrované modely uspořádání finančního dohledu.

⁷ Tento druh nákladů však není prakticky možné kvantifikovat.

⁸ Jakkoli ve finančním sektoru působí většina subjektů dlouhodobě a většinou je se stávající legislativou dobře sžita, a proto integrace předpisů není považována za klíčovou. Naopak nová úprava může zprvu působit větší problémy než nesystematická, ale zažitá sektorově roztržštěná legislativa.

⁹ Literatura nabízí různé definice pojmu integrovaný finanční dohled. Například Čihák a Podpiera rozumějí cele integrovaným dohledem entitu s kompetencí pro bankovníctví, pojišťovnictví a kapitálový trh. Čihák, M., Podpiera R. *Is One Watchdog Better Than Three? International Experience with Integrated Financial Sector Supervision* [online]. IMF Working Paper WP/06/57. International Monetary Fund, 2006 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp0657.pdf>>.

¹⁰ Nelze se omezit jen na otázky společného organizačního vedení. Je třeba určitým způsobem integrovat i pohled na jednotlivé tržní segmenty. Vzhledem k různému charakteru jednotlivých oblastí může tak mezi jednotlivými cíly a úlohami, jakkoli v rámci jediné instituce, vznikat silné napětí.

Variantní je následně řešení otázky, zda integrovaný subjekt nezahrnout do centrální banky.¹¹ Ve prospěch příslušnosti centrální banky hovoří obvyklá blízkost k trhu, schopnosti pro tvorbu makroanalýz či pravděpodobné synergie z informačních toků. Vyvstat však současně může téma morálního hazardu, rozhodne-li se centrální banka v případě hrozící finanční krize podpořit některou ohroženou banku (too big to fail). Tím by mohla poklesnout důvěra v celý finanční systém. V návaznosti se pak teoreticky hovoří o funkčním oddělení, aby se nesměšovalo rozhodování o peněžní a měnové politice s případy finančního dohledu. Tento argument je nicméně relativizován v situaci, kdy peněžně-politické pravomoci centrálních bank eurozóny přešly na Evropskou centrální banku¹².

Benefitem nezávislého úřadu může být prostor pro plnou koncentraci na dohledové funkce, přispívající zároveň k vyšší transparentnosti a stabilizaci očekávání. Je-li finanční dohled svěřen centrální bance a paralelně dohledové instituci, můžeme při této skladbě být svědky vzniku jak významných synergických efektů, tak zdvojených aktivit.

Proces integrace je vždy spjat s politickými a implementačními riziky, právě tak jako s ekonomickými náklady. Pravidlem je i časová posloupnost, se kterou prvně podstupujeme rizika a až po delší odmlce pozorujeme zamýšlené efekty.

Jakkoli otázka optimální organizace finančního dohledu zůstane zřejmě nadále bez jednoznačné odpovědi, existují určité předpoklady pro efektivní fungování finančního dohledu, které by se měly stát imanentním prvkem každého dohledového uspořádání. Obzvláštní význam má nepochybně definování cílů a úkolů finančního dohledu, nezávislost dohledové instituce a s tím se úzce pojící dostatečné finanční zabezpečení, dále adekvátní právní prostředí a navzájem vyvážený poměr příslušnosti a pravomocí, transparentnost celkové strategie i jednotlivých rozhodnutí a v neposlední řadě odborný a zkušený personál. Podmínky důležité pro institucionální řešení finančního dohledu přiblížíme v následujících pasážích jak po stránce teoretické, tak po stránce jejich realizace v praxi jednotlivých zemí.

Metody vědecké práce

Z povahy zpracovávané problematiky plyne, že předkládaná práce spočívá výhradně na analýze dokumentů. Zejména v kapitolách popisujících konkrétní aspekty finančního dohledu v jednotlivých zemích je používána metoda analýzy, v závěrečné části práce převládá v souladu se zaměřením (a rovněž názvem) této práce metoda komparace.

Text zachycuje stav právní úpravy platný k 30. dubnu 2010.

---

¹¹ Dohled lze tedy buď začlenit do centrální banky, nebo jeho výkon svěřit na ní nezávislé instituci, případně dohled zajišťovat i prostřednictvím institucí více.

¹² Týká se německé Bundesbank, rakouské OeNB a s největší pravděpodobností v budoucnu i ČNB.

2 TEORIE INSTITUCIONÁLNÍHO USPOŘÁDÁNÍ FINANČNÍHO DOHLEDU

Institucionální uspořádání dohledu – definice

Teorie zahrnuje pod pojem institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu jednak regulatorní instituce, dále jejich kompetence v oblasti regulace finančního sektoru a rovněž v rámci vlastního výkonu dohledu nad finančním systémem a konečně zákonné a smluvní vztahy mezi nimi.

Institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu má v každém státě své charakteristické rysy podmíněné zejména strukturou a rozměry finančního sektoru, následovanými cíly regulace a dohledu, historickým vývojem a politickým tradicemi.

2.1 Teoretické modely institucionálního uspořádání finančního dohledu¹³

Většina dostupných studií se shoduje v názoru, že institucionální uspořádání dohledu by mělo zohledňovat a odrážet institucionální strukturu finančního sektoru, který dohlíží, a rovněž v tvrzení, že regulační břemeno (a to jak v podobě nesených nákladů dohledu, tak přímé regulatorní požadavky) svázané s určitým produktem nebo finanční službou by mělo stejnou měrou doléhat na všechny poskytovatele daného produktu či služby.

Pro relevantní konstrukci modelů institucionálního uspořádání dohledu nad finančním trhem z výše uvedeného plyne požadavek na znalost struktury finančního sektoru, přičemž se nabízí několik možných způsobů charakterizace. Prostým je popis podle druhu činnosti nebo typu instituce, tj. rozdělení na banky, pojišťovací společnosti, investiční společnosti a další. V rámci tohoto členění lze dále rozlišovat instituce zaměřené na mezibankovní, resp. meziinstitucionální operace, a tzv. retailově orientované instituce, čímž jsou zohledněny na jedné straně vysoce náročné potřeby institucionálních investorů a na druhé straně požadavky neprofesionálních klientů a investorů. Jiným přístupem je posuzování institucí s ohledem na jejich důležitost ve finančním systému.

Faktorem promlouvajícím silně do tvorby modelů institucionálního uspořádání finančního dohledu je již několik let trvající trend ve slučování (integraci), vzrůstající koncentraci a internacionalizaci poskytovatelů finančních služeb¹⁴.

Modely institucionálního uspořádání finančního dohledu lze rozdělit do skupin podle principů, na nichž spočívají. Jakkoli se takovéto vymezení kritéria zdá být jednoznačné, nahlédnutí do literatury odhalí existenci minimálně dvou odlišných způsobů kategorizace. Primárním zdrojem, určujícím podobu a obsah níže uvedeného, se stal přístup preferovaný

---

¹³ Tato podkapitola byla zpracována převážně na základě informací prezentovaných v dokumentu OECD *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>.

¹⁴ Crockett, A. *Banking Supervision and Regulation: International Trends* [online]. Příspěvek na konferenci The 64th Banking Convention of the Mexican Bankers' Association. Acapulco: 2001 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <<http://www.bis.org/speeches/sp010330.htm>>, Skipper, H. D., Jr. *Financial Services Integration Worldwide: Promises and Pitfalls* [online]. Policy Issues in Insurance, No. 3, 2001 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <http://www.soa.org/library/journals/north-american-actuarial-journal/1997-09/2000/july/naaj0007_6.pdf>.

OECD¹⁵. Druhá možnost, jak uchopit probíranou otázku, je nastolena v materiálech, z nichž v této oblasti vychází i ČNB¹⁶. Rozdílnosti jsou dány poněkud jiným pohledem a pochopením dané problematiky těmi kterými autory. V důsledku se tak liší v počtu rozeznávaných skupin, jiné vnitřní systematické i v použité terminologii. Třídění používané OECD bylo, jak již uvedeno, vzato za východisko. Poskytuje, zdá se, bohatší spektrum náhledů na institucionální uspořádání finančního dohledu, což přispívá k přiblížení teoretických modelů a jejich praktických aplikací, nebo, jinak vyjádřeno, usnadňuje vyjádření v praxi se vyskytujícími strukturami finančního dohledu řečí teoretických modelů.

2.1.1 Odvětvové modely

První skupinu modelů institucionálního uspořádání finančního dohledu tvoří modely odvětvové, promiscue sektorové, které finanční dohled organizují podle základních sektorů finančního zprostředkování. Jedná se o konstrukce empiricky podložené, stojící na historickém vývoji sektorů finančního zprostředkování.

Základní desagregovaný model – podle odvětví

Model obsahující pro každou skupinu poskytovatelů finančních služeb oddělený dohled (dohledovou instituci, orgán), a který zároveň samostatně postihuje každý cíl finančního dohledu, lze považovat za vhodné ilustrativní východisko pro další modely, většinou odvozené a modifikující tuto základní strukturu. Zde jsou tedy například bankovní instituce podrobeny dohledu nad platebním stykem ze strany úřadu/orgánu dohledu pro platební systém, dále obezřetnostnímu dohledu¹⁷ (dohled stran bezpečnosti, racionality finančního chování) a konečně dohledu úřadu pro tržní chování poskytujícímu ochranu spotřebitelům a zajišťujícímu s tím související úlohy. Ostatní finanční poskytovatelé budou podléhat obdobné struktuře dohledu.¹⁸

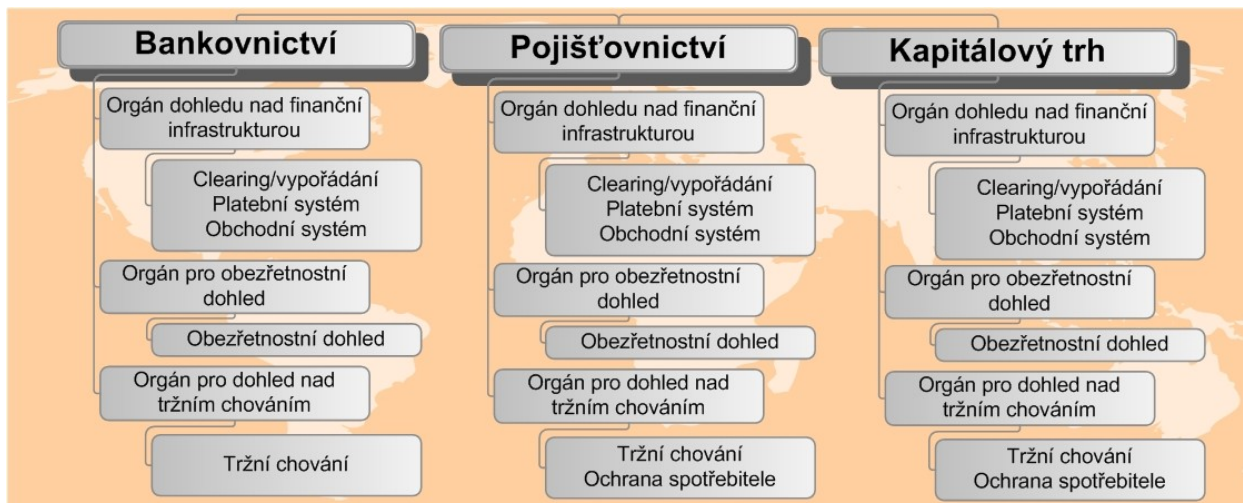
¹⁵ *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>.

¹⁶ *Institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu v Evropské unii a úloha bank Evropského systému centrálních bank ve finanční regulaci a dohledu* [online]. [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/ostatni_analyticke_publikace/download/fin_regulace_eu.pdf>.

¹⁷ K pojmu obezřetnostní dohled viz Mishkin, F. S. *Prudential Supervision, Why Is It Important and What are the Issues?* [online]. NBER Working Paper No. W7926. Cambridge: 2000 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <<http://www.nber.org/papers/w7926.pdf>>.

¹⁸ Je patrné, že tento model může být východiskem jak pro modely odvětvového, tak funkcionálního typu. Vždy podle toho, zda budeme model propojovat vertikálně nebo horizontálně.

Obrázek 1: Základní desagregovaný odvětvový model finančního dohledu

Zdroj: *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>; přeloženo a upraveno.

Zřetelnějšího znázornění odvětvového přístupu dosáhneme restrukturalizací modelu, a to sloučením dohledu nad jednotlivými druhy finančních poskytovatelů do jednoho orgánu. Za různé typy institucí¹⁹ nesou odpovědnost specializované organizace. Při takovémto uspořádání většinou existují pro různé instituce i různá pravidla, zakládající se na pochopitelných odlišnostech v povaze rizik, jimž jsou vystaveny.

Odvětvový přístup lze efektivně uplatnit, existují-li dostatečně pevné a nepropustné hranice, které nedovolí vznik smíšených produktů ani distribuci produktů napříč odvětvími, tedy různými druhy finančních poskytovatelů. Jsou-li však finanční instituce odděleny, přičemž rozsah jejich činností je natolik široký, že některé produkty a služby mohou být funkčně zcela srovnatelné s činnostmi nabízenými institucemi jiného odvětví, pak rozdělení dohledu ryze podle odvětví, respektive podle typu institucí, s sebou nese riziko zdeformování konkurenčního prostředí, neboli poskytuje prostor pro dohledovou arbitráž.

Obrázek 2: Modifikovaný základní odvětvový model finančního dohledu

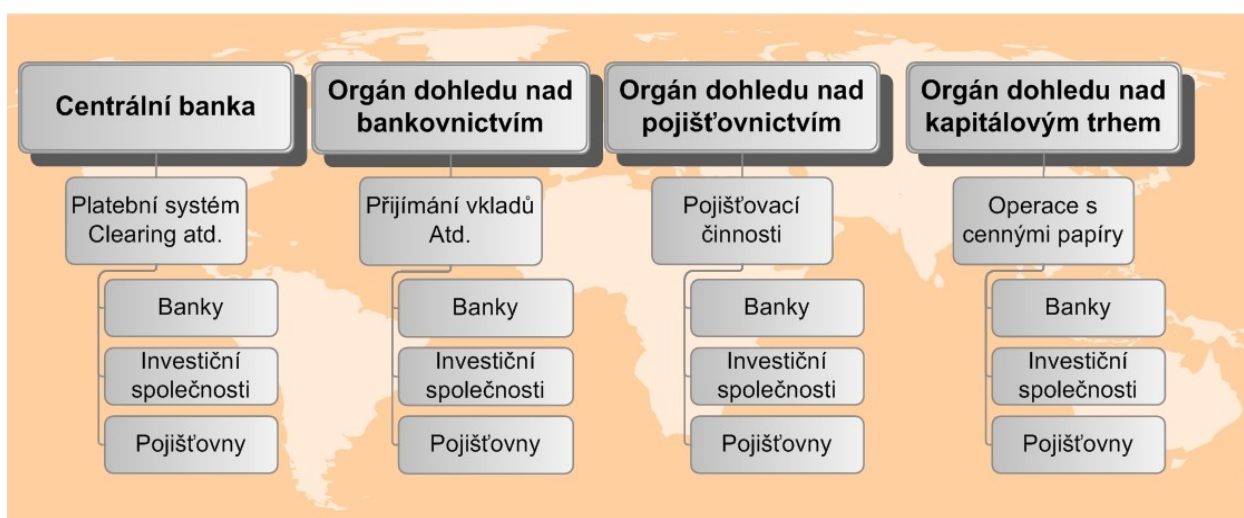
Zdroj: *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>; přeloženo a upraveno.

¹⁹ Tj. banky, pojišťovny a investiční společnosti.

2.1.2 Funkcionální modely²⁰

Funkcionální struktura dohledu je zacílena na jednotlivé obchodní činnosti, jako je bankovníctví v tradičním chápání, tj. retailové depositní operace, životní pojištění a obchodování s cennými papíry, to vše nezávisle na poskytovateli finanční služby. Znamená to tedy, že daná aktivita bude dohlížena totožným způsobem, ať již bude realizována bankovní institucí, pojišťovací či investiční společností. Tyto modely nabízejí alternativu k sektorové organizaci dohledu, berou totiž v úvahu stírající se dělicí čáru mezi odvětvími a masivně se objevující finanční konglomeráty.

Obrázek 3: Základní funkcionální model finančního dohledu

Zdroj: *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>; přeloženo a upraveno.

Odvětvový i funkcionální model vycházejí z tradičních vazeb mezi bankami, pojišťovnami a investičními společnostmi. Pokud se však finanční instituce specializují na činnosti jen v úzké oblasti, zvýrazní se rozdíl mezi přístupy. Obě pojetí jsou de facto ekvivalentní, existují-li striktní požadavky na udělování licencí a další překážky, které způsobí, že právě jedna instituce vykonává právě jednu činnost podléhající dohledu, a oba modely by dohled nad daným finančním subjektem svěřily téže dohledové autoritě. Ve skutečnosti mizící rozdíly mezi finančními institucemi a produkty situaci dramaticky mění a vyžadují reakci v podobě změn zákonů a nového pojetí finančního dohledu a regulace.

²⁰ *Funkcionální model podle metodiky ČNB*

Alternativu k odvětvovým modelům představují modely uspořádané podle klíčových cílů dohledu, koncepce s teoretickým základem. Vycházejí z typologie tržních selhání, přičemž v zóně finančního zprostředkování identifikujeme čtyři typy selhání trhů. Zneužití trhů, asymetrii informací, zneužití dominantního postavení na trhu a systémové riziko. S uvedeným korespondují čtyři hlavní oblasti finančního dohledu:

- Dohled koncentrovaný na zneužívání trhů, organizovaných i OTC trhů, se snahou ochránit zájmy klientů finančních institucí.
- Dohled nad obezřetnostním podnikáním finančních institucí, orientovaný na likviditu, solventnost a finanční zdraví institucí.
- Dohled nad konkurenčním prostředím, bojující s praktikami zneužívajícími dominantní postavení na trhu.
- Sledování stability bankovního sektoru a celého finančního systému, usměrňující pravděpodobnost realizace systémového rizika, zřetězení insolvence bankovních domů i jiných finančních institucí.

Institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu v Evropské unii a úloha bank Evropského systému centrálních bank ve finanční regulaci a dohledu [online]. [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrne_informace_fin_trhy/ostatni_analyticke_publikace/download_fin_regulace_eu.pdf>.

Obrázek 4: Funkcionální model finančního dohledu při existenci bariér mezi odvětvími

Zdroj: *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>; přeloženo a upraveno.

2.1.3 Integrované modely finančního dohledu

Čím jsou finanční instituce rozmanitější a záběr jejich činností širší, tím zřetelnější a významnější jsou odlišnosti mezi výše uvedenými modely. Uplatníme-li v naznačených podmínkách čistě odvětvový model, mohou být kvalitativně stejné činnosti prováděné různými institucemi posuzovány odlišně, což, zopakujme, přivozuje konkurenční nerovnost a zvětšuje prostor pro regulatorní a dohledovou arbitráž. V případě ryze funkčního modelu lze za nejzávažnější nedostatek považovat možné zastření celkové solventnosti dané instituce, s ohledem na neexistenci orgánu, jenž by odpovídal za obezřetnostní dohled nad institucemi v celém jejich rozsahu.

S vědomím vad, které vyvstávají při striktně odvětvovém nebo funkčním dohledu v situaci značné roztržitosti finanční oblasti, se jeví více než oprávněnými hlasy ve prospěch nějaké formy dohledu napříč kategoriemi. Tendence ke konglomeraci minimálně opodstatňuje potřebu efektivnějšího sdílení informací, spolupráce a důslednosti všech zvláštních dohledových orgánů.

Škála uspořádání finančního dohledu v konkrétních zemích se natolik různí, že nelze definovat koncepci integrovaného dohledu dostatečně uspokojivým způsobem. Není dáno žádné jednotné měřítko. Posouzení struktury dohledu jako integrované se zpravidla zakládá na porovnání s dohledovým uspořádáním v dané zemi v určitém minulém období. Charakteristiku „integrovaný“ tak nese značné množství lišících se organizačních struktur.

Pokusíme-li se o kategorizaci integrovaných modelů, pak, s odvoláním se na odvětvový desintegrováný model, lze zavést tři integrované struktury²¹:

- Typ I: vertikální kombinaci po řádcích grafu. Různé cíle dohledu jsou spojeny do jednoho dohledového orgánu pro každé odvětví. Tyto úpravy mohou vést k úsporám z rozsahu a vyústit v klasický sektorový model.

²¹ Přístup k integrovaným modelům, jako k jedné vnitřně diferencované skupině, má i svou alternativu, která odlišuje struktury (též terminologicky) na unifikované (*unified*) a integrované (*integrated*). Rozdíly mezi nimi popisuje stručně Llewellyn. V integrovaném modelu provádí jedna instituce obezřetnostní dohled ve všech sektorech, zatímco v unifikovaném modelu je jedině organizací svěřen výkon jak obezřetnostního dohledu, tak dohledu a regulace tržního chování. Llewellyn, D. T. *Institutional Structure of Financial Regulation and Supervision: The Basic Issues* [online]. Working paper. Prezentováno na World Bank seminar Aligning Supervisory Structures with Country Needs. Washington D.C.: 2006 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <<http://siteresources.worldbank.org/INTTOPCONF6/Resources/2057292-1162909660809/F2FlemmingLlewellyn.pdf>>.

- Typ II: horizontální kombinaci přes sloupce grafu. Odpovědnost za určitý cíl nese jeden orgán, který v této věci dohlíží nejméně dva druhy finančních poskytovatelů. I zde by měly být přínosem úspory z rozsahu.
- Typ III: smíšený přístup, který využívá prvky obou předcházejících typů. Sloučení dohledových činností jak po linii cílů, tak odvětví.

2.1.4 Vybrané integrované modely

Ze snahy nalézt co nejvhodnější organizační uspořádání finančního dohledu se v průběhu devadesátých let zrodily další modely, poskytující alternativu k výše popisovaným, z nichž zejména dva se jeví jako relevantní. Přístup M. Taylora²², dvouvrcholový model, požaduje zbudování jedné instituce pro dohled nad prováděním obchodních operací a jedné instituce obezřetnostního dohledu, která by ručila za celkové zdraví a stabilitu systému a dohlížela na veškerá rizika u všech typů finančních institucí. Podle Charles A. E. Goodharta²³ je Taylorův koncept příliš všeobšáhly a obecný a nerozeznává významné odlišnosti mezi institucemi a druhy provozovaných činností, zároveň nabízí vlastní model. Goodhart považuje za optimální strukturu finančního dohledu spočívající na širším spektru dohledových cílů. Systém finanční regulace a dohledu by neměl postrádat:

- Systémového regulátora dohlížejícího na banky a jiné depozitní instituce;
- Odděleného obezřetnostního regulátora pro organizace na trhu cenných papírů, pojišťovací společnosti a ostatní nebankovní finanční instituce;
- Regulátora s pravomocí nad tržním chováním retailových finančních společností;
- Zvláštní orgán pro dohled nad obchodováním na mezibankovním poli;
- Samoregulační prvek pro burzy;
- Orgán pro ochranu hospodářské soutěže, jehož kompetence by byly omezeny výhradně na finanční oblast.

Obě studie spojují uspořádání dohledu s cíli, k jejichž dosahování byl již existující dohledový model navržen. Lze proto aplikovat postup integrace navrhovaný druhým z výše uvedených způsobů (typ II). Jakkoli z historického hlediska shledáváme rozdíly v účelech sledovaných finančním dohledem a určité formální odlišnosti stále přetrvávají, většina právních předpisů zabývajících se finančním sektorem se shoduje na klíčových momentech finančního dohledu, jimiž jsou:

- Systémová stabilita, neboli zajištění stability, bezpečnosti finančního systému jako celku a spolehlivosti a integrity platebního systému. Nejdůležitější je ochrana systému před možným přenosem a šířením problémů, které zapříčinily obtíže jedné instituce.

²² Taylor, M. *Twin Peaks: A Regulatory Structure for the New Century*. London: Centre for the Study of Financial Innovation, 1995.

²³ Goodhart, Ch. A., Hartmann, P., Rojas-Suarez, L., Weisbrod, S. R., Llewellyn, D. T. *Institutional structure of financial regulation, Why, How and Where Now?* London, 1998.

- Obezřetnostní dohled, neboli dohled nad bezpečností a stabilitou individuálních institucí bez zahrnutí systémových důsledků. Důraz je kladen na ochranu klientů a investorů před ztrátami z důvodu insolvence konkrétní společnosti.
- Dohled nad tržním chováním neboli potírání zneužívání trhu, informační asymetrie a kontrola dalších aspektů obchodních aktivit týkajících se klientů a investorů.

Model dohledu podle cílů

Institucionální struktura tohoto typu předpokládá oddělené dohledové orgány s odpovědností za každý jednotlivý chráněný zájem. Daná instituce vykonává dohled v příkázané oblasti pro všechny poskytovatele finančních služeb.

Obrázek 5: Model integrovaného finančního dohledu podle cílů

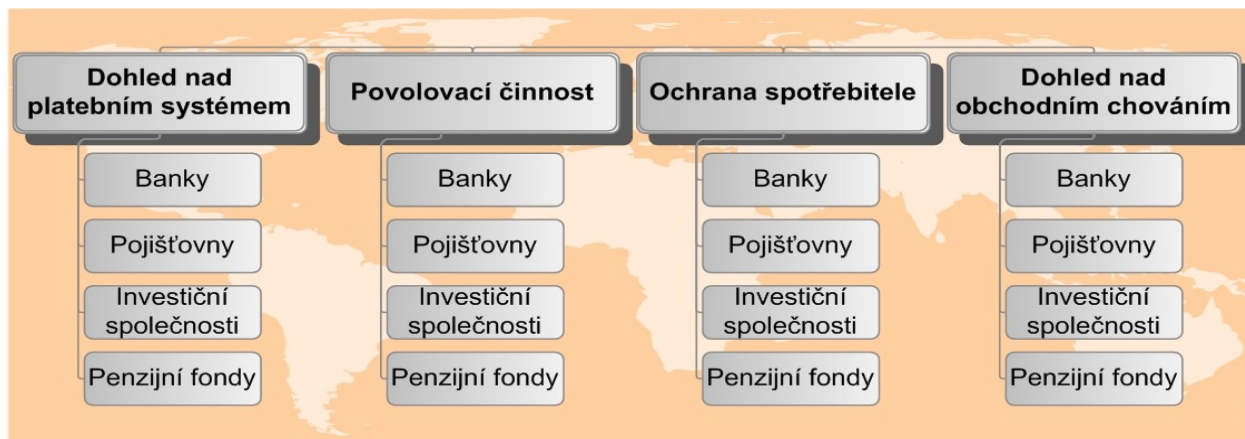

Zdroj: *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>; přeloženo a upraveno.

Model dohledu podle činností

Další přístup, konstruovaný obdobně jako v předchozím případě, se soustřeďuje na charakteristické dohledové činnosti. Dohled by se skládal vzorově z instituce pro udělování licencí, jiné pro dohled nad platebním systémem, další prováděla šetření na místě nebo se zabývala ochranou klientů, případně tržním chováním.

Obrázek 6: Model integrovaného finančního dohledu podle činností

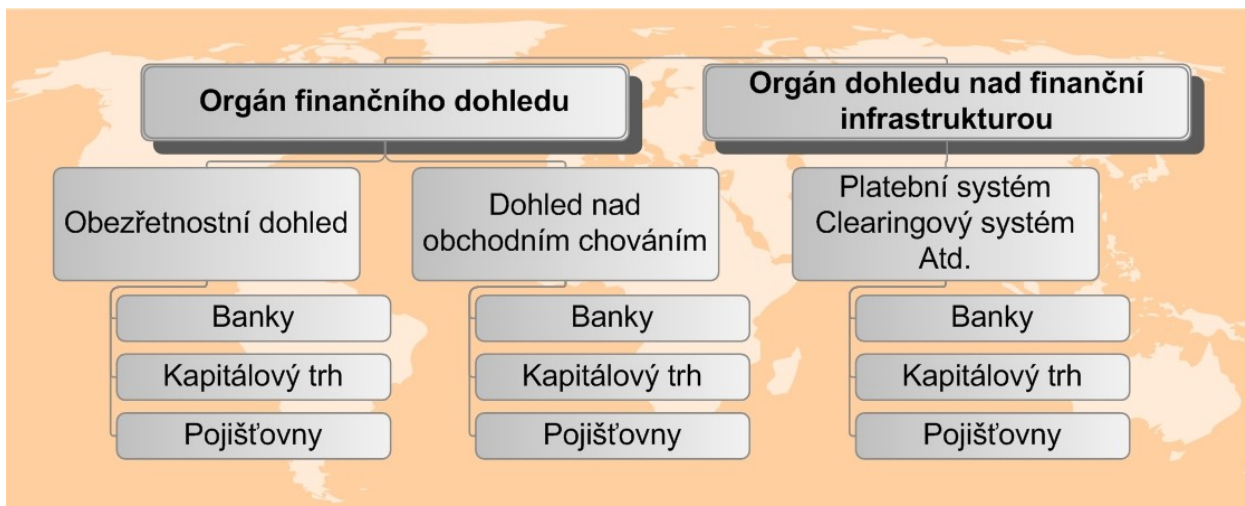

Zdroj: *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>; přeloženo a upraveno.

Duální model

Větší stupeň integrace znázorňuje model duální, dvouinstitucionální. Dohledové funkce jsou sloučeny jednak do orgánu s působností pro dohled nad platebním systémem a systémovou stabilitu a jednak do orgánu, který plní zbývající dohledové úkoly.

Obrázek 7: Duální model finančního dohledu

Zdroj: *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>; přeloženo a upraveno.

Plně integrovaný model

Nejzazším možným bodem integrace orgánů finančního dohledu je zcela integrovaná struktura. Jediná dohledová instituce zastřešuje všechny dohledové funkce a sleduje situaci celého finančního sektoru, všech finančních odvětví.

Obrázek 8: Plně integrovaný model finančního dohledu

Zdroj: *Supervision of Financial Services in the OECD Area* [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>; přeloženo a upraveno.

2.2 Integrace struktury finančního dohledu – pro a proti

Snaha o sjednocení finančního dohledu v domácí ekonomice není zdaleka samoúčelná a podpoře integračních myšlenek svědčí řada argumentů.²⁴

- Situace ve finančním sektoru směřuje ke stírání hranic mezi jednotlivými finančními odvětvími. Se zvyšováním významu finančních konglomerátů a nárůstem zájmu o kombinované produkty a instrumenty se schopností přenášet riziko souvisí důrazný požadavek na sjednocení postupu a efektivní spolupráci finančního dohledu.
- Předpokládaným benefitem integrace je dosažení synergického efektu v expertním posuzování komplikovaných produktů. Znalosti odborníků, zaměřujících se na vybrané produkty, mohou být bez obtíží užitečné napříč spektrem dohledových oborů.
- K zajištění provozu jedné instituce postačují služby jednoho podpůrného systému, který jinak zpravidla existuje pro každou jednotlivou dohledovou instituci samostatně. Snížit lze náklady na řízení lidských zdrojů, vedení účetnictví, finanční řízení, informační systém, správu nemovitostí, případně i výzkum.
- Integrovaná struktura dohledu by měla zaručovat konsistentní dohledovou politiku, což je žádoucí zejména, působí-li vedle sebe instituce bankovní a nebankovní a jsou-li subjekty, působícími třeba i v různých odvětvích finančnictví, nabízeny produkty srovnatelné nebo navzájem se doplňující.²⁵
- Dohledový orgán zahrnující celý finanční sektor optimálně eliminuje jakékoli duplicity v činnostech a také zabraňuje vzniku nepokrytých šedých zón, případně zamezuje výskytu negativního kompetenčního konfliktu.
- Konečně, v menších zemích se argumentuje také tím, že pro malý finanční trh není fungování více dohledových institucí dostatečně odůvodněno.²⁶

Na reálné motivy a průběh integrace finančního dohledu v 15 vybraných zemích²⁷ se soustředila studie J. Martíneze a T. A. Rose²⁸. Následující přehled nabízí shrnutí jak

---

²⁴ Podrobněji viz Abrams, R. K., Taylor, M. W. *Issues in the Unification of Financial Sector Supervision* [online]. International Monetary Fund Working Paper Series, WP/00/213. Washington: IMF, 2000 [cit. 18.11.2009]. Dostupné na <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2000/wp00213.pdf>>, Briault, C. *The Rationale for a Single National Financial Services Regulator* [online]. Occasional Paper Series 2. London: Financial Services Authority, 1999 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <<http://www.fsa.gov.uk/pubs/occpapers/OP02.pdf>>, Briault, C. *Revisiting the rationale for a single national financial services regulator* [online]. Occasional paper 16. London: Financial Services Authority, 2002 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <<http://www.fsa.gov.uk/pubs/occpapers/OP16.pdf>>, Davies, H. *Integrated regulation in the UK and the lessons for others, Keynote*. In *Aligning Supervisory Structures with Country Needs* [online]. Washington D.C.: 2003 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/86187/Howard_Davies_Keynote.pdf> nebo Taylor, M., Fleming, A. *Integrated Financial Supervision: Lessons of Northern European Experience* [online]. World Bank Policy Research Working Paper Series. World Bank, 1999 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/50180/TaylorFleming_1999.pdf>.

²⁵ Tento bod lze z druhé strany pojmenovat i jako snahu o vyloučení dohledové arbitráže nastavením stejnorodých podmínek pro celý trh.

²⁶ Jakkoli se tento integrační důvod objevuje nečíslo, rozhodně nemůžeme a contrario dovozovat, že pro velké finanční trhy je integrace nevhodná. Poukázat můžeme na trh britský nebo německý, oba s integrovanými dohledovými subjekty (britská FSA, resp. německý BaFin).

²⁷ Do studie byly zahrnuty: Austrálie, Kanada, Dánsko, Estonsko, Maďarsko, Island, Korea, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Mexiko, Norsko, Singapur, Švédsko a Velká Británie. Všechny uvedené státy realizovaly, jakkoli odlišnou měrou, integraci orgánů finančního dohledu.

dohledovými institucemi poskytnutých důvodů vedoucích ke sjednocení dohledu, tak údajů o frekvenci, s jakou se v průzkumu objevovaly.

Tabulka 1: Důvody pro institucionální integraci finančního dohledu

Důvod pro integraci	Počet institucí	%
Potřeba lépe dohlížet na finanční systém směřující k univerzálně-bankovnímu modelu	14	93
Maximalizovat výnosy z rozsahu a sjednotit pole působnosti	12	80
Potřeba vypořádat se se špatnou komunikací a nedostatkem spolupráce mezi stávajícími institucemi dohledu	4	27
Minimalizace šedých zón v regulaci a dohledu finančního trhu založením jednotného orgánu odpovědného za dohled nad všemi finančními institucemi	3	20
Potřeba restrukturalizovat provoz regulatorních institucí	3	20
Zbavit se slabin v obecné kvalitě finanční regulace a dohledu	2	13

Zdroj: Martínez, J. de Luna, Rose, T. A. *International Survey of Integrated Financial Sector Supervision* [online]. World Bank Policy Research Working Paper No. 3096. World Bank, 2003 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/2003/08/23/000094946_03080904015686/Rendered/PDF/multi0page.pdf>.

Odpovědné úvahy o jakémkoli tématu by se měly vypořádat i s oponentními názory. Na většinu argumentů stavěných proti integraci lze nahlížet i jako na výzvy a upozornění na možné chyby, jichž je třeba se vyvarovat. S institucionální integrací finančního dohledu spojená rizika mohou být následující.

- Klienti finančních subjektů mohou z důvodu existence jediného orgánu regulace a dohledu očekávat vyšší bezpečnost na trhu a především stejnou míru bezpečnosti u různých subjektů a v různých finančních odvětvích, neboť licence byla udělena stejným subjektem, což může v důsledku vést k vyššímu morálnímu hazardu ze strany klientů. Účinnou nápravou by se měla stát jasná vnější komunikace dohlázele, osvětlení pravidel finančního podnikání veřejnosti.
- Typy dohlížených institucí, resp. odvětví, jsou natolik odlišné, že k výkonu dohledu je proto nutné a účelné přistupovat tak různými metodami, že rozsah synergického efektu může být stlačen na minimum.
- Rovněž úspory z rozsahu nemusí být dosaženo. Růst organizace je většinou doprovázen větší strnulostí procesů, formalismem, nárůstem byrokracie. Připojíme-li tezi, že existence jediné instituce odpovědné za finanční trh je svůdným lákadlem pro politiky, aby na ni delegovali další kompetence, které již ne zcela korespondují s její primárně určenou funkcí, a tím se zbavili vlastní politické odpovědnosti.²⁹

²⁸ Martínez, J. de Luna, Rose, T. A. *International Survey of Integrated Financial Sector Supervision* [online]. World Bank Policy Research Working Paper No. 3096. World Bank, 2003 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/2003/08/23/000094946_03080904015686/Rendered/PDF/multi0page.pdf>.

²⁹ Havel, J. *Dilemata českého dozoru finančních trhů* [online]. Working paper. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut ekonomických studií, 2004 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <veda.fsv.cuni.cz/doc/KonferenceRCS/ek_havel.doc> nebo Darlap, P., Grünbichler, A. *Regulation and Supervision of Financial Markets and Institutions – A European Perspective*

- Důrazným požadavkem, nutnou podmínkou efektivního fungování integrovaného systému dohledu, je jednoznačné vytyčení cílů. Přesně specifikované úkoly by měly zaručit, že budou náležitě vykonány, nedojde k žádnému opomenutí a že budou moci být náležitým způsobem zkontrolovány.
- Některá úskalí souvisejí nikoli s již integrovanou strukturou, ale s procesem integrování, s cestou k vybudování sjednoceného subjektu. Patrná může být snaha stávající politické garnitury o urychlení procedury s vyhlídkou na členství v orgánech nové instituce. Zapůsobit mohou i lobbyistické tlaky. To vše ohrožuje tvorbu kvalitní, propracované legislativy, fundamentálního prvku finančního dohledu.
- Dbát je třeba i na oblast personální, neboť bývá postižena odchodem zkušených odborníků (ať do soukromé sféry nebo do důchodu). Toto riziko navíc zvyšuje integrace dohledu mimo centrální banku.
- Vyjadřuje se také obava ze stvoření nadměru velké instituce, jež by v rukou koncentrovala veškerou moc v tomto oboru.

2.3 Postavení integrované instituce finančního dohledu – vztah k centrální bance

Dospějeme-li v úvahách o finančním dohledu až do fáze integrování dohledových institucí, je nutné s tím spojit i zvážení postavení integrovaného orgánu. Nabízejí se dvě možnosti. Integrovat dohled v rámci CB nebo integrovat do autonomního subjektu. Obě varianty nacházejí v praxi své uplatnění³⁰, obě varianty mají své zastánce a odpůrce.

Přínosy sjednocení dohledové instituce mimo centrální banku lze shrnout čtyřmi body:

- Vynětí dohledových povinností z působnosti centrální banky osvobodí centrální banku pro maximálně soustředěné plnění jejího primárního poslání, totiž pro řízení měnové politiky.
- Jakkoli jako na překonané je nahlíženo na tvrzení o případném konfliktu měnově-politických a dohledových cílů³¹, nelze pominout skutečnost, že s finančním dohledem souvisí jisté reputační riziko, které může, právě kvůli výkonu obou činností jednou institucí, ovlivňovat i hodnověrnost centrální banky při realizaci měnové politiky.
- Do více center se rozprostře moc, která by jinak spočívala u jediného subjektu.
- Oddělením funkce integrovaného dohledu nad celým finančním trhem od ostatních funkcí centrální banky, zde jmenovitě od funkce věřitele poslední instance, by pro veřejnost a investory mělo být zřejmější, že není legitimní očekávat, že centrální banka

---

[online]. Wien: 2003 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <http://www.fep.up.pt/disciplinas/pgaf924/PGAF/Texto_7_Grunbichler_Darlap.pdf>.

³⁰ V rámci centrální banky integruje Singapur, Irsko, Itálie, Nizozemsko, Slovensko, Bahrajn, Spojené arabské emiráty, Uruguay, mimo centrální banku pak skandinávské země, Německo, Rakousko, Belgie, Velká Británie, Japonsko, Korea, Estonsko, Lotyšsko.

³¹ Blíže Briault, C. *Revisiting the rationale for a single national financial services regulator* [online]. Occasional paper 16. London: Financial Services Authority, 2002 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <<http://www.fsa.gov.uk/pubs/occpapers/OP16.pdf>>.

splní tuto záchrannou funkci nejen vůči bankám, ale i vůči nebankovním finančním subjektům.

Začlenění integrovaného dohledu do struktury centrální banky lze rovněž relevantně odůvodnit:

- Centrální banka většinou disponuje kvalitní infrastrukturou využitelnou také složkami dohledu, což může být zdrojem úspor z rozsahu.
- Spojení měnové politiky a finanční regulace a dohledu v jedné organizaci usnadňuje komunikaci nejen v krizových situacích, a pokud ke stavu nouze dojde, lze očekávat zefektivnění spolupráce a vyšší míru sladění opatření pro sanaci finančního systému.
- Je-li pozice centrální banky vůči státní exekutivě autonomní, podporuje nezávislost na politických cyklech nestranný a odborný výkon dohledových aktivit.
- Ve státech, kde páteř finančního sektoru představuje bankovníctví³², tudíž bankovní dohled tvoří základní rovinu všeobecného dohledu finančního, a dohled nad bankami přísluší centrální bance, je rozumné koncentrovat do ní i celý finanční dohled.
- O výhodách, které přináší byť jen dílčí začlenění bankovního dohledu do centrální banky pro řízení měnové politiky, hovoří A. Greenspan: "*Není prostě žádná náhrada za porozumění vztahům mezi dohledem, regulací, chováním trhů, řízením rizik, standardy obezřetného podnikání a stabilitou na makro úrovni. Schopnosti a know-how získané při plnění našich úkolů v oblasti dohledu a regulace mají důležitou úlohu, často i kritický význam při tvorbě měnové politiky... Zkrátka, měnová politika Fedu je lepší díky tomu, že má zodpovědnost v oblasti dohledu a jeho dohled a regulace jsou lepší díky zodpovědnosti za finanční stabilitu.*"³³ Tato slova by v situaci finančního dohledu plně integrovaného do centrální banky ještě získala na síle.

S ohledem na trvající diskusi týkající se reorganizace finančního dohledu v některých státech eurozóny, se ECB rozhodla, jak uvádí v tiskové zprávě z března 2001³⁴, zveřejnit k otázce relace

---

³² Finanční systémy lze rozdělit na tzv. bank based systems, založené na bankách, a tzv. market based systems, založené na kapitálovém trhu. Viz pozn. na straně 22.

Více například Levine, R. *Bank-Based or Market-Based Financial Systems: Which is Better?* [online]. Finance Department, Carlson School of Management, University of Minnesota, 2000 [cit. 13.12.2009]. Dostupné na <http://www.econ.brown.edu/fac/Ross_Levine/finance/rlevine/Publication/2002_JFI_BB%20vs%20MBFS.pdf> nebo Demirgüç-Kunt, A., Levine, R. *Development Research Group Bank-based and Market-based Financial Systems: Cross-country Comparison* [online]. The World Bank and Finance Department, University of Minnesota, respectively, 2000 [cit. 13.12.2009]. Dostupné na <http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/1999/09/14/000094946_99072307505320/Rendered/PDF/multi_page.pdf>.

³³ *Institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu v Evropské unii a úloha bank Evropského systému centrálních bank ve finanční regulaci a dohledu* [online]. [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/ostatni_analyticke_publicace/download/fin_regulace_eu.pdf>, citováno podle Goodhart, CH. A. *The Organisational Structure of Banking Supervision* [online]. FSI Occasional Paper No. 1. BIS, 2000 [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <<http://www.bis.org/fsi/fsipapers01.pdf>>.

³⁴ *The Role of Central Banks in Prudential Supervision* [online]. Press release. ECB, 2001 [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <<http://www.ecb.int/press/pr/date/2001/html/pr010322.en.html>>.

centrální banky a obezřetnostního dohledu, resp. k otázce zapojení centrální banky do dohledu, svůj oficiální postoj, blíže upřesněný ve zprávou avizovaném sdělení.³⁵⁻³⁶

Aniž bychom znovu opakovali výše přiblížená pozitiva a negativa integrace finančního dohledu v rámci či mimo centrální banku, citujme jen ze závěrů, které prezentuje ECB. „*Jakkoli nemáme žádný obecný rámec pro hodnocení pro a proti ani pro přijetí jednoznačných závěrů, praxe ukázala, že podstoupení nákladného procesu s cílem změnit institucionální strukturu dohledu bylo obvykle reakcí na signály o selhávání dosavadního uspořádání. Zkušenost s fungováním, nejen v eurozóně, ale také ve Spojených státech amerických, ukazuje, že centrální banky realizují své dohledové úkoly efektivně, zatímco zkušenosti získané ohledně výkonu orgánů typu FSA, model nezávislého úřadu, jsou doposud velmi malé.*“³⁷ Studie posléze prezentuje myšlenku, že zavedením jednotné měny by měly ještě posílit důvody pro zavedení finančního dohledu v centrální bance a naopak, že argumenty obhajoby nezávislých dohledových institucí na intenzitě ztratí. Tato domněnka se nicméně ze současného pohledu nejeví jako příliš naléhavá. Doporučení ECB, zakládající se na vhodnosti modifikovat organizaci dohledu se zřetelem na existenci eurozóny a zohledňující odpovědnost Evropského systému centrálních bank za finanční stabilitu, vyznívají jednak ve prospěch zachování rozsáhlých dohledových pravomocí v rukou centrální banky a nabádají ke zvětšení působnosti centrální banky v oblasti obezřetnostního dohledu.³⁸

2.4 Financování dohledu nad finančním trhem

Téma financování dohledu se v porovnání s problematikou jeho institucionálního uspořádání objevuje v odborné literatuře spíše zřídka. Je to překvapivé zvláště, uvážíme-li význam tohoto faktoru jak pro prostou provozuschopnost dohledové instituce, tak pro plédovanou nezávislost finančního dohledu.

Existují tři základní systémy financování dohledu, jejichž náplň se v praxi jednotlivých států bude mírně odlišovat. Zdroje financování dohledu³⁹ mohou pocházet přímo (v rámci státního rozpočtu) nebo nepřímo (typicky z ostatních zdrojů centrálních bank) od daňových poplatníků, takový způsob nazýváme veřejným financováním. Rovněž dohlížené instituce mohou finančně

---

³⁵ *The Role of Central Banks in Prudential Supervision* [online]. ECB, 2001 [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <<http://www.ecb.int/press/pr/date/2001/html/pr010322.en.html>>.

³⁶ *Institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu v Evropské unii a úloha bank Evropského systému centrálních bank ve finanční regulaci a dohledu* [online]. [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/ostatni_analyticke_publicace/download/fin_regulace_eu.pdf>., citováno podle *Opinion Draft ECB SEC/GovC/X/04/251.en*, ze dne 15. září 2004.

³⁷ *The Role of Central Banks in Prudential Supervision* [online]. ECB, 2001 [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <<http://www.ecb.int/press/pr/date/2001/html/pr010322.en.html>>.

³⁸ O postavení centrální banky ve finančním dohledu s důrazem na evropský kontext podrobně viz Jurkowska-Zeidler, A. *The role of central banks in financial supervision. The European Union perspective* [online]. [cit. 29.11.2009]. Dostupné na <http://www.law.muni.cz/edicni/Days-of-public-law/files/pdf/sprava-finance/Jurkowska_Zeidler.pdf>.

³⁹ Toto dělení uvádí například Masciandaro, D. *Handbook of Central Banking and Financial Authorities in Europe. New Architectures in the Supervision of Financial Markets*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited, 2005. Tato publikace prezentuje mimo jiné případovou studii provedenou na 90 institucích bankovního dohledu, nicméně některé její závěry lze bez omezení zobecnit též pro allfinance dohled. Viz též Masciandaro, D., Nieto, M. J., Prast, H. *Financial governance of banking supervision* [online]. Banco de España, 2007 [cit. 27.3.2010]. Dostupné na <<http://www.bde.es/webbde/Secciones/Publicaciones/PublicacionesSerias/Documentos Trabajo/07/Fic/dt0725e.pdf>>.

přispívat na finanční dohled, a to buď zcela, jedná se o tzv. soukromé financování, nebo částečně spolu s veřejnými prostředky, pak systém financování označujeme jako smíšený.

Oba krajní přístupy k podobě financování dohledu připouštějí pozitivní i negativní nahlížení. V systémech soukromého financování, příjmy plynou od dohlížených subjektů, a ačkoli část plateb většinou probíhá na principu zavinění, tedy jako úhrada za konkrétní správní úkon, většina úhrad (skupina obligatorních příspěvků většinou na roční bázi) má faktický charakter nerecipročních daní. Zapojení státních peněz do financování dohledových aktivit by v důsledku znamenalo pouze přesunutí daňového břemene na širší okruh věcně nezainteresovaných subjektů (za předpokladu, že vybrané daně nejsou účelově vázány). Za takové situace můžeme chápat nakládání se získanými prostředky jako reinvestici do finančního sektoru, která pozitivně ovlivňuje stav finančního prostředí. Moment, že platba, byť podobná dani, je vynakládána na přesně dané účely a zůstává v systému, by měl kladně ovlivňovat ochotu povinných subjektů k platbám⁴⁰. Krom toho se pohybujeme v relativně malém a přehledném prostoru, což usnadňuje kontrolu zacházení s penězi a zároveň vyvíjí tlak na jejich účelné využití. Argumentaci, která obhajuje účast státu na financování jeho vyšší zainteresovaností na úsporném hospodaření dohledového orgánu, nelze jednoznačně posoudit. Zájem na hospodárnosti mají jistě i dohlížené instituce, u kterých však zároveň může být potlačován dalšími přirozenými osobními ziskovými zájmy. Na druhou stranu je třeba zvážit, zda státní výdaje na kontrolu hospodaření dohledové instituce nebudou vyšší než úspory dosažené zapojením státu do procesu financování. Je však potřeba vzít v úvahu i další, pro fungování systému zásadně zápornou možnost. V situaci, kdy prostředky pocházejí ze zdrojů soukromých institucí, může se stát jejich snahou ovlivnit systém financování ve svůj prospěch⁴¹ a stanovení rámcových pravidel pro financování dohledu legislativou centrální úrovně neklade pro působení lobby v otevřené či skryté podobě žádnou překážku.

K otázce přístupu dohledové instituce k dohlíženým subjektům se obecně uvádí, že pokud prostředky tvořící hlavní složku příjmů dohledové instituce plynou od samotných dohlížených subjektů a jejich výše je nutně závislá na hospodářských výsledcích, kterých tyto dosahují, přináší s sebou tento systém zpravidla vstřícnější komunikaci ze strany dohledu⁴². Systém veřejného financování naopak spíše tíhne k jednostrannému prosazování zájmů státu; nic totiž dohled nenutí ohlížet se na zájmy dohlížených institucí.

Přesvědčivé důkazy pro nebo proti jednomu či druhému způsobu financování asi najít nelze. Při aplikaci obou metod však bude vždy zásadní roli hrát správné systémové nastavení, respektující specifické podmínky konkrétního finančního prostředí.

Stejně jako v případě institucionálního dohledu nebyl dosud nalezen optimální univerzální model pro financování dohledových institucí, přičemž tato skutečnost může svědčit dvěma

⁴⁰ Je samozřejmě diskutabilní, zda k úhradám povinné subjekty jsou schopné rozlišit mezi platbou účelovou a platbou neúčelovou v podobě všeobecné daně z příjmu. A pokud jsou takového rozlišení schopny, zda se to projeví jen na úrovni vedení dohledové organizace nebo i na nižších úrovních organizace.

⁴¹ Tato snaha by nebyla jediným objektem zájmu dohlížených subjektů. Zpravidla zde bude přirozený zájem o „optimalizaci“ především regulatorních pravidel a soukromé financování poskytuje pro lobby dohlížených institucí další prostředek, kterým lze operovat.

⁴² Zejména jedná-li se o připravovanou regulaci.

hypotézám. Buď lze považovat vývoj způsobu financování za nahodilý, nebo můžeme předpokládat, že jeho podoba závisí na specifických podmínkách v dané zemi.

Závěry studie, kterou předložil Masciandaro⁴³, ukazují, že zvolená metoda financování dohledu souvisí jednak s typem dohledové instituce, přičemž model veřejného financování je nejčastějším rozpočtovým uspořádáním, pokud se na finančním dohledu, resp. častěji pouze bankovním dohledu, podílí centrální banka. Naopak samostatné dohledové instituce jsou většinou financovány dohlíženými subjekty. Jako další významný faktor byla identifikována struktura finančního trhu⁴⁴ v dané zemi. Soukromé financování se objevuje častěji ve státech s takzvaným bank-based finančním systémem. Ukázalo se též, že soukromé financování je více rozšířeno v evropských zemích. Svou roli hraje stupeň koncentrace, konglomerace a internacionalizace finančního systému. Za další faktor ovlivňující metodu financování dohledu se považuje historický vývoj, kterým prošlo institucionální uspořádání dohledu⁴⁵. Zajímavé je, že v případech, kdy se objevilo větší množství finančních afér, se vlády snaží více sledovat dohledové aktivity a přirozeně se objevuje tendence ke vyšší míře regulace pravidel pro financování dohledu.

2.5 Náklady a efektivita dohledu⁴⁶ nad finančním trhem

Dalším z hledisek, které bychom při volbě institucionálního uspořádání finančního dohledu měli mít na zřeteli, je problematika nákladů, které dohled vyvolává. S náklady (výdaji), případně s výnosy (příjmy) většinou pracujeme v jejich úzkém účetním pojetí. Je ovšem zapotřebí naznačit i jejich širší ekonomický obsah, který je z hospodářského hlediska daleko významnější, na což poukazuje například Goodhart⁴⁷ nebo Hawkesby⁴⁸, leč velmi obtížně vyčíslitelný. V rámci kategorie nákladů kromě nákladů účetních, označovaných jako institucionální, vyvolává finanční dohled i náklady skryté, neboli compliance, a náklady strukturální, tedy náklady dopadající na fungování trhů⁴⁹.

Institucionálními náklady jsou:

- náklady dohledové instituce,

---

⁴³ Masciandaro, D. *Handbook of Central Banking and Financial Authorities in Europe. New Architectures in the Supervision of Financial Markets*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited, 2005.

⁴⁴ Finanční systémy lze rozdělit na tzv. bank-based (německý nebo japonský finanční trh) a market-based (finanční systém ve Velké Británii nebo USA). V bank-based systémech hrají banky hlavní roli při mobilizaci úspor, alokaci kapitálu a poskytují hlavní nástroje pro řízení rizika. V market-based systémech se hlavními prostředníky pro přesun úspor od veřejnosti k podnikům či pro risk-management staly trhy cenných papírů; slouží i ke kontrole managementu společností. Finanční systémy jsou více nakloněny být market-based v zemích s vyššími důchody, kde jsou burzy živější a efektivnější než banky. Tendence k market-based struktuře je též ve státech s tradicí common law, kde je poskytována silnější ochrana akcionářům, kde jsou standardem kvalitní a ověřená účetní pravidla, kde je také ovšem nízká míra korupce a kde často chybí povinné pojištění depozit.

⁴⁵ V zemích s tradičním dohledem nad pojišťovnictvím financovaným soukromými subjekty má zpravidla i sjednocený finanční dohled prvky soukromého financování.

⁴⁶ V tomto případě by bylo na místě uvádět místo označení náklady dohledu spíše náklady dohledu a regulace, neboť oddělit tyto dva aspekty činnosti dohledových institucí s ohledem na náklady není prakticky možné.

⁴⁷ Goodhart, Ch. A., Hartmann, P., Rojas-Suarez, L., Weisbrod, S. R., Llewellyn, D. T. *Institutional structure of financial regulation, Why, How and Where Now?* London, 1998.

⁴⁸ Hawkesby, C. *The Institutional Structure of Financial Supervision: A Cost-Benefit Approach* [online]. The Journal of International Banking Regulation, 06/2000 [cit. 11.12.2009]. Dostupné na <http://www2.lse.ac.uk/fmg/documents/events/conferences/2000/rules/50_hawkesby1.pdf>.

⁴⁹ Například omezení konkurence, zpomalení tempa inovace nebo riziko morálního hazardu.

- náklady dohlížených subjektů, a to
  - explicitní náklady na dohled, tj. náklady označované nejčastěji jako příspěvky a náklady hrazené orgánu dohledu za správní úkony,
  - náklady v širším smyslu, které vyvstávají například při používání donucovacích prostředků (zejm. penále a stanovování pokut při nezákonném výkonu činnosti),
  - náklady, které vznikají zapojením auditorů a jiných odborníků nebo plněním zákonných povinností publicity.

Compliance náklady rozumíme náklady, které dohlíženým subjektům vznikají v důsledku potřeby přizpůsobit jejich činnost, organizaci, metody apod. s platnými předpisy. Nejčastěji se jedná o pravidelně vyvstávající náklady na pojištění vkladů a na příspěvky do institucí zajišťujících odškodnění, v nichž je zpravidla členství předepsáno zákonem atd.

O strukturálních nákladech hovoříme, pokud bychom chtěli kvantifikovat vliv dohledu dopadající na finanční sektor, potažmo na celou ekonomiku. Jedná se například⁵⁰ o nadměrné břemeno, zpomalení tempa inovací, riziko morálního hazardu vyplývající z implicitních kontraktů (situace, kdy jsou spotřebitelé přesvědčeni, že ochrana poskytovaná danému produktu je vyšší, než odpovídá skutečnosti), zjetí dohledu a regulace (dohledové a regulatorní orgány jsou vystaveny neúměrnému tlaku finančních institucí) nebo nadměrná regulace (nadbytek regulatorních pravidel, která jsou překážkou efektivnímu fungování finančního trhu).

Z uvedeného je zřejmé, že vlastní institucionální náklady na dohled jsou téměř zanedbatelné v kontrastu s možnými kvantitativními dopady⁵¹ na hospodářství. Dojde-li změnou institucionálního uspořádání dohledu k úspoře institucionálních nákladů (zejména dosahuje-li integrovaná instituce úspory z rozsahu), není zcela jistě zaručeno, že ruku v ruce s tím se sníží i náklady celkové. Struktura dohledu vhodná pro konkrétní finanční sektor může i při zvýšených explicitních dohledových nákladech úspěšně docílovat významného poklesu compliance nebo strukturálních nákladů.

Výše naznačené duality nákladů na dohled, nákladů na dohledovou instituci a nákladů vyvolaných ve finančním sektoru, by bylo optimální využít pro zhodnocení úspěšnosti integračního procesu. Pokud by ovšem existovala metoda, umožňující porovnávat na dohled vynaložené náklady s reálnou účinností dohledu, tedy metoda kvantifikující ekonomické ztráty, kterým dohled zabránil. Je na první pohled zřejmé, že tento ideál je neuskutečnitelný. Navíc faktorem, který nejsme schopni při hodnocení vnějšího vlivu dohledových institucí filtrovat a který má jistě nepominutelný vliv na účinnost dohledu, je regulace finančního sektoru, tedy legislativní akty různé právní síly.

⁵⁰ Další druhy strukturální nákladů uvádí například Goodhart, Ch. A., Hartmann, P., Rojas-Suaréz, L., Weisbrod, S. R., Llewellyn, D. T. *Institutional structure of financial regulation, Why, How and Where Now?* London, 1998.

⁵¹ Není namístě uvažovat pouze o negativních dopadech; správnou volbou dohledové struktury (a samozřejmě i regulace) lze dosáhnout výsledků právě opačných.

Ryze formální stránku dohledu postihuje šetření provedené Čihákem a Podpierou⁵², kteří kvalitu dohledu měří mírou souladu národních standardů se standardy mezinárodními⁵³, jak jsou stanoveny mezinárodními institucemi pro jednotlivá finanční odvětví⁵⁴. Mezinárodní měnový fond k tomuto účelu vypracoval metodiku určování míry tohoto souladu.

Výše naznačené snahy o zhodnocení finančního dohledu sledují linii naplňování dohledových cílů. Zajisté, že k integraci se přistupuje především z těchto pohnutek; účinnost integračních snah můžeme nahlížet i z poněkud jiné perspektivy, která velmi dobře koresponduje s institucionálním pohledem na organizaci finančního dohledu. Příjmy a výdaje lze de facto považovat za číselné vyjádření existence dohledového subjektu a proto závěry analýzy vývoje hospodaření dohledové instituce⁵⁵ v průběhu času poslouží pro dílčí posouzení účelnosti provedené institucionální integrace v jednotlivých porovnávaných zemích.

2.6 Integrace právní úpravy dohledu nad finančním trhem

Logickým krokem, který by měl probíhat nejlépe současně, nebo alespoň záhy následovat po institucionální integraci finančního dohledu, je integrace legislativní. Zůstaneme-li v evropském právním kontextu, jehož je naše právní prostředí součástí, existují zde tři hlavní modely struktury legislativy finančního trhu. Nejstarší přístup, z historického hlediska, představuje model sektorový (uplatňovaný v Německu, Rakousku, Švýcarsku a zatím v České republice⁵⁶). Úpravu jednotlivých finančních oblastí obsahují zvláštní, odvětvové zákony. Druhá koncepce je založena na existenci jednoho obecného zákona, zpravidla upravujícího především procesní otázky finančního dohledu, který je aplikován při výkonu dohledu nezávisle na finančních odvětvích, a zároveň na současné platnosti sektorových zákonů, jejichž náplní je úprava specifických otázek, které je třeba v daném odvětví respektovat⁵⁷. Posledním způsobem, jak lze pojmout dohledovou legislativu, je přijetí jediného zákona osahujícího pro finanční trhy veškerá relevantní pravidla⁵⁸.

---

⁵² Čihák, M., Podpiera R. *Is One Watchdog Better Than Three? Internatinal Experience with Integrated Financial Sector Supervision* [online]. IMF Working Paper WP/06/57. International Monetary Fund, 2006 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp0657.pdf>>.

⁵³ Ve své práci dokazují, že existuje přímý pozitivní vztah mezi kvalitou regulatorního prostředí obecně a mírou implementace mezinárodních standardů. Více např. *Financial Sector Regulation: Issues and Gaps* [online]. Washington: International Monetary Fund, 2004 [cit. 8.1.2010]. Dostupné na <<http://www.imf.org/external/np/mfd/2004/eng/080404.pdf>>.

⁵⁴ Těmito mezinárodně uznávanými standardy jsou následující: Basel Core Principles for Effective Banking Supervision (BCP), International Association of Insurance Supervisors Insurance Core Principles (ICP) a International Association of Securities Commissions Objectives and Principles of Securities Regulation. Sluijs, P. J. *Evaluating the Effectiveness of Financial Supervision* [online]. Prezentace. Nairobi: World Bank, 2006 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<siteresources.worldbank.org/FSLP/Resources/EvaluatingEffectiveness.ppt>>.

⁵⁵ Viz kapitoly 3.5.3, 4.5.3, 5.3.2 a 6.3.3.

⁵⁶ Podrobněji k této problematice viz kapitola 2.6.

⁵⁷ Tento model je uplatňován ve Finsku, Polsku a například na Slovensku.

⁵⁸ Takový kodex práva finančního trhu byl vytvořen ve Velké Británii, Francii či Nizozemsku.

3 FINANČNÍ DOHLED V REPUBLICCE RAKOUSKO

1. dubna 2002 zahájil svou činnost Úřad pro dohled nad finančním trhem FMA⁵⁹ sídlící ve Vídni. Právním předpokladem existence FMA bylo přijetí zcela nového zákona o úřadu dohledu nad finančním trhem⁶⁰ v létě 2001, které následovalo po dlouhých diskuzích o zřízení integrovaného „allfinance“ dohledu. Reforma se uskutečnila sjednocením stávajících dohledových úkolů a zdrojů, do té doby existujících v rámci Spolkového ministerstva financí a Spolkového dohledu nad cennými papíry⁶¹, do nového dohledového úřadu, který získal formu nezávislé veřejnoprávní instituce s vlastní právní subjektivitou.

Nálezem Ústavního soudu z 12. prosince 2001 byl však FMA odebrán zákonný podklad, když v zákoně FMABG bylo spatřováno překročení ústavních limitů pro pověření této instituce. Proto byl zákon v březnu 2002 parlamentním návrhem zásadně přepracován a následně v Národní radě schválen hlasy všech zastoupených politických stran. Ústavní konformita byla zajištěna tím, že FMA byla podle mezinárodních vzorů ustanovena jako nezávislý dohledový orgán pod parlamentní kontrolou bez možnosti přijímat jakékoli příkazy či pokyny. Současně byla o zákonná ustanovení opřena i spolupráce FMA s Rakouskou národní bankou OeNB⁶² ve sdílené oblasti bankovního dohledu.⁶³

Aktivity FMA přispívají především k zajištění stability rakouského finančního trhu, posilují důvěru ve funkční trh, podle zákonných ustanovení skýtají ochranu investorům, věřitelům i spotřebitelům a působí preventivně na dodržování dohledových norem a naopak důsledně stíhá jejich porušení. Aby byla garantována nejvyšší možná prosaditelnost dohledových opatření, je FMA vybavena jednak kompetencí ke správnému trestání, dále právem vydávat vlastní nařízení a především pravomocí vykonávat vlastní rozhodnutí.

3.1 Úřad pro dohled nad finančním trhem FMA a jeho organizace

3.1.1 Organizace

Vnitřní struktura, vedení úřadu, práva a povinnosti jednotlivých orgánů, komunikační mechanismy nebo principy hospodaření či zveřejňování jsou základní stavební prvky, na nichž stojí plynulé fungování každé instituce. Organizační struktura FMA se řídí ustanoveními obsaženými v § 4 an. zákona FMABG. Orgány FMA představuje představenstvo a dozorcí rada. Významnou podpůrnou funkci zastává Výbor pro finanční trh, ustavený při Spolkovém ministerstvu financí; není však orgánem FMA.

---

⁵⁹ Finanzmarktaufsichtsbehörde

⁶⁰ Bundesgesetz über die Errichtung und Organisation der Finanzmarktaufsichtsbehörde (Finanzmarktaufsichtsbehördengesetz, FMABG)

⁶¹ Bundeswertpapieraufsicht (BWA)

⁶² Österreichische Nationalbank

⁶³ K 1.1.2008 byla úprava spolupráce FMA a OeNB významnou měrou revidována s cílem omezit duplicitu činností a precizněji vymezit jejich dělbou (viz kapitola 3.2).

3.1.1.1 Orgány FMA

Představenstvo⁶⁴

Představenstvo FMA je dvoučlenný vrcholný orgán FMA. Členové jsou na návrh spolkové vlády jmenováni na pětileté funkční období spolkovým prezidentem a opětovné jmenování je přípustné. Před jmenováním členů představenstva vyhlásí spolkový ministr financí výběrové řízení a teprve na základě jeho výsledků činí vláda návrhy na jmenování.

Představenstvo řídí veškeré záležitosti a celý chod FMA. Představenstvo vydává jednací řád, který vyžaduje schválení dozorčí rady a v němž je dle ustanovení § 6 odst. 2 FMABG třeba učinit opatření k zákonnému, účelnému, hospodárnému a úspornému provádění úkolů. Představenstvo vypracovává také tzv. nařízení Compliance, které rovněž potřebuje schválení dozorčí radou. V nařízení Compliance se stanoví směrnice pro postup při provádění soukromoprávních jednání mezi členy představenstva, dozorčí rady nebo zaměstnanci FMA na jedné straně a dohlíženými institucemi na straně druhé. Dále představenstvo zastupuje FMA při jednání soudním i mimosoudním. Jeho rozhodnutí jsou přijímána jednohlasně.

Čtvrtletně předkládá představenstvo dozorčí radě zprávu o všeobecném vývoji finančního trhu a provádění dohledu v daném období. Dozorčí rada má být zpravena i o plánované dohledové politice a o budoucích stěžejních úkolech v dohledové činnosti.

Dozorčí rada FMA⁶⁵

Dozorčí rada je vedle představenstva druhým orgánem, jehož existenci zakotvuje zákon FMABG. Dozorčí rada FMA se skládá z předsedajícího, zástupce předsedajícího, čtyř členů a dvou kooptovaných členů. Šest členů, vyjma kooptovaných, je jmenováno spolkovým ministrem financí. Funkce zástupce předsedajícího a místa dalších dvou členů je obsazována osobami navrženými OeNB. Dva příbraní členové jsou navrhováni Rakouskou hospodářskou komorou⁶⁶, nenáleží jim však hlasovací právo. Funkční období členů dozorčí rady je pětileté a znovuzvolení je možné.

Předsedající svolává dozorčí radu nejméně jednou za kalendářní čtvrtletí a mimoto kdykoli z významných důvodů, zároveň vždy uvede pořad jednání. Svolání dozorčí rady může v závažných případech požadovat každý člen oprávněný hlasovat a rovněž spolkový ministr financí. Zasedání se následně koná do dvou týdnů po jeho svolání. Kooptovaní členové mají právo účastnit se jednání pouze, pokud to daná záležitost vyžaduje k poradě nebo přijetí usnesení podle ustanovení § 10 odst. 2 bodů 1 až 4, 8 nebo dle ustanovení § 9 FMABG (níže). Dozorčí rada je usnášeníschopná za přítomnosti alespoň čtyř členů oprávněných hlasovat, mezi nimi předsedajícího nebo jeho předsedy. Rozhodnutí se přijímají prostou většinou hlasů. Při rovnosti hlasů je rozhodující hlas člena předsedajícího jednání.

---

⁶⁴ Vorstand der FMA

⁶⁵ Aufsichtsrat der FMA

⁶⁶ Wirtschaftskammer Österreich

Úloha dozorčí rady spočívá především v dohledu nad vedením FMA. V určitých záležitostech jsou rozhodnutí představenstva podmíněna souhlasem dozorčí rady. Souhlas dozorčí rady vyžaduje vždy:

- rozpočet sestavovaný představenstvem včetně plánu investic a pracovních pozic,
- investice, nejsou-li schváleny investičním plánem, a přijetí úvěru, překročí-li 75 000 euro,
- pořízení, zcizení a zatížení nemovitostí,
- roční účetní závěrka sestavovaná představenstvem,
- jednací řád a jeho změny,
- nařízení Compliance a jeho změny,
- výroční zpráva,
- ustanovení vedoucích zaměstnanců FMA, kteří jsou bezprostředně podřízeni představenstvu, jejich odvolání a výpověď,
- uzavření kolektivních smluv.

Dozorčí rada si stanovuje jednací řád, který podléhá schválení spolkového ministra financí.

3.1.1.2 Výbor pro finanční trh⁶⁷

Za účelem podpory spolupráce, názorové výměny, konzultací a porad v záležitostech finančního trhu byl při Spolkovém ministerstvu financí zřízen Výbor pro finanční trh, který funguje jako platforma pro instituce odpovědné za stabilitu finančního trhu. Výbor pro finanční trh však není orgánem FMA.

Výbor sestává po jednom ze zástupců FMA, OeNB a Spolkového ministerstva financí (z oboru legislativy dohledu nad finančním trhem). Z okruhu členů jmenuje spolkový ministr financí předsedajícího. Jako poradci mohou být přizváni i externí odborníci.

Předsedající svolává výbor nejméně čtyřikrát do roka, ale na návrh dvou členů se výbor sejde i v kratším období. Výbor může většinou hlasů přijímat doporučení k otázkám finančního trhu.

3.1.1.3 Vnitřní struktura FMA

FMA se člení na oblasti a oddělení, mezi které jsou rozděleny záležitosti podle svého předmětu a věcné souvislosti.

Pět základních oblastí čítá oblast I Bankovní dohled, oblast II Dohled nad pojišťovnami a penzijními fondy, oblast III Dohled nad cennými papíry, oblast IV Integrovaný dohled a oblast V Služby. Vnitřní organizační strukturu doplňuje představenstvo a jemu přímo podřízená dvě ústřední oddělení.

Jak již bylo uvedeno dříve, vrcholným orgánem FMA je právě dvoučlenné představenstvo, které na základě zákonných ustanovení a jednacího řádu vede celý chod organizace a řídí veškeré činnosti FMA. Představenstvu je přidruženo ústřední oddělení Všeobecných záležitostí představenstva a styku s veřejností. Tomuto oddělení přísluší zejména podpora představenstva při běžné činnosti, spolupráce na strategických otázkách a styk s veřejností. Oddělení obstarává

---

⁶⁷ Finanzmarktkomitee der FMA

i vyřizování stížností přesahujících jednotlivé oblasti, což v duchu integrovaného dohledu znamená, že toto oddělení slouží jako primární záchytný bod pro veškeré stížnosti směřující na FMA. Mimo to k představenstvu přísluší i ústřední Oddělení vnitřní kontroly. Do jeho působnosti náleží průběžná i celková kontrola zákonnosti, řádnosti, účelnosti a přiměřenosti činností celé organizace.

Bankovní dohled

Oblast Bankovní dohled se člení čtyři oddělení, Konsolidace dohledu a dohledové standardy, Dohled nad velkými bankami, Dohled nad akciovými bankami a zvláštními úvěrovými institucemi a Dohled nad decentralizovanými úvěrovými institucemi.

K bankovnímu dohledu patří provádění úředních úkonů a oprávnění, které jsou upraveny a přikázány FMA v zákonech BWG, SpG, BSpG, HypBG, PfandbriefG, FBSchVG, Depotgesetz, E-Geldgesetz a ZaDiG. K úkolům bankovního dohledu patří zejména provádění licenčního, povolovacího a oznamovacího řízení, dohledového řízení, úřední dohled nad vnitřními modely dohlížených bank, pověřování OeNB k provádění kontroly na místě, dohled nad bankami při odstraňování nedostatků, vyhodnocování a shromažďování kvalitativních informací, hodnocení výsledků analýz nebo dohled v rámci konceptu konsolidovaného dohledu.

Dohled nad pojišťovnami a penzijními fondy

Tato oblast se dělí na oddělení Pojistně-matematické analýzy a modely, Úřední dohled nad pojišťovnami a penzijními fondy, Finanční dohled nad pojišťovnami a penzijními fondy a Finanční dohled nad pojišťovnami a pojišťovacími skupinami.

K dohledu nad pojišťovnami se řadí uskutečňování úředních úkolů a oprávnění, které jsou upraveny a přikázány FMA zejména ve VAG, PKG nebo BPG. Do této oblasti patří především průběžný dohled nad celým odvětvím pojišťovnictví a penzijních fondů včetně kontrol na místě, udělování licencí a právního dohled a dále tvorba doporučení pro další vývoj a směřování specifické právní úpravy pojišťovnictví.

Dohled nad cennými papíry

Dohled nad cenné papíry, oblast III, je rozdělen do následujících oddělení: Dohled nad trhem a burzami, Investiční společnosti, Pravidla chování a dodržování předpisů a Dohled nad kolektivním investováním.

Výkon dohledu nad oblastí cenných papírů se řídí zákony WAG, BörseG, KMG, InvFG, BMSVG, ImmoInvFG a Beteiligungsfondsgesetz. Úkoly této oblasti spočívají převážně v dohledu nad ohlašovací povinností úvěrových institucí ve vazbě na povinně ohlašované instrumenty, dohledu nad trhem, burzami a emitenty, v licencování a průběžném dohledu nad subjekty poskytujícími služby týkající se cenných papírů a investičními společnostmi, ve vyšetřování a spolupráci se Spolkovým úřadem vyšetřování⁶⁸, Spolkovým policejním

---

⁶⁸ Bundeskriminalamt

ředitelstvím ve Vídni⁶⁹, státním zastupitelstvím, soudy a jinými orgány, v dohledu nad dodržováním dobrých mravů a předpisů či v navrhování případných změn v právní úpravě.

Integrovaný dohled

Do čtyř oddělení je rozdělena též oblast Integrovaného dohledu, jedná se o oddělení Integrované finanční trhy, Mezinárodní záležitosti a evropská integrace, Právní a procesní záležitosti a Boj proti nedovoleným obchodním operacím.

Oblast Integrovaný dohled zajišťuje homogenitu dohledu nad finančním trhem a má zabraňovat arbitrárnímu chování dohlížených subjektů a vykonává úkoly přesahující jednotlivé oblasti dohledu. V případě potřeby se vedoucí této oblasti účastní pravidelných porad představenstva s oblastmi Dohledu nad bankovníctvím, pojišťovnami a penzijními fondy a cennými papíry a zpravuje rovněž ostatní o významných relevantních aspektech z činnosti vlastní oblasti.

Oblast Služby

Oblast V, Služby, tvoří oddělení Zaměstnanci, Finance a controlling, IT systémy a Služby a dokumentace.

Tato oblast podporuje ostatní specializované oblasti FMA. Zabezpečuje jednak personální a technické zázemí FMA, zároveň zajišťuje projektové řízení a management kvality, veškeré účetnictví a otázky rozpočtu, dále koordinuje platby příspěvků od dohlížených subjektů.

3.1.2 Dohled nad dohledem

Spolkový ministr financí vykonává dohled nad FMA ohledně zákonem stanovených úkolů FMA a při jejich obstarávání pouze co se týká případného porušení zákonů a nařízení nebo překročení vytyčené příslušnosti. K tomuto účelu je ministr oprávněn vyžádat si informace o všech záležitostech dohledu nad finančním trhem a FMA je povinna požadované údaje poskytnout bez neodůvodněného prodlení, nejdéle do dvou týdnů. V případě vyhlášení nařízení FMA musí FMA takový úmysl sdělit spolkovému ministru financí a nařízení, včetně výsledku projednání s OeNB, ministru doručit. Spolkový ministr financí je také zmocněn pověřit FMA provedením kontrol podle příslušných zákonů, o čemž musí představenstvo neprodleně informovat dozorčí radu. Představenstvo následně obratem zpraví o uskutečněné kontrole a jejích výsledcích zpět ministra financí, stejně jako dozorčí radu.

Nejdéle do čtyř měsíců po konci kalendářního roku FMA předkládá finančnímu výboru Národní rady a spolkovému ministru financí zprávu o uplynulém období obsahující přehled o dohledové činnosti a o stavu finančního sektoru. Finanční výbor je oprávněn pozvat představenstvo FMA na zasedání výboru a žádat další informace, pokud to neodporuje zákonné povinnosti mlčenlivosti.

FMA náleží do příslušnosti Účetního dvora⁷⁰; podléhá kontrole účetní, kontrole úspornosti, hospodárnosti a účelnosti při provádění dohledu⁷¹.

---

⁶⁹ Bundespolizeidirektion Wien

⁷⁰ Der Österreichische Rechnungshof

3.2 Spolupráce v bankovním dohledu – OeNB a FMA

Výkon bankovního dohledu je v Rakousku od počátku sdílen dohledovými institucemi a OeNB. Ke zlepšení efektivity bankovního dohledu byla od 1. ledna 2008 přijata další změna v uspořádání dohledu nad finančním trhem. Do konce roku 2007 byly k provádění analýz a ke kontrole bank na místě příslušná jak OeNB, tak FMA. Díky zákonu⁷², který vstoupil v účinnost s počátkem roku 2008, se mohou obě instituce lépe soustředit na svěřené kompetence a na minimum byla omezena dosavadní dvoukolejnost bankovního dohledu. Nová pravidla rozdělují úkoly bankovního dohledu mezi FMA a OeNB tak, že OeNB se stala orgánem provádějícím analýzy a kontroly, zatímco FMA, jako příslušný úřad, je činná teprve na základě poznatků, které jí k dispozici poskytne OeNB.

Při rozdělení činností mezi FMA a OeNB je zásadní využití synergií. Stávající zdroje jsou nasazeny účelněji a jasná dělba odpovědnosti zvyšuje účinnost bankovního dohledu. Základem optimální spolupráce mezi OeNB jako kontrolním orgánem a FMA jako výkonným orgánem je vybudován rozsáhlý sdílený informační systém. Všechna relevantní data (rovněž ze zdrojů FMA) jsou shromažďována v centrální databázi při OeNB a vztahují se na veškeré finanční činnosti, nejsou tedy striktně omezena na oblast bankovníctví. Dalším inovovaným prvkem se stal systém včasného varování, který má pomoci redukovat nebezpečí „nákazy“ ve finančních krizích a rozpoznat hrozící nebezpečí celohospodářského významu (například riziko spekulacních ztrát nebo nebezpečí insolvence bank).

3.2.1 OeNB versus FMA

Spolupůsobení OeNB při bankovním dohledu není nové a vysvětluje se jednak historickou tradicí, jednak věcnou souvislostí s ostatními úkoly OeNB. Nadto, na základě již existujících vztahů s úvěrovými institucemi a kontaktů s mezinárodními institucemi, disponuje OeNB rozsáhlou znalostí finančního sektoru.

Tabulka 2: Rozdělení příslušnosti v oblasti bankovního dohledu do a od 1. 1. 2008

	Kontroly	Analýzy	Ohlašovací agenda	Příslušný orgán
Původní rozdělení	FMA/OeNB	FMA/OeNB	OeNB	FMA
Nové rozdělení	OeNB	OeNB	OeNB	FMA

Zdroj: *Bankenaufsicht in Österreich* [online]. FMA, OeNB, 2008 [cit. 10.4.2010]. Dostupné na <http://www.fma.gv.at/cms/site/attachments/8/0/1/CH0359/CMS1233571979906/handbuch_bankenaufsicht.pdf>. ; přeloženo a upraveno.

⁷¹ Účetní dvůr provedl zatím jednu kontrolu FMA v roce 2007. Kontrolní zpráva viz *Finanzmarktaufsichtsbehörde und Aufsichtsagenden der Österreichischen Nationalbank und des BMF* [online]. Bericht des des Österreichischen Rechnungshofes, 03/10/2007 [cit. 16.3.2010]. Dostupné na <<http://www.rechnungshof.gv.at/berichte/ansicht/detail/finanzmarktaufsichtsbehoerde-und-aufsichtsagenden-der-oesterreichischen-nationalbank-und-des-bmf.html>>.

⁷² Bundesgesetz, mit dem das Bankwesengesetz, das Sparkassengesetz, das Finanzmarktaufsichtsbehördengesetz und das Nationalbankgesetz 1984 geändert werden, BGBl. I Nr. 108/2007

3.2.2 Minimalizace zdvojení činností

3.2.2.1 Příslušnost FMA

Klíčovými úkoly FMA jsou povolování, dohled a v případě nutnosti uzavírání jednotlivých úvěrových institucí. Mimo to může nařízením stanovovat pravidla pro provádění bankovních obchodů a činností a finančních služeb nebo pravidla pro omezení rizika. Kromě toho musí FMA bránit závadám v sektoru bank a finančních služeb. To je zejména případ, pokud:

- je ohrožena bezpečnost majetkových hodnot svěřených dané instituci (ve smyslu ochrany věřitele),
- je zkracováno řádné provádění bankovních operací a finančních služeb,
- hrozí závažné škody pro národní hospodářství.

3.2.2.2 Role OeNB v bankovním dohledu

OeNB je odpovědná za kontroly na místě a analýzy jednotlivých bank. Znamená to, že je příslušná k běžnému dohledu nad bankami a na vyžádání obdrží od FMA i údaje k dalším finančním institucím, což umožňuje OeNB stále důležitější analýzy finančních konglomerátů. Do činnosti OeNB spadají rovněž rutinní kontroly bank nebo kontroly na podnik, vyskytnou-li se podezřelé signály, nebo je-li to potřeba s ohledem na stabilitu finančního trhu. Má-li z kontroly vyplývat zásadní změna rizikové pozice banky nebo podezření z porušení ustanovení bankovního dohledu, sdělí to OeNB bezodkladně FMA.

Vedle kontrolní činnosti na místě provádí OeNB také zmíněné analýzy jednotlivých bank, jejichž výsledky jsou zprostředkovány FMA a slouží jako vstupní informace pro další analýzy. Výsledky kontrol a analýz představují následně základ pro opatření výsostně vyhrazená FMA.

Obrázek 9: Rozdělení působnosti a informační toky mezi OeNB a FMA

Zdroj: Österreichische Nationalbank OeNB [online]. [cit. 10.4.2010]. Dostupné na <<http://www.oenb.at/>>; přeloženo a upraveno.

3.3 Organizace OeNB

Rakouská národní banka je akciovou společností⁷³, jejímiž orgány jsou valná hromada, generální rada a ředitelství. Kompetence valné hromady tkví v podstatě ve schvalování roční účetní závěrky, rozhodnutí o použití rozpočtového přebytku a stanovení na akcionáře

⁷³ Základní kapitál OeNB obnáší 12 mil. euro, což představuje 150 000 na jméno znějících akcií.

případajícího podílu na zisku. Příslušná je dále k volbě šesti členů generální rady a volbě auditora.

Generální radě přísluší dohlížet na činnosti, které nepatří do rámce úkolů Evropského systému centrálních bank ESCB. V záležitostech obchodního vedení a měnové politiky spolupracuje s ředitelstvím. Generální rada se skládá z prezidenta, viceprezidenta a dvanácti dalších členů. Prezident, viceprezident a šest členů jsou jmenováni spolkovou vládou na pět let; opětovné zvolení se připouští. Zbývajících šest členů je voleno valnou hromadou.

Ředitelství vede provoz celé instituce a řídí činnosti OeNB. Při sledování cílů a plnění úkolů ESCB musí ředitelství plně respektovat směrnice a instrukce ECB. Ředitelství sestává z guvernéra, viceguvernéra a dvou dalších členů. Členové jsou jmenováni spolkovým prezidentem na návrh spolkové vlády na pětileté období; znovujmenování je možné.

Organizační struktura OeNB vytváří čtyři odbory (Ressort). Odbor guvernéra (Ressort G) se zabývá národohospodářskými otázkami a zastřešuje další ústřední oddělení. Odbor viceguvernéra (Ressort VG) zajišťuje oblast platebního styku, zpracování informací a hotovostní operace. Odbor Operací finančního trhu (Ressort II) odpovídá za státní pokladnu a poskytování interních služeb. Bankovní dohled přísluší odboru Stability finančního trhu, bankovního dohledu a statistiky (Ressort I), konkrétně hlavnímu oddělení Stabilita finančního trhu a bankovní kontrola. K fungování bankovního dohledu přispívá rovněž hlavní oddělení Statistika, pokud oznamované údaje představují pouze předpoklad pro následně využitelné analýzy.

Konkrétní úkoly bankovního dohledu pak v rámci hlavního oddělení Stabilita finančního trhu a bankovní kontrola vykonávají tři oddělení, oddělení Bankovní analýzy⁷⁴, Oddělení bankovní kontroly⁷⁵ a Oddělení analýzy finančního trhu⁷⁶. Oddělení BAKA a BAREV jsou dále vnitřně uspořádána do skupin podle druhu bank. Rozlišuje se zde mezi velkými bankami (Grossbanken I), ostatními velkými a regionálními bankami (Grossbanken II), akciovými bankami (Aktienbanken) a decentralizovanými bankami (dezentrale Banken). Koordinaci s FMA provádí v závislosti na věcném obsahu jednotlivá oddělení sama.

V rámci hlavního oddělení Statistika se s bankovním dohledem souvisejícími záležitostmi zabývají dvě oddělení. Oddělení Dohledové a měnové statistiky⁷⁷ přijímá oznámení a dohledové statistiky, přičemž, zjistí-li porušení ustanovení o oznamovací povinnosti, oznámí to FMA. Za porušením oznamovací povinnosti se považuje i hlášení opožděné, nesprávné nebo neúplné. FMA se oznamuje rovněž přímo z nahlášených údajů patrné nedodržení zákonných minimálních požadavků. Oddělení Úvěry⁷⁸ poskytuje díky vedení obsáhlé kmenové databáze a evidence velkých úvěrů podporu dohledu nad jednotlivými bankami. Z údajů evidence velkých úvěrů jsou přímo oddělením KREDA také zpracovávány analýzy pro bankovní dohled.

---

⁷⁴ Abteilung für Bankenanalyse (BAKA)

⁷⁵ Abteilung für Bankenrevision (BAREV)

⁷⁶ Abteilung für Finanzmarktanalyse (FINMA)

⁷⁷ Abteilung für Aufsichts- und Monetärstatistik (AUMON)

⁷⁸ Kreditabteilung (KREDA)

3.4 Financování

Financování FMA je pokrýváno ze tří zdrojů. Prostředky jsou tvořeny dílem spolkovými, neboli státními zdroji, jejichž objem je stanoven v konstantní výši 3,5 mil. euro na hospodářský rok, další prostředky pocházejí od dohlížených subjektů povinných podílet se na nesení dohledových nákladů⁷⁹ formou příspěvků a poslední zdroj představují výnosy FMA (především z poplatků). Úhrada nákladů od povinných subjektů, kterými jsou všechny dohlížené fyzické i právnické osoby, je zakotvena v ustanovení § 19 FMABG.

3.4.1 Náklady na dohled

Na základě evidence přičítá FMA náklady některému ze čtyř konstituovaných účetních okruhů (níže), které tvoří základnu pro rozdělení celkových dohledových nákladů. Zaučtování nákladů se provádí ve třech kategoriích: v kategorii přímého přiřazení nákladů, dále jako přidělení přímých nákladů prostřednictvím rozdělovacího klíče a systému administrace pracovních výkonů a posleďně v kategorii ne přímo přičitatelných nákladů.

FMA tedy vytváří pro každou z dohlížených oblastí⁸⁰ vlastní účetní okruh. Při interní organizaci je pak povinna činit opatření k co možná nejširšímu přímému přidělování dohledových nákladů (personální a věcné náklady, odpisy a jiné náklady) těmto účetním okruhům. Účetními okruhy jsou:

- účetní okruh 1 pro náklady bankovního dohledu,
- účetní okruh 2 pro náklady dohledu nad pojišťovnictvím,
- účetní okruh 3 pro náklady dohledu nad trhem cenných papírů,
- účetní okruh 4 pro náklady dohledu nad penzijními fondy/důchodovým pojištěním.

Takové náklady, které nemohou být přiřazeny k určitému účetnímu okruhu přímo, se mezi ně rozdělí pomocí přepočítacích koeficientů stanovených FMA s pomocí přímých nákladů, čímž se rovněž dospěje k jejich přiřčení některému z účetních okruhů.

Přímé náklady na bankovní dohled sdílené s OeNB se přiřadí okruhu 1, za předpokladu, že nepřevýší částku čtyři miliony euro.

Částka přímo účetnímu okruhu přičitatelných nákladů a částka nákladů přidělených podle koeficientu tvoří celkové náklady daného účetního okruhu. Suma celkových nákladů všech oblastí pak představuje celkové náklady FMA.

Stát poskytuje FMA roční příspěvek ve fixní výši 3,5 mil. euro. Tento příspěvek, stejně jako příjmy, které nevznikají jako náhrady nákladů dohledu (příspěvky od dohlížených subjektů), a dále poplatky, se od celkových nákladů FMA odečítají. Rozdíl, který zůstane, se následně rozdělí podle přepočítacích koeficientů k úhradě mezi účetní okruhy 1 až 4. Pro další účetní období jsou povinným subjektům předepsány zálohy ve výši 105 procent částky určené dle výše

⁷⁹ Jako již dříve v oblastech dohledu nad pojišťovnictvím a kapitálovým trhem, nesou nyní náklady ve všech dohlížených oblastech dohlížené subjekty.

⁸⁰ Viz ustanovení § 2 odst. 1 až 4 FMABG

uvedených pravidel. Pokud přímé náklady bankovního dohledu⁸¹ sdílené s OeNB převyšují sumu čtyř mil. euro, předepisují se zálohové platby ve výši 100 procent.

Dodatečně k pevnému spolkovému příspěvku může stát podle ustanovení zákona o státním rozpočtu, předpokládá-li tento prostředky pro tento účel, poskytnout na úhradu nákladů dodatečný příspěvek.

3.4.2 Příspěvky

Provádění zálohových plateb příspěvků a hrazení dohledových nákladů FMA upravuje nařízení o nákladech FMA, FMA-KVO^{82, 83}, jehož vydání předpokládá ustanovení § 19 odst. 7 FMABG.

K uhrazení nákladů na dohled FMA jsou povinny:

- Subjekty podle ustanovení § 69a odst. 1 čís. 1 a 2 BWG, které jsou úvěrovými institucemi podle BWG, tedy úvěrové instituce s licenci udělenou FMA oprávněně provozovat v zákoně vyjmenované tzv. bankovní činnosti, a dále úvěrové instituce z jiných členských států provozující činnost prostřednictvím své pobočky podle ustanovení § 9 odst. 1 BWG na základě směrnice 2006/48/EG;
- Subjekty podle ustanovení § 117 odst. 1 VAG, kterým byla udělena koncese podle ustanovení § 4 odst. 1 VAG (pojišťovny);
- Subjekty trhu cenných papírů podle ustanovení § 90 odst. 1 WAG 2007,
  - které uskutečnily obchody s instrumenty podléhajícími oznamovací povinnosti podle ustanovení § 64 WAG 2007, nebo
  - jejichž instrumenty podléhající oznamovací povinnosti byly připuštěny na regulovaný trh nebo jinou burzu cenných papírů podle ustanovení § 2 BörseG, s výjimkou případu, kde byl emitentem stát, nebo
  - kterým byla udělena koncese k poskytování služeb v oblasti cenných papírů podle ustanovení § 3 odst. 2 WAG 2007, subjekty, které prováděly pojišťovací zprostředkovatelské obchody podle ustanovení § 3 odst. 3 VAG a kolektivní investoři podle ustanovení § 2 odst. 1 InvFG 1993, kteří poskytují služby v oblasti cenných papírů podle ustanovení § 3 odst. 2 WAG 2007;
- Subjekty podle ustanovení § 35 PKG, které disponují koncesí k provozování penzijního fondu podle ustanovení § 8 PKG.

FMA předepisuje povinným subjektům na ně připadající náklady formou výměru (typ rozhodnutí). Předpis musí být proveden do 31. prosince roku, ve kterém je zveřejněna účetní závěrka FMA.

---

⁸¹ Podle ustanovení § 79 odst. 4b BWG a podle ustanovení § 20 ZaDiG

⁸² Verordnung der Finanzmarktaufsichtsbehörde über die Kosten der Finanzmarktaufsicht (FMA-Kostenverordnung, FMA-KVO), BGBl. II Nr. 340/2003

⁸³ Toto nařízení FMA dále obsahuje ustanovení o rozdělování nákladů účetního okruhu 3 Dohled nad cennými papíry na povinné subjekty podle ustanovení § 90 odst. 1 WAG 2007.

Základem pro propočet nákladů a následnou výši příspěvku jsou údaje oznamované FMA podle příslušných zákonů. Jsou to:

- pro oblast 1: kapitálový požadavek vykázaný za předcházející prosinec⁸⁴;
- pro oblast 2: zúčtované pojistné z veškeré povolené provozované činnosti⁸⁵;
- pro oblast 3⁸⁶, která je rozdělena na další 3 suboblasti:
  - pro instituce s oznamovací povinností dle ustanovení § 3 odst. 3 čís. 3 písm. a FMA-KVO jsou základem oznámené obchody upravené blíže specifikovanými váhami,
  - pro emitenty s výjimkou státu podle ustanovení § 3 odst. 3 čís. 3 písm. b FMA-KVO jsou základem kapitalizované objemy na burze umístěných instrumentů,
  - pro poskytovatele služeb s cennými papíry podle ustanovení § 3 odst. 3 čís. 3 písm. c FMA-KVO tvoří základ obrát z finančních služeb vykázaných v ověřené účetní závěrce dotčeného hospodářského roku;
- pro oblast 4 se určuje základ ze čtyř složek: 25 procent celkových nákladů oblasti 4 nesou subjekty rovným dílem, zbylých 75 procent nákladů se rozvrhne podle dalších tří kritérií⁸⁷.

Nejsou-li FMA poskytnuty požadované údaje potřebné pro stanovení nákladů, nebo jsou-li poskytnuty opožděně či neúplně, určí FMA základ pro propočet nákladů úředním postupem. V takových případech přikročí FMA k výpočtu nákladů na základě posledního oznámení údajů, přičemž provede jejich navýšení o 5 procent vůči předchozímu období, a pokud nejsou k dispozici žádné předchozí údaje, je FMA oprávněna stanovit podíl nákladů ve výši minimálních příspěvků.

Minimální příspěvky jsou uplatňovány nejen při administrativním stanovení nákladů a výše příspěvku, ale jsou primárně využívány při velmi malých objemech činnosti dohlížených subjektů. Úroveň minimálních příspěvků činí:

- pro oblast 1 úvěrové instituce: pokud propočtené náklady nedosahují částky 1 000 euro, pak je stanoven minimální příspěvek právě v této výši,
- pro oblast 2 pojišťovny: minimální příspěvek je stanoven na 100 euro,
- pro oblast 3: pokud je podíl subjektu na nákladech, který by měl být předepsán k úhradě menší než 100 euro, činí příspěvek právě 100 euro; minimální příspěvek poskytovatelů služeb s cennými papíry činí 250 euro,
- pro oblast 4: minimální příspěvek je omezen na výši, kterou nesou všechny subjekty oblasti rovným dílem z 25 procent nákladů této oblasti.

---

⁸⁴ Podle ustanovení § 69a odst. 2 BWG ve spojení s ustanovením § 74 odst. 1 BWG

⁸⁵ Podle ustanovení § 117 odst. 2 VAG ve spojení s ustanovením § 83 odst. 1 VAG

⁸⁶ Podle ustanovení § 2 odst. 2 a 3, 64, 73, 74 a 90 WAG 2007 ve spojení s ustanoveními § 14 odst. 2 a § 15 FMA-KVO

⁸⁷ Podle ustanovení § 35 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 30a odst. 1 PKG

3.4.3 Poplatky

Na základě ustanovení § 19 odst. 10 FMABG vydala FMA nařízení o poplatcích FMA, FMA-GebV⁸⁸, které, byť v malé míře, přispívají k financování nákladů FMA. Strany hradí poplatky za každé udělení oprávnění nebo jiné v soukromém zájmu spočívající úřední úkony, které jsou prováděny FMA. Ve správním řízení a ve správním řízení vykonávacím se nehradí žádné poplatky. Povinnost uhradit poplatek vzniká okamžikem, ve kterém je oprávnění právoplatně uděleno nebo je učiněno úřední jednání.

Poplatky jsou stanoveny jednak jako obecné (úkony pouze administrativního charakteru bez rozhodnutí) a zvláštní, které jsou blíže specifikovány dle dohledových oblastí a dále podle konkrétních zákonů, na jejichž základě jsou zpoplatněné úkony činěny. Druhy, stejně jako výši poplatků stanovuje FMA-GebV v části 2.

V případech, kdy by subjektům vznikala povinnost k úhradě příslušných poplatků za povolení podle spolkového nařízení o správních poplatcích⁸⁹ (např. udělování licencí, schvalování obchodních plánů), jsou odváděny odpovídající poplatky podle nařízení o poplatcích vydaného FMA. Totéž platí pro úřední úkony (administrativní úkony technického charakteru, například přijetí podání do protokolu, vystavení duplikátu), které spadají do působnosti FMA.

3.5 Hospodaření FMA

3.5.1 Rozpočet

Hospodářský rok FMA je totožný s rokem kalendářním. Rozpočet, včetně plánu investic a pracovních pozic, představuje závazný podklad pro hospodaření FMA. Na každý hospodářský rok je sestaven představenstvem a následně předložen dozorčí radě ke schválení. Obsahem rozpočtu je oddělené stanovení očekávaných hrubých příjmů a předpokládaných hrubých výdajů FMA. Rozpočet na následující rok musí být předán dozorčí radě ke schválení nejdéle do 31. října běžného roku; ta by měla přijmout rozpočet co možná nejdříve, nejzazší termín je však stanoven na 15. prosince běžného roku.

3.5.2 Hospodaření

Představenstvo informuje čtvrtletně dozorčí radu o plnění rozpočtu a objeví-li se nebo je-li očekáváno překročení plánovaných částek o více než pět procent na jednu účetní oblast, mohou být odpovídající opatření provedena jen po souhlasu uděleném dozorčí radou.

Za uplynulý hospodářský rok je sestavována účetní závěrka, jejíž nedílnou součástí je rozvaha a výkaz zisků a ztrát. Auditorským závěrem opatřenou závěrku spolu s vyúčtováním nákladů předkládá představenstvo ke schválení dozorčí radě do pěti měsíců po skončení uplynulého hospodářského roku.

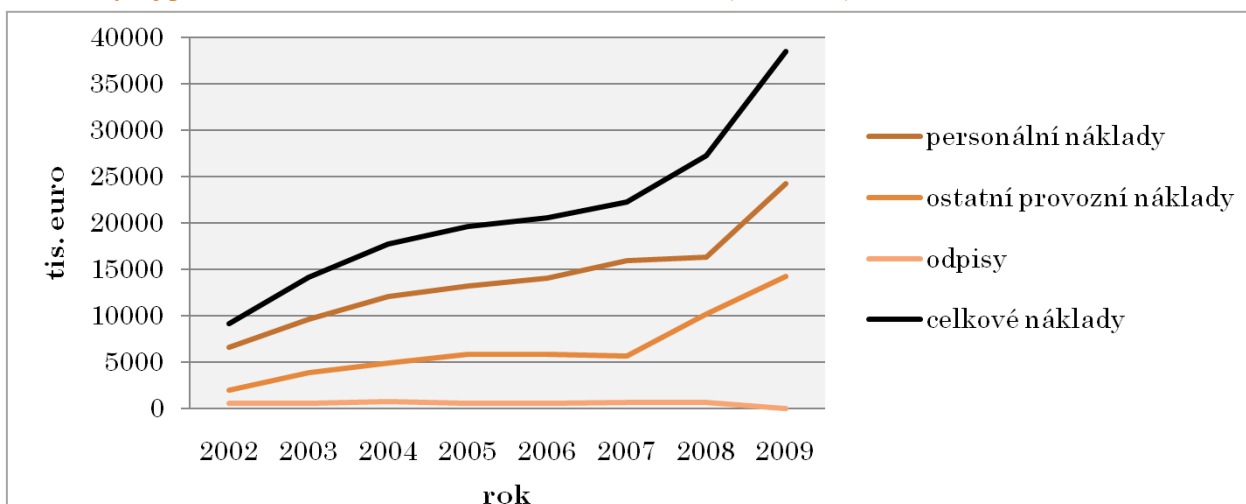
⁸⁸ Verordnung der Finanzmarktaufsichtsbehörde über die Gebühren der Finanzmarktaufsicht (FMA-Gebührenverordnung, FMA-GebV), BGBl. II Nr. 230/2004

⁸⁹ Verordnung der Bundesregierung über die Verwaltungsabgaben in den Angelegenheiten der Bundesverwaltung und über die Art ihrer Einhebung bei den Bundesbehörden (Bundesverwaltungsabgabenverordnung 1983, BVwAbgV)

3.5.3 Vývoj hospodaření FMA

Na poli finančního dohledu působí v současnosti, jak bylo řečeno, dvě instituce; OeNB a FMA, přičemž konstituování druhého ze jmenovaných je výsledkem integračního procesu a stane se proto ústředním předmětem dalšího zkoumání. Uvedme však alespoň důvody, které vedly k tomu, že v následujících úvahách činnost OeNB pomineme⁹⁰. Jednak OeNB vystupuje pouze v oblasti bankovního dohledu a opačně, bankovní dohled tvoří jen malou část aktivit OeNB. Z této skutečnosti plyne velmi obtížné, když ne nemožné, oddělení finančních toků vztahujících se k dohledové činnosti v jejím rozpočtu. Zajímavé jsou především náklady personální a náklady na infrastrukturu, které jsou ovšem v mnohém společné vždy pro celou organizaci. Další motivací pro vyloučení OeNB ze zpracování je její okrajové postavení v integračním dění. Slučování dohledových institucí se OeNB ani organizačně, ani funkčně příliš nedotklo a lze proto předpokládat, pokud vůbec nějakou, tak zcela nevýznamnou změnu v nárocích na financování této dohledové autority.

Graf 1: Vývoj provozních nákladů FMA v letech 2002 – 2009⁹¹ (v tis. euro)

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Jahresberichte der Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA) 2002 – 2009* [online]. FMA, 2003 – 2010 [cit. 5.6.2010]. Dostupné na <<http://www.fma.gv.at/cms/site/DE/einzel.html?channel=CH0049>>.

Graf znázorňuje provozní náklady FMA v členění na personální a ostatní provozní náklady a dále provozní odpisy. Největší objem prostředků je pravidelně vynakládán na zaměstnance a růst této částky je úměrný setrvalému růstu počtu zaměstnanců (viz níže). V roce 2009 však tyto náklady zaznamenaly prudký nárůst, což bylo způsobeno kromě uvedeného přijetí nových zaměstnanců především celkovým zvýšením úrovně platů v organizaci. Rok 2009 přinesl i zřetelné navýšení ostatních provozních nákladů. Došlo totiž k nárůstu věcných nákladů, a to ze dvou důvodů; na vině je opět větší počet zaměstnanců a v tomto případě též plánovaná změna sídla úřadu.

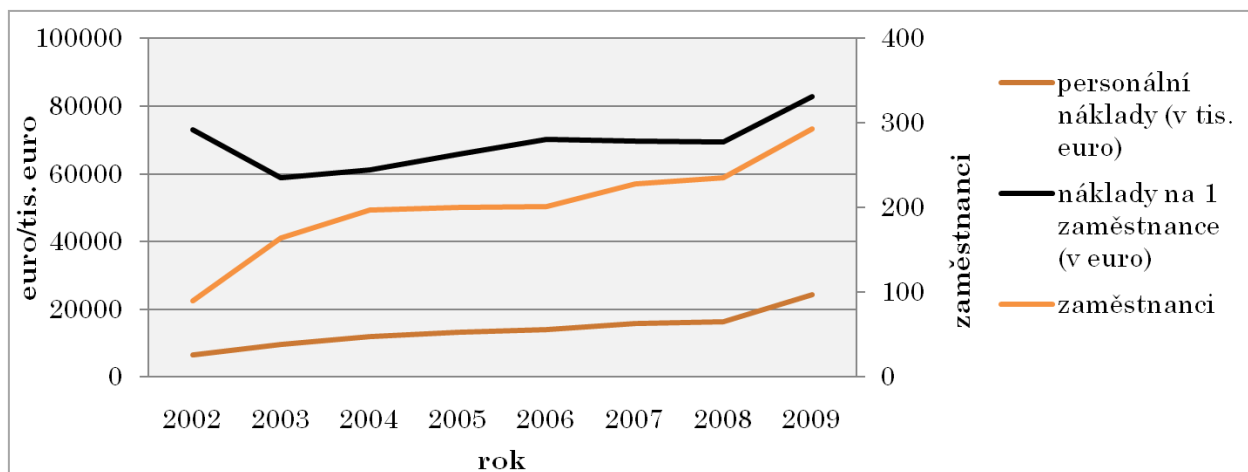
⁹⁰ Obdobně platí níže uvedené pro situaci německé Bundesbank.

⁹¹ Vzhledem ke vzniku nové integrované dohledové instituce v roce 2002 by bylo vhodné zahrnout do srovnání též určité období předcházející, kdy dohled fungoval v odvětvovém uspořádání. Údaje za všechny subjekty původně vykonávající dohledovou činnost však nejsou k dispozici, neboť některé fungovaly v rámci Ministerstva financí a z jeho dostupných finančních výkazů nelze položky vztahující se k finančnímu dohledu separovat.

Vývoj personálních nákladů zachycuje i následující graf, tentokrát v souvislosti s počtem zaměstnanců úřadu. Po významném poklesu nákladů na jednoho zaměstnance v druhém roce fungování FMA byl nastolen trend konstantního růstu. Jak bylo zmíněno výše, v roce 2009 však došlo ke skokovému zvýšení platů ve FMA, což zapříčinilo tomu odpovídající zvýšení nákladů na jednoho zaměstnance.

Graf 2: Vývoj personálních nákladů FMA a jejich poměru k počtu zaměstnanců dohledu v letech 2002 – 2009

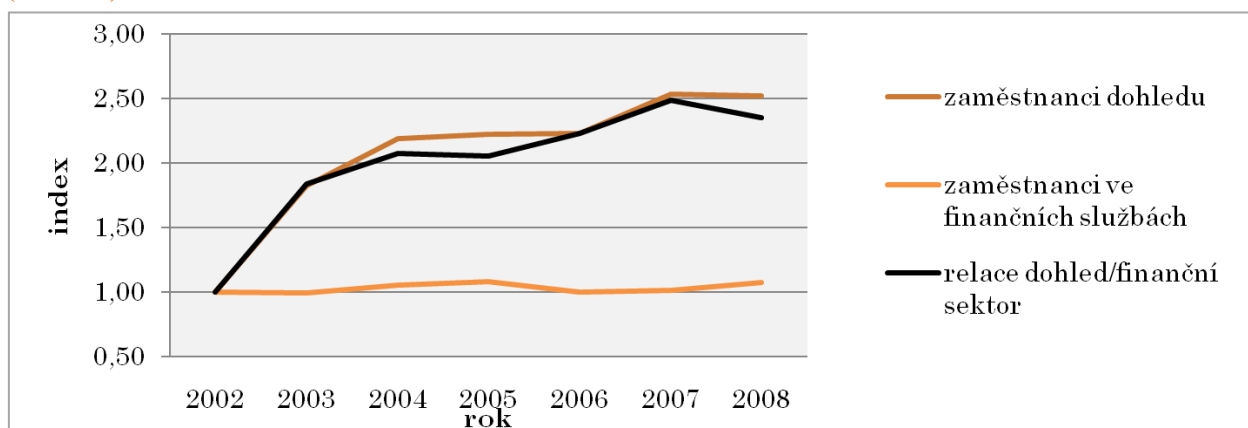

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Jahresberichte der Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA) 2002 – 2009* [online]. FMA, 2003 – 2010 [cit. 5.6.2010]. Dostupné na <<http://www.fma.gv.at/cms/site/DE/einzel.html?channel=CH0049>>.

Pro zhodnocení vývoje počtu zaměstnanců finančního dohledu porovnáme tyto hodnoty s počty zaměstnanců ve finančním sektoru spadajícím pod kompetence dohledu.⁹²

Počty zaměstnanců ve finančním odvětví setrvávají na stabilní hladině, zatímco pracovníků FMA stále přibývá, v letech 2002 až 2004 dokonce až na dvojnásobek výchozího stavu. To by mohlo svědčit hypotéze, že počáteční počet zaměstnanců nového dohledového orgánu byl silně podceněn. Vzájemný poměr zaměstnanců finančního dohledu a zaměstnanců ve finančním odvětví však ani poté nezakotvil na ustálené hladině; stále se vyvíjí ve prospěch pracovníků FMA.

Graf 3: Indexovaný vývoj zaměstnanců FMA a zaměstnanců finančního sektoru a vývoj jejich relace (2002 = 1) v letech 2002 – 2008

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Jahresabschluss der Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA) 2002 – 2008* [online]. FMA, 2003 – 2009 [cit. 15.3.2010]. Dostupné na <<http://www.fma.gv.at/cms/site/DE/einzel.html?channel=CH0050>> a *Laborsta, International Labour Organisation* [online]. [cit. 15.3.2010]. Dostupné na <<http://laborsta.ilo.org/>>.

⁹² Vycházíme z dat ILO udávající počty zaměstnanců ve finančním odvětví pod kódem J.

Závěrem doplníme ještě jeden údaj týkající se hospodaření FMA. Výše bylo uvedeno, že financování FMA je částečně saturováno stabilním příspěvkem ze státního rozpočtu ve výši 3,5 mil. euro. Tento obnos postačuje k pokrytí stále menšího procenta nákladů. V roce 2009 činil podíl veřejného financování již jen 17 procent celkových nákladů FMA. Důsledkem je nárůst výše předepisovaných příspěvků, které dopadají k tíži dohlížených subjektů.

3.6 Právní úprava

Existence FMA, její základní organizace a struktura řídicích orgánů a její základní cíle jsou založeny spolkovým zákonem FMAGB. Výkon vlastních dohledových činností se ovšem řídí nesčetnými ustanoveními roztroušenými po sektorově orientovaných zákonech. Totéž, tedy roztržitost úpravy, platí i pro vymezení povinností dohlížených subjektů.

Co se týká pravomoci FMA regulovat vlastními právními akty podrobnosti finančního dohledu, opírá se nařizovací kompetence FMA o ustanovení § 16 odst. 2 FMABG. V případech, kdy FMA vydává vlastní nařízení, je povinna dát tento úmysl na vědomí Spolkovému ministru financí spolu s výsledkem konzultace s OeNB. Nařízení FMA jsou vyhlášována ve Spolkové sbírce zákonů⁹³.

V příloze (strana 93) jsou v odvětvovém uspořádání uvedeny nejdůležitější zákony, v nichž jsou obsažena ustanovení o dohledu nad finančním trhem.

---

⁹³ Bundesgesetzblatt (BGBl.)

4 FINANČNÍ DOHLED VE SPOLKOVÉ REPUBLICE NĚMECKO

25. ledna 2001 představil spolkový ministr financí Hans Eichel veřejnosti návrh zásadní reformy struktury finančního dohledu v Německu. K 1. květnu 2002 došlo ke spojení tří, do té doby samostatných, orgánů pro finanční dohled⁹⁴. Spolkový úřad dohledu nad bankovníctvím (BAKred)⁹⁵ spolu se Spolkovými dohledovými úřady pro obchod s cennými papíry (BAWe) a pojišťovnictví (BAV)⁹⁶ vytvořily jednotný, integrovaný subjekt, Spolkový úřad pro dohled nad finančními službami BaFin⁹⁷. Stěžejním pilířem systému finančního dohledu se stal s plnou platností Spolkový úřad BaFin. Jako veřejnoprávní organizace podléhá právnímu a odbornému dozoru Spolkového ministerstva financí. Sféra svěřených činností, jako integrovaného dohledového orgánu, zahrnuje oblast dohledu nad bankovníctvím, pojišťovnictvím i kapitálovým trhem.

Další dohledové činnosti, dotýkající se zvláště stability systému poskytování finančních služeb jako celku, zajišťuje německá Bundesbank. Bundesbank nadto vykonává některé úkoly běžného bankovního dohledu a je proto považována za druhou dohledovou autoritu.

4.1 Spolkový úřad pro dohled nad finančními službami BaFin a jeho organizace

4.1.1 Organizace

Nezbytná pravidla pro chod Spolkového úřadu BaFin poskytuje zákon FinDAG v podrobnostech odkazující na stanovy Spolkového úřadu⁹⁸, doplněné četnými nařízeními a dohodami; relevantní ustanovení obsahuje rovněž organizační řád BaFin⁹⁹. Vedením Spolkového úřadu je pověřena výkonná rada. Pro podporu činnosti, odborné konzultace nebo kontrolu počínání Spolkového úřadu jsou zřízeny další orgány BaFin. Na prvním místě je třeba jmenovat správní radu BaFin, která, kromě jiných úloh, dohlíží na vedení BaFin. Především poradní funkce přebírají nejrůznější rady, jejichž odborní zástupci podporují BaFin například v otázkách dalšího vývoje dohledového práva.

4.1.1.1 Orgány BaFin

Výkonná rada

BaFin je veden a spravován ve společné odpovědnosti výkonnou radou skládající se z prezidenta a čtyř výkonných ředitelů¹⁰⁰, kteří jsou na návrh spolkové vlády jmenováni spolkovým prezidentem. Prezident BaFin zastupuje Spolkový úřad v soudním i mimosoudním

⁹⁴ K ekonomickému odůvodnění integrace a průběhu její realizace blíže Schüler, M. *Integrated Financial Supervision in Germany* [online]. Discussion Paper No. 04-35. ZEW. [cit. 26.2.2010]. Dostupné na <<http://madoc.bib.uni-mannheim.de/madoc/volltexte/2004/616/pdf/dp0435.pdf>>.

⁹⁵ Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen (BAKred)

⁹⁶ Bundesaufsichtsamt für den Wertpapierhandel (BAWe) a Bundesaufsichtsamt für das Versicherungswesen (BAV)

⁹⁷ Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin), zřízen zákonem o Spolkovém úřadu pro dohled nad finančními službami (Finanzdienstleistungsaufsichtsgesetz (FinDAG))

⁹⁸ Satzung der Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, naposledy změněny nařízením z 6. srpna 2008 (Verordnung BGBI. I, 1731)

⁹⁹ Organisationsstatut für die Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (OsBaFin), přijatý dne 9.6.2008 podle ustanovení § 6 odst. 1 FinDAG rozhodnutím výkonné rady

¹⁰⁰ Direktoriální model vedení nahradil původní monokratickou strukturu v čele s osamoceným prezidentem.

styku. Stálým zástupcem prezidenta je jeden z výkonných ředitelů jako viceprezident. Výkonní ředitelé stojí jednak na vrcholu tří dohledových pilířů (Dohled nad kapitálovým trhem, Bankovní dohled a Dohled nad pojišťovnictvím) a dále v čele oblasti Průřezových úloh a vnitřní správy.

Výkonná rada schvaluje jednohlasně organizační statut a jednací řád, které stejně jako jejich změny podléhají souhlasu Spolkového ministerstva financí. Během tří měsíců po skončení rozpočtového období je povinna sestavit roční závěrku, obsahující skutečně realizované příjmy a výdaje, a následně ji předložit správní radě.

Správní rada BaFin¹⁰¹

Správní rada sestává z 21 členů. Pozice předsedajícího a jeho zástupce přísluší představitelům Spolkového ministerstva financí, které navrhuje a vysílá celkem čtyři zástupce. Spolkové ministerstvo hospodářství stejně jako Spolkové ministerstvo spravedlnosti obesílají radu vždy po jednom zástupci. Bundestag je ve správní radě zastoupen díky pěti poslancům. Dohlížené bankovní instituce vysílají pět zástupců navrhovaných Centrálním bankovním výborem¹⁰², subjekty oblasti pojišťovnictví čtyři zástupce, které nominuje Ústřední svaz německého pojišťovnictví¹⁰³, a investiční společnosti jednoho zástupce navrženého Spolkovým svazem německých investičních společností¹⁰⁴.

Členem správní rady smí být pouze osoba skýtající požadovanou odbornou způsobilost pro zabezpečení této role. Členové jsou jmenováni a odvoláváni Spolkovým ministerstvem financí, a to na návrh (viz výše). Předsedající správní rady a jeho zástupce jsou ustavováni na dobu trvání pěti let. Jmenování ostatních členů a jejich zástupců se děje povětšinou na dobu čtyř let; jejich opětovné jmenování je v obou případech možné. Členové správní rady vykonávají činnost bezplatně.

Správní rada dohlíží na management Spolkového úřadu a konzultuje plnění jeho úkolů. Je povolána zejména potvrzovat rozpočet předložený výkonnou radou a roční závěrečný účet s ohledem na zprávu auditora a poznatky Spolkového účetního dvora. Vydává jednací řád správní rady a vyjadřuje se ke změnám stanov BaFin. Vede také slyšení o oficiálních dohodách o spolupráci Spolkového úřadu s jinými institucemi.

K plnění svých povinností je správní rada pravidelně informována prezidentem o činnosti Úřadu a výkonnými řediteli o jimi vedených oblastech. Vůči prezidentu a výkonným ředitelům jí přísluší právo na podávání informací a na slyšení. Správní rada může po prezidentu či výkonných ředitelích kdykoli požadovat podání zprávy o záležitostech Úřadu.

Zasedání se konají podle potřeby, nejméně však jednou ročně; jsou neveřejná. Zasedání správní rady jsou svolávána předsedou. Správní rada se rovněž svolá, navrhne-li to Spolkové ministerstvo, její předseda nebo minimálně čtyři její členové. Zasedání správní rady se zásadně účastní prezident a výkonní ředitelé. Bez újmy na zásadě neveřejnosti zasedání má právo účastnit se zasedání předseda personální rady, stejně jako zástupce Bundesbank. K zasedání mohou být

---

¹⁰¹ Verwaltungsrat der BaFin

¹⁰² Zentrale Kreditausschuss

¹⁰³ Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft e. V.

¹⁰⁴ Bundesverband Deutscher Investmentgesellschaften e. V.

předsedajícím přizváni různí členové Spolkového úřadu, externí znalci a informované osoby, je-li jejich účast přínosná.

Správní rada je usnášeníschopná, je-li přítomna alespoň jedna polovina členů, přičemž přítomen nebo zastoupen musí být nejméně jeden poslanec Bundestagu a vždy po jednom zástupci z oblasti bankovníctví a pojišťovnictví. Přijetí usnesení správní rady vyžaduje prostou většinu odevzdaných hlasů. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího.

Odborná rada BaFin¹⁰⁵

Úkolem Odborné rady je být nápomocna při naplňování povinností Spolkového úřadu. Navíc poskytuje Úřadu podporu při dalším rozvoji zásad dohledového práva. Na návrh výkonné rady, Spolkového ministerstva financí nebo alespoň jedné čtvrtiny svých členů může v odborných záležitostech vydávat pro Spolkový úřad doporučení.

Dvacetičtyřhlavá Odborná rada je jmenována Spolkovým ministerstvem na dobu trvání pěti let a skládá se zejména ze zástupců navržených podnikatelskými subjekty finančního sektoru, bankovníctví a pojišťovnictví. Mimo to by se Odborná rada měla skládat ze tří členů z oblasti vědy, zejména bankovníctví a pojišťovnictví, stejně jako odborných vědeckých společností, dále ze tří zástupců organizací na ochranu spotřebitele, jednoho zástupce německé Bundesbank a vždy jednoho zástupce svobodných povolání (OSVČ), spolků středně velkých podniků, odborů a jednoho zástupce průmyslu.

Odborná rada volí z kruhu svých členů předsedu a k provádění svých zasedání přijímá jednací řád. Odborná rada je svolávána předsedou podle potřeby, nejméně však jednou do roka. Zasedání nejsou veřejná. Předsedající však může na zasedání přizvat externí poradce. Prezident, výkonní ředitelé a zástupce Spolkového ministerstva financí se zasedání rovněž účastní.

Fórum pro dohled nad finančním trhem¹⁰⁶

Fórum pro dohled nad finančním trhem, k němuž přísluší i Bundesbank, koordinuje spolupráci Spolkového úřadu a Bundesbank na poli bankovního dohledu. Orgán pomáhá také v otázkách celkového dohledu nad finančnictvím, které mají zásadní význam pro stabilitu finančního systému.

Rada BaFin pro pojišťovnictví¹⁰⁷

Rada pro pojišťovnictví projednává otázky vyvstávající při praktickém provádění dohledu nad pojišťovnictvím a konzultuje BaFin ohledně aplikace a dalšího vývoj dohledového práva. V některých případech dokonce zákon¹⁰⁸ projednání Radou pro pojišťovnictví nařizuje.

V orgánu jsou zastoupeni pojistitelé každého pojistného odvětví, odborníci z řad pojištěnců z oblasti průmyslu, obchodu, řemeslné výroby, dopravy, zemědělství, vlastníků nemovitostí, nezávislých povolání a úřednictva, zástupci odborů, pojišťovacích zprostředkovatelů, zaměstnanců v oboru pojišťovnictví, odborníků a dalších znalců v pojistné sféře.

---

¹⁰⁵ Fachbeirat der BaFin

¹⁰⁶ Forum für Finanzmarktaufsicht

¹⁰⁷ Versicherungsbeirat der BaFin

¹⁰⁸ Gesetz über die Beaufsichtigung der Versicherungsunternehmen (Versicherungsaufsichtsgesetz, VAG), BGBl. 1993 I S. 2

Rada BaFin pro cenné papíry

Rada pro cenné papíry se zabývá otázkami dohledu nad cennými papíry, případně vydáváním právních nařízení nebo tvorbou směrnic. Orgán může z vlastní iniciativy předkládat návrhy na změny v dohledu. BaFin musí Radu pro cenné papíry informovat minimálně jednou ročně o své dohledové činnosti, o dalším vývoji dohledové praxe a o mezinárodní spolupráci. Každá spolková země obesílá Radu pro cenné papíry jedním zástupcem. Zasedání orgánu se mohou účastnit zástupci Spolkového ministerstva financí, spravedlnosti, hospodářství a práce, stejně jako zástupce Bundesbank. Rada pro cenné papíry může vyslechnout i experty z oblasti ekonomiky nebo vědy.

Rada BaFin pro převzetí¹⁰⁹

Rada pro převzetí podporuje BaFin v dohledu nad převzetími podniků. Orgán konzultuje Spolkový úřad v otázkách práva na převzetí, případně při vydávání právních nařízení pro dohledovou činnost.

Rada mající patnáct členů se skládá ze čtyř zástupců emitentů, a to vždy dvou představitelů institucionálních a dvou představitelů soukromých investorů, tří zástupců institucí poskytujících služby související s cennými papíry, dvou zástupců zaměstnanců a dvou vědců z oboru. Členové Rady pro převzetí jsou jmenováni Spolkovým ministerstvem financí vždy na pět let.

Výbor BaFin pro stížnosti¹¹⁰

Vydá-li BaFin v řízení o převzetí rozhodnutí, které by nabídku převzetí zakazovalo, mohou proti tomu zúčastněné strany podat odvolání u Výboru pro stížnosti.

Výbor sestává ze šesti členů. Předsedajícím je prezident BaFin nebo jím zmocněný úředník. Dva prezidentem pověřeni úředníci pak fungují jako přisedící. Kromě toho ustavuje prezident Spolkového úřadu tři čestné přisedící.

Výbor pro stížnosti je povinen rozhodnout o odvolání do dvou týdnů. Při rovnosti hlasů rozhoduje předsedající Výboru.

4.1.1.2 Vnitřní struktura

Organizace vnitřní struktury je stanovována prezidentem úřadu se souhlasem Spolkového ministerstva financí.

Pro zabezpečení zákonem stanovených úkolů Spolkového úřadu slouží čtyři oblasti působnosti. Bankovní dohled, Dohled nad pojišťovnictvím¹¹¹ a Dohled nad kapitálovým trhem¹¹²

---

¹⁰⁹ Übernahmbeirat der BaFin

¹¹⁰ Widerspruchsausschuss der BaFin

¹¹¹ Dohled nad pojišťovnictvím je rozdělen mezi orgány spolkové a zemské. BaFin dohlíží v Německu činné pojišťovací instituce, které mají podstatný hospodářský význam a jsou zároveň veřejnoprávními soutěžiteli, jejichž aktivity přesahují hranice jedné spolkové země. Dohledové orgány zemí dohlíží především veřejnoprávní pojistitele, jejichž hospodářský vliv je nepatrný.

¹¹² Dohled nad jednotlivými burzami náleží do kompetence zemských dohledových orgánů. Ty dohlíží na řádné provádění obchodů na jednotlivých burzách podle ustanovení zákona o burzách (BörsG). Burzovní dohled dbá zejména na proces tvorby cen. Je také příslušný k registraci elektronických obchodních systémů a dohledu nad systémy podobnými burzám. Dohled nad solventností úřadu BaFin podléhají burzám podobné obchodní systémy jako banky nebo instituce poskytující finanční služby. BaFin pak vykonává burzovní dohled na mezinárodní úrovni.

představují tři různé organizační jednotky Spolkového úřadu, takzvané pilíře dohledu. V jejich rámci působí odborné referáty v celkem dvanácti odděleních s možností tvořit, dle specifických požadavků, pracovní skupiny.

Bankovní dohled

Tato oblast pracuje v rámci pěti oddělení, kterými jsou: oddělení Dohled nad velkými bankami a vybranými úvěrovými institucemi (mezi jinými skupina Deutsche Bank AG, Postbank AG, Commerzbank AG), Dohled nad zemskými bankami, spořitelny a stavebními spořitelny, Dohled nad úvěrovými bankami, regionálními a speciálními bankami, hypotečními bankami, burzovními makléři, bankami obchodujícími s cennými papíry, přičemž k tomuto oddělení je přidruženo Hypoteční centrum; dalším je oddělení Dohled nad bankami s právní formou registrovaného družstva a spořitelny bytovými podniky, které pokrývá i oblast Otázky přechodu na měnu euro a rozpočtování v DM. Poslední oddělení se zabývá Zásadami bankovního dohledu, a to specializovaně v rámci referátů Organizace dohledu, Úvěrové operace, Kapitálová a dohledová opatření, Rizikový management a likviditní riziko a Obchodní jednání a operační riziko.

Dohled nad pojišťovny a penzijními fondy

Oblast Dohledu nad pojišťovnictvím mapuje pojišťovací sektor především podle jednotlivých druhů pojištění. Takto jsou zaměřena tři oddělení, oddělení pro Podnikové penzijní zabezpečení zároveň sledující Dohled nad penzijními pokladnicemi, penzijními fondy a zdravotními pojišťovny, oddělení Dohled nad životními pojišťovny a fondy na úhradu pohřebního a Dohled nad pojištěním majetku a úrazovým pojištěním, které zahrnuje i národní pojišťovací skupiny a kvantitativní dohled. Do této oblasti náleží ještě dvě oddělení, jednak pro Dohled nad mezinárodními pojišťovacími skupinami, finančními konglomeráty a zajišťovny, pečující též o Kvalitativní dohled a Vnitřní pojišťovací modely a konečně oddělení Zásady, Pojišťovací strategie a Sledování rizik.

Dohled nad cennými papíry/Správa majetku

Oddělení v rámci oblasti Dohledu nad kapitálovým trhem jsou orientována spíše funkčně. Čtyři oddělení nesou názvy dle činností, kterými se zabývají – Zásady dohledu nad cennými papíry; Převzetí; Významné podíly na hlasovacích právech; Ohlašování, dále Insider kontrola; Ad hoc zveřejňování; Manažerské obchody; Centrum pro burzovní kompetence; Tržní dohled a analýzy; Prospekty, Dohled podle KWG, WpHG; Zásady výkladu a kontroly pravidel dobrých mravů a Investiční fondy.

Úlohy přesahující jednotlivé sektory přebírají oddělení, resp. skupiny čtvrté z působností, Průřezových úloh a vnitřní správy. Jedno z nich například atrahuje všechny mezinárodní aktivity BaFin a zastupuje německé zájmy v evropských i jiných mezinárodních orgánech, jiná průřezová oddělení jsou příslušná k vyřizování stížností nebo prošetření nedovolených finančních operací.

Ústředními úkoly BaFin při dohledu nad cennými papíry je boj proti insider obchodům a tržní manipulaci, kontrola jak ad-hoc oznámení, tak oznámení o manažerských obchodech nebo o hlasovacích právech. Vedle dohledu nad solventností přísluší BaFin dohled nad investičními společnostmi, schvalování prospektů cenných papírů a kapitálových investic.

Rovněž klíčové otázky kvantitativního matematického modelování tržních, úvěrových, likviditních a operačních rizik spadají jako témata přesahující jednotlivé oblasti do kompetence průřezového oddělení. Další skupina se výlučně zabývá bojem proti praní peněz a proti financování terorismu.¹¹³

Vnitřní strukturu BaFin dotvářejí organizační jednotky přímo podřízené prezidentu. Jedná se o Kancelář prezidenta, Tiskové centrum, styk s veřejností/informační management a Vnitřní kontrolu a oddělení pro Mezinárodní záležitosti, dále členěné na referáty odpovědné v mezinárodních otázkách za Technickou spolupráci, Oblasti přesahující a vícestranné úkoly, Dvoustranné úkoly, Dohled nad cennými papíry, Dohled nad pojišťovny a penzijními fondy a Bankovní dohled.

4.1.2 Dohled nad dohledem – kontrola Spolkového úřadu BaFin

Finanční dohled zabezpečuje efektivní podporu finančnímu sektoru pouze, dostává-li se mu dostatečného prostoru a oprávnění k vyvíjení dohledových aktivit. Na druhou stranu nesmí dohled, a zvláště dohled obdařený rozsáhlými zásahovými kompetencemi, zůstat prost jakékoli kontroly. BaFin podléhá kontrole správní rady a právnímu a odbornému dohledu Spolkového ministerstva financí¹¹⁴.

V lednu 2005 vydalo Spolkové ministerstvo Zásady výkonu právního a odborného dohledu nad Spolkovým úřadem pro dohled nad finančními službami¹¹⁵. Obsáhlý materiál upravuje mezi jiným informační povinnosti BaFin, podmínky, které je nutné splnit před vydáním právních nařízení a oficiálních dokumentů a stanovuje i postup při vypořádávání dotazů přicházejících ze zákonodárných kruhů. Zásady položily základ přiměřené a transparentní úpravy právního a odborného dozoru. Ministerstvo musí být nicméně rovněž schopno zabezpečit efektivní výkon kontroly finančního dohledu i po stránce personální¹¹⁶.

4.2 Spolupráce v bankovním dohledu – Bundesbank a Spolkový úřad pro dohled nad finančními službami

Věcná působnost v rámci bankovního dohledu je Spolkovým úřadem, na rozdíl od zbývajících dohledových zón, sdílena na centrální úrovni s Bundesbank. Spolupůsobení Bundesbank a Spolkového úřadu BaFin vyplývá jednak z historického vývoje bankovního dohledu a jednak ze zřejmého propojení úloh obou institucí. Cíle Bundesbank jako centrální (měnové a emisní) banky a cíle bankovního dohledu nejsou sice totožné, nicméně k protínání

---

¹¹³ V rámci oblasti působí následující skupiny a oddělení: Prevence praní peněz, Informační technologie, Rizikové a tržní analýzy, Ochrana spotřebitele a investora; Certifikace smluv penzijního pojištění a zvláštní právní otázky, Integrita finančního systému, Průřezové modelování rizika, Ústřední úkoly, Rozpočet, Náklady, poplatky, příspěvky, Controlling, nákladové a výkonové účetnictví, Podatelna, poštovní a zásilací služby, registrace, Personalistika, Organizační a personální rozvoj, Správa nemovitostí, knihovna, překladová služba a Projektový management.

¹¹⁴ Viz ustanovení § 2 FinDAG

¹¹⁵ *Grundsätze für die Ausübung der Rechts- und Fachaufsicht des Bundesministeriums für Finanzen (BMF) über die Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin)* [online]. 2005 [cit. 17.2.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_152/mn_722836/SharedDocs/Veroeffentlichungen/DE/BaFin/Grundlagen/gs_aufsicht_bmf_bafin.html>.

¹¹⁶ Příslušný referát Spolkového ministerstva disponuje pochopitelně omezenými lidskými zdroji. Se zřetelem na trvale narůstající rozsah úkolů BaFin a zvyšující se komplexnost dohledového práva a jeho provázanost s jinými právními bude však nepochybně žádoucí, personální fond doplnit.

a překrývání měnově-politických a dohledových aspektů ve finanční sféře dochází v hojně míře¹¹⁷.

Na základě obchodních vztahů a reálné přítomnosti na trhu, tedy díky blízkosti k trhu, disponuje Bundesbank rozsáhlými poznatky z finančního sektoru, stejně jako personálem, kompetentním v otázkách finančních trhů a jejich stability. Právem proto zákonodárce, skrze ustanovení § 7 KWG, zapojil Bundesbank do činností bankovního dohledu.

Přímou účastí na dohledu jednotlivých subjektů zároveň získává, pro činnost centrální banky tolik potřebné, znalosti o solventnosti svých dlužníků, což přispívá ke stabilitě finančního prostředí.

Bundesbank se významně podílí na všech oblastech bankovního dohledu. Jedná se o:

- vydávání všeobecných nařízení,
- proces běžného dohledu s výjimkou opatření směřujících vůči konkrétním organizacím, ta jsou vyhrazena do pravomocí Spolkového úřadu,
- kontroly bankovní činnosti a
- mezinárodní spolupráci a koordinaci ve věcech dohledu.

Bundesbank a tehdy nově založený Spolkový úřad BaFin konkretizovaly, s ohledem na každodenní dohledovou praxi, úpravu zákonem stanoveného rozdělení úloh Dohodou o spolupráci Spolkového úřadu pro dohled nad finančními službami a Německé Bundesbank při dohledu bankovních a finanční služby poskytujících institucí¹¹⁸. Dotčeným ujednáním měly být eliminovány duplicitní aktivity a dosaženo vyšší účelnosti i účinnosti využívání nákladů.¹¹⁹

Bundesbank touto dohodou převzala zcela převažující díl operativního bankovního dohledu¹²⁰. Dlouholeté zkušenosti Bundesbank v oblasti finančních trhů a na poli platebního styku skýtají optimální podporu pro bezporuchovou funkčnost dohledového systému. Při běžném dohledu Bundesbank přísluší především hodnocení institucemi poskytovaných podkladů, hlášení, ročních uzávěrek a auditorských zpráv, stejně jako vyhodnocování pravidelných kontrol¹²¹, prováděných za účelem posouzení přiměřené kapitálové výbavy, zhodnocení procesu řízení rizik, anebo analýza kontrolních zjištění. Konkrétní skutečnosti dále objasňuje, hodnotí a předkládá Spolkovému úřadu BaFin. O zvláštních případech a o zjištěních o kritickém vývoji informuje Spolkový úřad bezodkladně. Bundesbank může v této souvislosti zaujímat stanovisko a předkládat návrhy na další postup. Konečné zhodnocení a rozhodnutí v dané věci náleží

---

¹¹⁷ Což platí nezávisle na skutečnosti, že rozhodovací pravomoci v měnových otázkách přešly k 1. 9. 1999 na evropskou úroveň.

¹¹⁸ *Vereinbarung über die Zusammenarbeit der Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht und der Deutschen Bundesbank bei der Beaufsichtigung der Kredit- und Finanzdienstleistungsinstitute* [online]. Frankfurt a. M.: Deutsche Bundesbank, 2002. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2002 [cit. 17.2.2010]. Dostupné na <<http://www.bundesbank.de/download/bankenaufsicht/pdf/vereinbopr%E4ambel.pdf>>.

¹¹⁹ Fungování spolupráce BaFin a Bundesbank a názory dohlížených subjektů se zabývá Alvarez-Plata, P., Engerer, H., Pfeiffer, I., Schrooten, M. *Evaluierungsuntersuchungen zur Bewertung der Aufsicht der Kreditwirtschaft und Erstellung eines Erfahrungsberichts (Erfahrungsbericht Bankenaufsicht)* [online]. Forschungsprojekt im Auftrag des Bundesministeriums der Finanzen. Berlin: DIW Berlin, Politikberatung kompakt, 2006 [cit. 2.2.2010]. Dostupné na <http://www.diw.de/documents/publikationen/73/44968/diwkompakt_2006-024.pdf>.

¹²⁰ BaFin však nese odpovědnost za všechna svrchovaná opatření.

¹²¹ Jen ve výjimečných případech vykonává BaFin kontroly spolu s Bundesbank nebo zcela samostatně.

Spolkovému úřadu BaFin¹²². Vede rovněž dohledové konzultace, rutinní nebo, je-li to vyžadováno.

Běžný dohled provádějí zpravidla ředitelství¹²³ Bundesbank. Bundesbank přitom dbá předpisů Spolkového úřadu.

Předpisy Spolkového úřadu k běžnému dohledu jsou vydávány po dohodě s Bundesbank. Není-li dohody dosaženo v přiměřené lhůtě, vydá takové nařízení Spolkové ministerstvo financí po dohodě s Bundesbank. Opatření dohledového práva¹²⁴, zvláště všeobecná opatření a správní akty včetně kontrolních nařízeních, přijímá Spolkový úřad. V tomto kontextu byla vydána Směrnice k provádění a zajištění kvality běžného dohledu nad bankovními a finanční služby poskytujícími institucemi vykonávaného Bundesbank – Dohledová směrnice¹²⁵, mající zabezpečit jednotnost a kvalitu činností bankovního dohledu, stejně jako transparentní a co možná nejméně se překrývající vymezení úkolů.

Spolkový úřad a Bundesbank spolu navzájem sdílejí aktuální informace, výsledky pozorování a zjištění, nutná k zabezpečení jejich úkolů. Bundesbank poskytuje v zákonném rozsahu také údaje, které získá statistickými šetřeními¹²⁶. Před nařízením takového šetření musí konzultovat Spolkový úřad. BaFin informuje Bundesbank bezprostředně o všech přijatých rozhodnutích týkajících se bankovního dohledu¹²⁷. Navzájem si zasílají kopie všech dokumentů, které pořídí při běžném dohledu. Stav spisů musí stále umožňovat současné zpracování jednotlivých případů ze strany BaFin i Bundesbank.

Informační výměně podléhají rovněž zamýšlené plány a projekty, pro bankovní dohled zásadního významu, které jsou mezi BaFin a Bundesbank vzájemně sladěny a schváleny. Zásadní význam se posuzuje dle kritéria, zda daný záměr či projekt slouží k dalšímu vývoji a zdokonalení dohledového práva nebo dohledových nástrojů.

Spolupráce zahrnuje i předávání osobních dat. Při splnění podmínky účelu získávání údajů, kterým je naplňování zákonem stanovených cílů, mohou Spolkový úřad a Bundesbank oboustranně v automatickém řízení získávat osobní data uchovávaná druhým subjektem.

Upravena je možnost zřizovat společné datové soubory. Vznikají-li společné datové soubory, stanoví se, který subjekt odpovídá za přijímání technických a organizačních opatření dle spolkového zákona o ochraně dat¹²⁸.

4.3 Organizace Bundesbank

Bundesbank je právnickou osobou veřejného práva se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem. Její základní kapitál činí 2,5 mld. euro a cele náleží státu. Ustanovení § 3 zákona BbankG definuje základní spektrum působností Bundesbank, přičemž na základě zákonného zmocnění se

---

¹²² Článek 18 AufsichtsRL

¹²³ Tzv. Hauptverwaltungen, což je devět hlavních správních jednotek Bundesbank.

¹²⁴ Taková opatření se zpravidla zakládají na kontrolních zjištěních a hodnoceních vypracovaných Bundesbank.

¹²⁵ Aufsichtsrichtlinie (AufsichtsRL), vydaná dne 21. února 2008 na základě ustanovení § 7 odst. 2 věty 2 zákona o bankách ve shodě s Bundesbank

¹²⁶ Dle ustanovení § 18 BbankG

¹²⁷ Článek 8 AufsichtsRL

¹²⁸ Bundesdatenschutzgesetzes(BDSG), BGBl. I S. 66

může podílet i na provádění dalších, zde nevyjmenovaných činností, ke kterým náleží i výkon bankovního dohledu¹²⁹. Bundesbank je při výkonu zákonem svěřených pravomocí zcela nezávislá na eventuálních pokynech spolkové vlády.

Orgány Bundesbank jsou představenstvo a ředitelství. Představenstvo je výkonným orgánem Bundesbank, který sestává z prezidenta, viceprezidenta a čtyř dalších členů. Členové představenstva jsou jmenováni spolkovým prezidentem¹³⁰. Členové jsou jmenováni na osm let, výjimečně i na dobu kratší, nejméně však na pět let.

Představenstvo vede a spravuje banku ve společné odpovědnosti. Schvaluje organizační řád, kterým se jednak vymezují úkoly, které mohou být přeneseny na jednotlivá ředitelství, a také se jím stanovuje rozdělení kompetencí mezi členy představenstva, kteří v Bundesbank vedou tomu odpovídající organizační jednotky, zvané oblasti¹³¹. Členové představenstva přebírají svěřené oblasti do vlastní odpovědnosti.

Schválení představenstva vyžadují vždy rozpočet nákladů a investiční plán. Závěry o sestavení roční účetní závěrky, rozpočtu nákladů a investičního plánu mohou být přijímány pouze v přítomnosti všech členů představenstva. Ke konzultacím, koordinaci a přípravě rozhodnutí může představenstvo zřizovat výbory.

Bundesbank tvoří kromě centrály ještě devět oblastních ředitelství, vždy pro skupinu spolkových zemí, vedených jednotlivými prezidenty ředitelství, kteří podléhají centrále Bundesbank. Při každém ředitelství existuje poradní sbor, který se pravidelně schází s prezidentem ředitelství (pod jeho vedením) a poskytuje mu konzultace při provádění činností v jeho oblasti. Poradní sbor má nejvýše čtrnáct členů, kteří jsou jmenováni na tři roky prezidentem Bundesbank, a to na návrh zemských vlád. Nejvýše polovina členů by měla pocházet z různých odvětví bankovníctví, ostatní členové by pak měli být vybíráni ze zástupců průmyslu, obchodu, pojišťovnictví, živnostníků, zemědělství nebo zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Vnitřní struktura Bundesbank je tvořena šesticí oblastí, v jejichž čele stojí jednotliví členové představenstva. Oblasti se ještě rozpadají na centrální oblasti (a ty na oddělení), které jsou odpovědné za plnění úkolů přenesených na ně představenstvem. Představenstvo je o dění v centrálních oblastech zpravováno skrze člena, jemuž byly dané oblasti svěřeny.

Z celkem čtrnácti centrálních oblastí je za bankovní dohled odpovědná centrální oblast Bankovní a finanční dohled, kterou tvoří čtyři oddělení, jejichž názvy lze ztotožnit s jejich specializací. Oddělení B1 se zabývá bankovně-dohledovým právem a mezinárodním bankovním dohledem, oddělení B2 se věnuje mikro a makroekonomickým analýzám bankovního sektoru, oddělení B3 vykonává kontroly bankovních obchodů a provádí implementaci Basel II a konečně

---

¹²⁹ Jedním z hlavních úkolů Bundesbank, který zákon BbankG jmenuje v ustanovení § 3 a který je úzce propojen s výkonem bankovního dohledu je ochrana stability systému poskytování finančních služeb jako celku, jak bylo již zmíněno v úvodu kapitoly. K přímému výkonu dohledu je však Bundesbank zmocněna až zvláštními zákony.

¹³⁰ Prezident, viceprezident a jeden člen jsou jmenováni na návrh spolkové vlády, ostatní tři členové na návrh projednaný Spolkovou radou a spolkovou vládou. Na jmenování viceprezidenta může předložit Spolková rada vládě návrh.

¹³¹ Problematika bankovního a finančního dohledu spadá pod Oblasti II, Centrální oblast B – Banken und Finanzaufsicht.

oddělení B4 je příslušné k otázkám výkaznictví a náleží mu zpracování dohledových dat a vedení jejich databanky.

4.4 Financování

BaFin musí pokrýt své výdaje ze 100 % vlastními příjmy. Nedostává žádné příspěvky ze spolkového rozpočtu. Naopak BaFin k nesení nákladů povolává dohlížené subjekty. Výchozím bodem pro toto je zákon o Spolkovém úřadu pro dohled nad finančními službami (FinDAG). Podle něho se financování BaFin, jak je stanoveno v ustanovení § 13 odst. 1 FinDAG, sestává zejména z:

- Poplatků (§ 14 FinDAG),
- Zvláštních náhrad (§ 15 FinDAG) a
- Příspěvků (§ 16 FinDAG)¹³².

Konkrétní výše poplatků a příspěvků se stanovuje podle nařízení o výběru poplatků a přenesení nákladů dle zákona o dohledu nad finančními službami (FinDAGKostV)¹³³ a podle zvláštní regulace poplatků, která může být ze strany BaFin použita.

4.4.1 Poplatky

U poplatků se jedná o veřejnoprávní úhradu, která je vybírána za využívání správních úkonů. Zpravidla se jedná o poplatky za udělování zvláštního povolení nebo povolení výjimky. Ovšem poplatky nejsou vybírány jen za konkrétní požadované úkony. Určité správní úkony mohou také podléhat poplatkům, i když nejsou poskytovatelem finančních služeb požadovány, ale v okruhu jejich činnosti vyvstanou. Tak musí například bankovní instituce odvést poplatek¹³⁴, odejme-li jí BaFin povolení.

Právním podkladem pro výběr poplatků ze strany BaFin jsou především:

- FinDAGKostV,
- nařízení o poplatcích podle zákona o nabývání cenných papírů a o převzetí¹³⁵ a dále
- nařízení o poplatcích za deponování prodejních prospektů¹³⁶.

Poplatky podle nařízení FinDAGKostV

FinDAGKostV obsahuje určující ustanovení o poplatcích v oddílu 1 (§1 – 4).

Klíčovým ustanovením je § 2 FinDAGKostV, které nejprve vypočítává rozhodné skutečnosti pro platbu poplatků (odst. 1) a následně určuje, v jaké výši poplatky přísluší (odst. 2). Jednotlivé úřední výkony jsou v odstavcích 1 a 2 číselně vyjmenovány. Například stanovuje pod č. 1 poplatky za úřední výkony podle zákona o bankách (KWG), pod č. 2 poplatky podle zákona

---

¹³² Příspěvky tvoří pravidelně přes 90 % příjmů BaFin.

¹³³ Verordnung über die Erhebung von Gebühren und die Umlegung von Kosten nach dem Finanzdienstleistungsaufsichtsgesetz (FinDAGKostV)

¹³⁴ Podle ustanovení § 2 odst. 2 č. 1 písm. j FinDAGKostV

¹³⁵ Verordnung über Gebühren nach dem Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz (WpÜG-Gebührenverordnung)

¹³⁶ Verordnung über Gebühren für die Hinterlegung von Verkaufsprospekten (Verkaufsprospektgebührenverordnung – VerkProspGebV)

o cenných papírech (WpHG), anebo pod č. 8 poplatky podle zákona o dohledu nad pojišťovnictvím (VAG).

Kromě toho upravuje oddíl 1 FinDAGKostV také možnost vybírat poplatky ve zvláštních případech, poplatky patřičně snížit nebo od nich zcela upustit.

Poplatky podle nařízení o poplatcích podle zákona o nabyvání cenných papírů a o převzetí

Jako další vybírá BaFin poplatky na pokrytí správních nákladů souvisejících s jednáním podle zákona o nabyvání cenných papírů a o převzetí¹³⁷. Rovněž zde nařízení nejprve vyjmenovává jednotlivé skutečnosti rozhodné pro placení poplatků (ustanovení § 2) a stanovuje v návaznosti na to příslušnou výši poplatku (ustanovení § 4).

Poplatky podle nařízení o poplatcích za deponování prodejních prospektů

Při těchto vkladech přebírá BaFin následující úlohy:

- eviduje a potvrzuje přijetí prodejního prospektu,
- ověřuje, zda tento obsahuje zákonem požadované údaje a
- archivuje prodejní prospekt.

Výše za toto připadajících poplatků je upravena v ustanovení § 2 nařízení. Podle něho obnáší poplatek za vklad kompletního prodejního prospektu 200 euro na emisi.

4.4.2 Zvláštní náhrady

Skupina zvláštních náhrad je konstruována na principu odpovědnosti za zaviněné náklady. Náklady na činnost, zvláště vynaloženou pro jeden jediný subjekt, jsou tímto způsobem hrazeny danou institucí odděleně. Příslušné situace jsou taxativně vyjmenovány v zákoně¹³⁸. Přitom se jedná hlavně o kontroly na místě u jednotlivých subjektů.

Je třeba poznamenat, že nejen náklady vlastních zaměstnanců, nasazených na zvláštní činnosti, se hradí úřadu BaFin. Příslušná k úhradě jsou také osobní věcná vydání, která se vyskytnou u osob či zařízení, které si Spolkový úřad BaFin zjednává k provedení vlastních úloh. Jedná se obzvláště o auditory, jakož i pracovníky německé Bundesbank.

Režimem platným pro zvláštní náhrady se řídí i hrazení nákladů, které Spolkovému úřadu vznikají při realizaci aktivit ne přímo souvisejících s finančním dohledem, nýbrž sloužící obecnějším státním zájmům¹³⁹. Takto vynaložené prostředky se úřadu BaFin vrátí ze spolkového rozpočtu.

4.4.3 Příspěvky

Největší finanční zátěž pro dohlížené subjekty představuje zpravidla každoročně odváděný příspěvek. Pokud náklady Spolkového úřadu nejsou pokryty příjmy z poplatků nebo zvláštními platbami, jsou přesunuty na dohlížené instituce prostřednictvím poplatků.

---

¹³⁷ Podle ustanovení § 1 WpÜG-Gebührenverordnung

¹³⁸ Viz ustanovení § 15 odst. 1 FinDAG

¹³⁹ Příkladem takové činnosti může být potírání praní peněz.

K pokrytí výdajů běžného roku vybírá BaFin každoročně zálohy, které jsou splatné ve dvou splátkách vždy k 15. lednu a 15. červenci. V následujícím roce jsou pak skutečné náklady stanoveny, rozděleny na jednotlivé povinné subjekty a vyúčtovány se zaplacenými zálohami.

4.4.3.1 Určení nákladů pro jednotlivé oblasti dohledu

BaFin zjišťuje určující částku pro každý povinný subjekt na základě ročního závěrečného účtu, který Spolkový úřad vyhotovuje za každý rozhodný rok. Za rozhodný rok platí rozpočtový rok, za nějž mají být náklady placeny.

Jak jsou zjišťovány náklady, které mají být nahrazeny, upravuje ustanovení § 5 FinDAGKostV. Podle něho má BaFin odděleně stanovit výdaje rozpočtového roku, včetně přidělu do penzijních fondů a případně přidělu do investičního fondu, rozdělené podle relevantních dohledových zákonů za jednotlivé dohlížené oblasti:

- Sektor bankovníctví a poskytování finančních služeb (označovaný K-direkt),
- Sektor kapitálového trhu (označovaný W-direkt) a
- Sektor pojišťovnictví (označovaný V-direkt).

Ovšemže ne všechny náklady lze přiřadit podle toho, co je zapříčinilo, jedné ze tří dohlížených oblastí. Různé referáty Spolkového úřadu jsou činné pro dvě či tři oblasti dohledu. Účetně proto bylo vytvořeno šest nákladových jednotek. Jsou to jednak nákladové jednotky pro tři výše zmíněné sektory a jednak k tomu přísluší nákladové jednotky pro kombinované oblasti „K/W“ a „K/V“ stejně jako pro všem společné náklady¹⁴⁰.

Nákladové jednotky se nemusejí shodovat s dohledovými oblastmi. Rozhodující pro přiřazení nákladové jednotky je pouze otázka, podle jakého dohledového zákona je daný referát činný. Například organizačně je oblast dohledu nad kapitálovým trhem příslušná pro dohled nad investičními společnostmi, pro zjišťování nákladů rozhodných pro příspěvky jsou ale tyto referáty přiřazeny nákladové jednotce K-direkt (sektor dohledu bankovníctví a poskytování finančních služeb), neboť jsou činné podle zákona o investicích¹⁴¹ v souvislosti se zákonem o bankách.

Náklady způsobené kombinovanými oblastmi „K/W“ a „K/V“ jsou připočteny dotčeným dohledovým oblastem (K a W případně K a V). Klíčem pro rozdělování se stal poměr, ve kterém byly náklady bezprostředně zapříčiněny jednotlivými dohledovými oblastmi. Následně v dalším kroku rozvrhuje BaFin také společné náklady, a to podle předepsané metody¹⁴².

Příjmy z poplatků a zvláštních náhrad odečte BaFin od nákladů jednotlivých oblastí dohledu. K tomu musejí být připočteny (případně odečteny) deficity nebo přebytky příspěvků celé skupiny za uplynulý rozhodný rok.

---

¹⁴⁰ Nákladová jednotka pro oblast „V/W“, tedy pro pojišťovnictví a cenné papíry, není podle stávající organizační struktury BaFin zřízena.

¹⁴¹ Investmentgesetz (InvG), BGBl. I S. 2676

¹⁴² Viz ustanovení § 6 odst. 1 věta 4 FinDAGKostV

4.4.3.2 Propočet příspěvků v rámci jednotlivých dohlížených oblastí

Jsou-li náklady daných oblastí dohledu stanoveny, lze přistoupit k rozdělení nákladů v rámci jednotlivých sektorů. FinDAGKostV k tomuto účelu využívá detailně členěný systém. Zohledňuje hospodářskou zatížitelnost dohlížených subjektů, přičemž by u nich neměl vyvolávat ani žádné nepřiměřené náklady.

Zásahy do tohoto rozdělovacího systému jsou velmi choulostivé, neboť BaFin je pro nedostatek možností alternativních příjmů nutně odkázán na kompletní pokrývání nákladů právě z těchto zdrojů. Je-li jedné skupině odlehčeno, vede to u jiné skupiny neodvratně k vyššímu zatížení.

Je vhodné doplnit, že dohlížené subjekty mohou být rovněž povinné k odvodům příspěvků v rámci více dohledových oblastí. Je tedy například možné a pravděpodobné, že instituce bankovní a poskytující finanční služby jsou povinny k přispívání jak pro oblast „bankovníctví a poskytování finančních služeb“, tak pro dohledovou oblast „kapitálový trh“. Subjekty v oblasti pojišťovnictví mohou současně vystupovat také jako emitenti a být tak plátcí v oblastech „pojišťovnictví“ i „kapitálový trh“ atp.

Oblast dohledu nad bankovníctvím a poskytováním finančních služeb

V oblasti bankovníctví a poskytování finančních služeb hradí příspěvky bankovní instituce, instituce poskytující finanční služby, stejně jako subjekty usazené v zahraničí s pobočkami ve Spolkové republice Německo¹⁴³. Tento závazek, závazek k příspěvkům, nastává pro rozhodný rok, ve kterém povinný subjekt podle pravidel daných zákonem o bankách podléhal dohledu ze strany BaFin. Povinnost přispívat vzniká i tehdy, nejsou-li předpoklady naplněny během celého roku. V takovém případě je závazek poměrně přepočítán podle měsíců.

Vyměřovací základ

Pro subjekty bankovníctví a finančních služeb je klíč pro rozdělování nákladů upraven v ustanovení § 8 odst. 1 č. 1 FinDAGKostV. Podle něho se za rozhodný pro vyměření považuje poměr bilanční sumy jednotlivých subjektů k celkovému objemu bilančních sum všech povinných subjektů v dané kategorii. Směrodatné jsou rozvahové údaje hospodářského roku předcházejícího roku rozhodnému pro vyměření příspěvku.

Snížení vyměřovacího základu

Jsou-li splněny určité předpoklady, užívá BaFin jako báze pro výpočet vyměřovacího základu odlišnou, resp. upravenou, bilanční sumu. Nařízení stanovuje konkrétní případy, ve kterých se může vyměřovací základ snižovat (blíže ustanovení § 8 odst. 2 FinDAGKostV).

Minimální příspěvky

V každém případě musejí dohlížené subjekty strpět odvody minimálních příspěvků. Na dohledovou oblast bankovníctví a finančních služeb se vztahují minimální příspěvky stanovené v ustanovení § 6 odst. 4 FinDAGKostV. Základní hladina příspěvků se pohybuje od 1300 do 4000 euro s možností dalšího krácení při bilanční sumě nižší než 100 000 euro. Výše

¹⁴³ Slovy zákona „usazené v tuzemsku“, srov. ustanovení § 53 odst. 1 věta 1 KWG a ustanovení § 6 odst. 2 č. 1 FinDAGKostV.

minimálního příspěvku však může být v závislosti na okolnostech i zvýšena. Toto se týká než v ustanovení § 6 odst. 4 věte 2 písm. b až d FinDAGKostV vyjmenovaných institucí poskytujících finanční služby a bank obchodujících s cennými papíry, jež vykázaly bilanční sumu 750 000 euro nebo vyšší. Navýšené minimální příspěvky dosahují od 4000 euro u bilanční sumy 750 000 euro až do 75 000 euro u bilanční sumy 100 mil. euro.

Oblast dohledu pojišťovnictví

V sektoru pojišťovnictví dopadají příspěvky na všechny povinné pojišťovací společnosti, fondy a penzijní fondy. Příspěvková povinnost vzniká pro rozhodný rok, v němž povinný subjekt podléhal dohledu BaFin podle pravidla uvedeného v zákoně VAG. Povinnost opět vzniká i tehdy, nejsou-li předpoklady splněny po celý rok.

Vyměřovací základ

Rovněž zde BaFin rozděluje náklady podle daného vyměřovacího základu. Pro pojišťovací subjekty se vyměřovací základ určuje podle ustanovení § 8 odst. 1 č. 2 FinDAGKostV. Rozhodující je stav hrubých úhrad (pojistné, příspěvky, zálohy, doplatky a poplatky) od

- prvopojistitelů z Evropského společenství, stejně jako z okruhu Dohody o EHP a
- subjektů, je-li jejich předmětem výlučně zajištění

za pojištění uzavřená v tuzemsku (SRN) po odečtení zpět poskytnutých přebytků nebo podílů na zisku, které mají přitéci během hospodářského roku a jež byly smluvně založeny v roce předcházejícím roku rozhodnému. Pro penzijní fondy platí obdobné, vztaženo na příspěvky do penzijních fondů.

Minimální příspěvky

Subjektům podléhajícím dohledu v oblasti pojišťovnictví je v každém případě účtován minimální příspěvek ve výši 250 euro.

Oblast dohledu kapitálový trh

Pro sektor dohledu nad kapitálovým trhem určuje obecné rozvržení výše příspěvků ustanovení § 6 odst. 2 č. 3 FinDAGKostV.

- 76 procent nákladů nesou bankovní instituce a zahraniční subjekty¹⁴⁴, pokud jsou oprávněny provádět v tuzemsku služby související s cennými papíry¹⁴⁵ (zúčtovací skupina a).
- 5 procent nákladů nesou subjekty, které jsou sice připuštěny k obchodování na tuzemské burze, avšak nespádají pod první bod (zúčtovací skupina b).
- 9 procent nákladů dopadá na instituce poskytující finanční služby a zahraniční subjekty, jsou-li tyto instituce a subjekty oprávněny poskytovat služby související s cennými papíry¹⁴⁶ a nespádají do skupin a ani b (zúčtovací skupina c).
- 10 procent nákladů pak připadá tuzemským emitentům (zúčtovací skupina d).

¹⁴⁴ Činné podle ustanovení § 53 odst. 1 věta 1 KWG

¹⁴⁵ Ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 č. 1, 2 nebo 5 WpHG

¹⁴⁶ Ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 č. 3, 4 nebo 6 WpHG

Vyměřovací základ

Výše vyměřovacího základu se řídí podle toho, do které z výše jmenovaných zúčtovacích skupin daný subjekt spadá. Uvnitř zúčtovacích skupin a, resp. b jsou náklady rozděleny podle poměru v rozhodném roce nahlášených obchodů¹⁴⁷ jednotlivých povinných subjektů vůči celkovému počtu všech obchodů nahlášených ve skupině. V rámci zúčtovací skupiny c jsou náklady přiřazovány podle poměru bilanční sumy jednotlivého povinného subjektu vůči celkovému objemu bilančních sum všech povinných. Rozhodná jsou bilanční čísla uplynulého roku. Nakonec v zúčtovací skupině d jsou náklady děleny podle poměru obratu cenných papírů k obchodování připuštěných nebo zapojených do oficiálně nekótovaného obchodu, které povinný subjekt v rozhodném roce oznámil, vzhledem k obratu všech povinných subjektů ve skupině.

Snížení vyměřovacího základu

U zúčtovací skupiny c je eventuálně možné, vycházet při propočtu vyměřovacího základu z nižší bilanční sumy. Nařízení v ustanovení § 8 odst. 2 specifikuje pro oblast dohledu nad kapitálovým trhem čtyři případy, ve kterých se může výjimečně vyměřovací základ krátit.

Minimální příspěvky

Pro všechny subjekty povinné přispívat v rámci dohledové oblasti kapitálového trhu obnáší minimální výše příspěvku 250 euro.

4.4.3.3 Zálohy na příspěvky

Jakmile je k dispozici kalkulace, jak se budou měnit náklady na příští rozhodné období, stanoví BaFin zálohy na příspěvky tohoto rozhodného období. Aby mohly být rozděleny objemy příspěvků nejprve na jednotlivé dohledové oblasti a následně na konkrétní subjekty, definují se nejdříve rozhodující poměry posledního zúčtovaného rozhodného roku.

Objeví-li se později oproti definitivně stanovenému objemu příspěvků přeplatky, jsou tyto následně vráceny. Eventuální nedoplatky musejí dohlížené subjekty vyrovnat dodatečně.

4.5 Hospodaření BaFin

4.5.1 Rozpočet

Rozpočet se sestavuje podle principů stanovených Spolkovým rozpočtovým řádem¹⁴⁸. Prezident podává správní radě k 31. březnu každého roku výkaz o skutečně požadovaných prostředcích v posledním hospodářském roce a nejpozději k 1. září každého roku návrh rozpočtu pro příští hospodářský rok. Opatření zásadního finančního významu, stejně jako přijetí závazků, pro něž není v rozpočtu obsažena žádná opora, vyžadují souhlas správní rady.

4.5.2 Hospodaření

Rozpočtovým obdobím Spolkového úřadu je kalendářní rok.

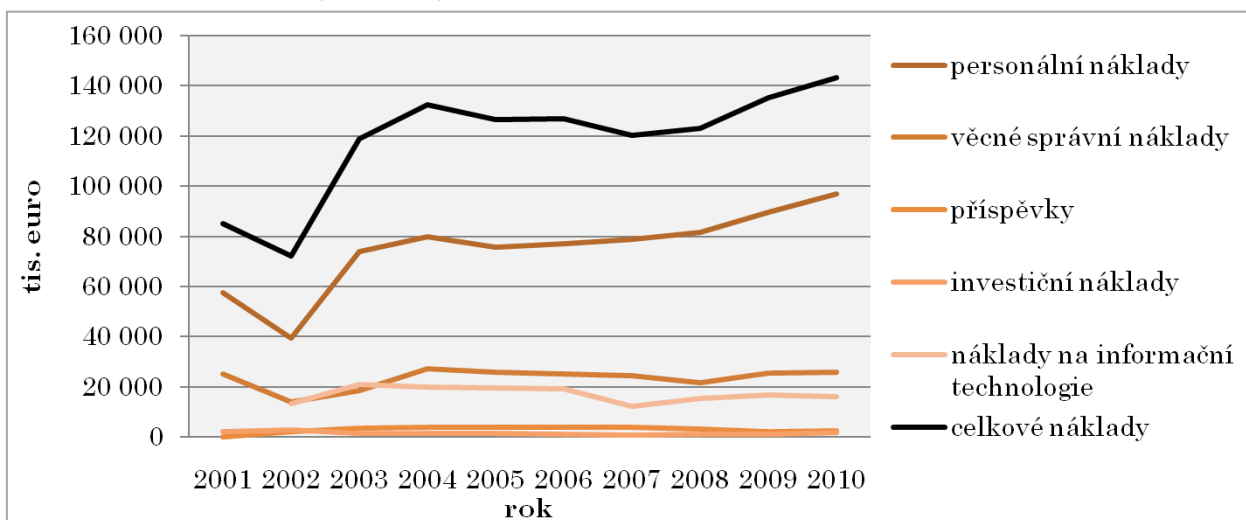
¹⁴⁷ Podle ustanovení § 9 odst. 1 WpHG

¹⁴⁸ Viz ustanovení § 105 až 112 Spolkového rozpočtového řádu (Bundshaushaltsordnung)

Roční závěrka je, nehledě na kontrolu Spolkovým účetním dvorem¹⁴⁹ podle ustanovení § 111 Spolkového rozpočtového řádu, ověřena auditorem, přičemž alespoň každé čtyři roky je, po dohodě se Spolkovým ministerstvem, dle veřejné soutěže vypsáné výkonnou radou pověřen jiný auditor. Výkonná rada předkládá Spolkovému účetnímu dvoru jak roční závěrku, tak zprávu auditora. Spolkový účetní dvůr informuje správní radu o svých závěrech, které jsou relevantní pro uznání splnění povinnosti výkonné rady ohledně ročního závěrečného účtu.

4.5.3 Vývoj hospodaření BaFin

Graf 4: Vývoj agregovaných provozních nákladů BAKred, BAWe a BAV pro rok 2001 a provozních nákladů BaFin v letech 2002 – 2010 (v tis. EUR)¹⁵⁰

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Geschäftsbericht 2001 des Bundesaufsichtsamtes für das Kreditwesen* [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_722754/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>, *Geschäftsbericht 2001 des Bundesaufsichtsamtes für das Versicherungswesen* [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_722754/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>, *Jahresbericht 2001* [online]. Frankfurt a. M.: Bundesaufsichtsamt für den Wertpapierhandel, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_992916/DE/Service/Presse/_Function/Jahresberichte/archiv_jahresberichte__hidden_node.html?__nnn=true> a *Haushaltsplan 2002 – 2010* [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2001 – 2009 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_721290/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>.

Graf znázorňuje ve věcném členění vývoj provozních nákladů finančního dohledu. Hlavními složkami provozního rozpočtu jsou výdaje personální, věcná vydání na institucionální správu, placené příspěvky, investiční výdaje a výdaje za informační technologie.

Po poklesu celkových nákladů v prvním roce fungování Spolkového úřadu, signalizujícím integrací dosažených úspor z rozsahu, je zřejmý nárůst celkových nákladů v letech 2003 a 2004, které kopírovaly strmě stoupající náklady personální. Co toto více než dvojnásobné navýšení zapříčinilo, není možné vysledovat. Úřad se v tomto období zásadně nerozrostl, personálně ani prostorově, a nedošlo ani k jiným strukturálním změnám. Do úvahy přicházejícím faktorem

¹⁴⁹ Bundesrechnungshof

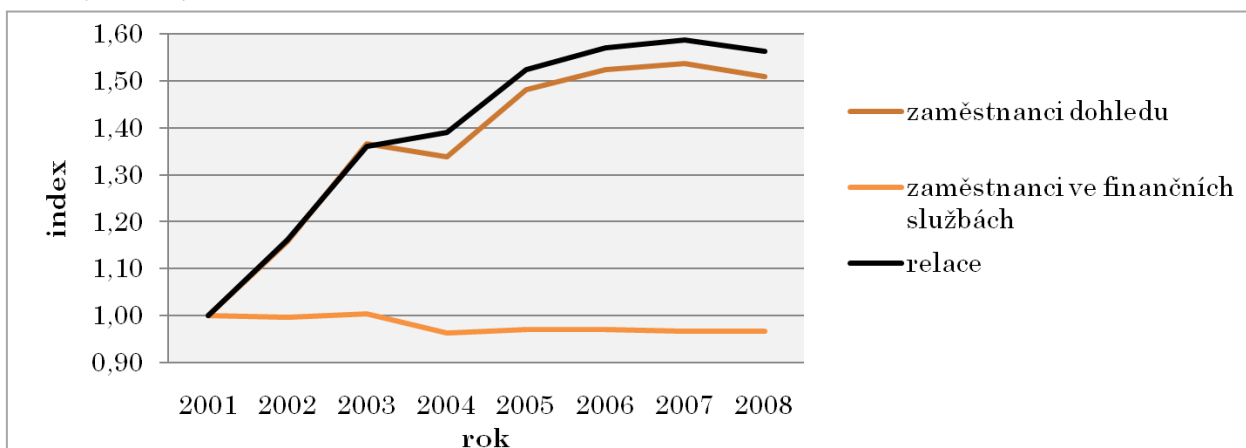
¹⁵⁰ S ohledem na vznik integrované dohledové organizace v roce 2002, zahrnutí roku 2001 poskytne možnost srovnání situace před a po provedené reformě. Data použitá za rok 2001, byla získána agregací údajů poskytnutých jednotlivými původními dohledovými orgány (BAKred, BAWe, BAV), od roku 2002 se data vztahují na Spolkový úřad BaFin.

může být fakt, že Spolkový úřad se během prvního roku působení dostatečně stabilizoval a následně začal expandovat.

Lepší představu o vývoji nákladů získáme, vztáhneme-li je k určité referenční veličině. Provede-li se porovnání vývoje nákladů na dohled jednotlivých sektorů a vývoje velikostí daných odvětví, zjistíme, že náklady rostly vzhledem k expanzi daných sektorů nadproporcionálně¹⁵¹. Důvody nalezneme v rozšíření právní úpravy o nové dohledové funkce a v zesílení důrazu na provádění běžného dohledu v oblasti bankovníctví; v pojistném sektoru se zvýšený důraz klade na kontrolu zajišťovatelů a poskytovatelů životního pojištění, dohled kapitálového trhu zintenzivnil prevenci insider obchodů a zajištění povinností publicity, velkým dílem se pak podílí i vznik, stálá aktualizace a ověřování rozsáhlých datových souborů.

Pro zhodnocení vývoje počtu zaměstnanců finančního dohledu porovnáme tyto údaje s počty zaměstnanců ve finančním sektoru. Jak dokládá další graf, počty zaměstnanců ve finančním odvětví jsou relativně stálé, zatímco pracovníků dohledu přes dočasný pokles stále přibývá, v letech 2003 až 2005 dokonce v řádu desítek procent ročně. Ve srovnání, jak se stavem před integrací v roce 2001, tak se stavem po její realizaci, se podíl zaměstnanců dohledu vzhledem k počtu zaměstnanců působících ve finančních službách významně změnil, což také dokumentuje následující graf.

Graf 5: Indexovaný vývoj zaměstnanců finančního dohledu a zaměstnanců finančního sektoru a vývoj jejich relace (2001 = 1) v letech 2002 – 2008

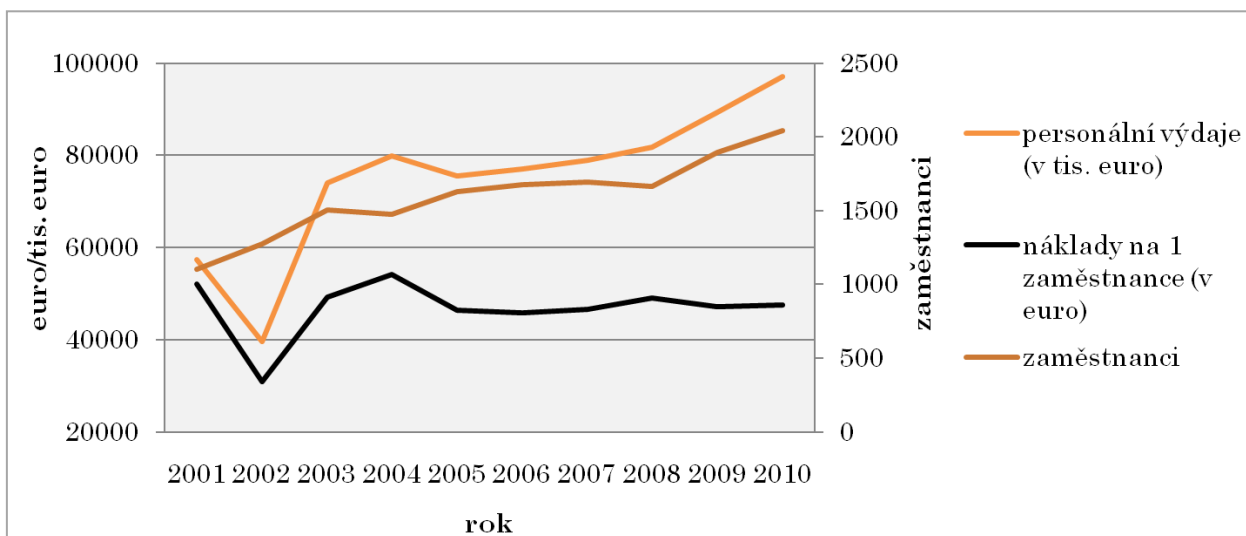

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Haushaltsplan 2002 – 2010* [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2001 – 2009 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_721290/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche_form.templateId=processForm.html?_nnn=true> a *Laborsta, International Labour Organisation* [online]. [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <<http://laborsta.ilo.org/>>.

Personální výdaje tvoří největší část rozpočtu Spolkového úřadu. Jejich pokles po zavedení integrované dohledové autority byl však v zápětí zcela vymazán prudkým růstem (viz výše). Zdá se, že po těchto turbulencích nastoupil vývoj personálních výdajů konstantní trend, jak je vidět na tomto grafu:

¹⁵¹ Tuto metodu aplikuje na německou situaci Trott, A. S., Geiger, H. *Integrierte Finanzmarktaufsicht im internationalen Vergleich* [online]. Working Paper Nr. 42. Universität Zürich, Institut für schweizerisches Bankwesen, 2006 [cit. 19.3.2010]. Dostupné na <www.isb.uzh.ch/publikationen/pdf/workingpapernr42.pdf>.

Graf 6: Vývoj personálních nákladů finančního dohledu a jejich poměru k počtu zaměstnanců dohledu v letech 2001 – 2010

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Geschäftsbericht 2001 des Bundesaufsichtsamtes für das Kreditwesen* [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_722754/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>, *Geschäftsbericht 2001 des Bundesaufsichtsamtes für das Versicherungswesen* [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_722754/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>, *Jahresbericht 2001* [online]. Frankfurt a. M.: Bundesaufsichtsamt für den Wertpapierhandel, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_992916/DE/Service/Presse/_Function/Jahresberichte/archiv_jahresberichte_hidden_node.html?__nnn=true> a *Haushaltsplan 2002 – 2010* [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2001–2009 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_721290/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>.

4.6 Právní úprava

Dohledový úřad BaFin byl zřízen zákonem FinDAG. Tento zákon však stanoví pouze organizační předpoklady pro výkon činností, ke kterým BaFin povolávají ustanovení obsažená v řadě sektorově zaměřených zákonů. Přehled dohledové legislativy je obsažen v příloze (strana 94).

Úprava některých dohledových záležitostí probíhá formou nařízení, k jejichž vydávání je pro konkrétní případy zmocněno Spolkové ministerstvo financí; většinou je rovněž doplněna možnost přenést výkon tohoto oprávnění na Spolkový úřad BaFin a někdy zákon udává i minimální obsahové požadavky takového předpisu. Pro BaFin jsou nejdůležitější Stanovy Spolkového úřadu, poprvé vydané samostatně Ministerstvem financí; každá další změna ale může být přijata pouze se souhlasem správní rady.

5 FINANČNÍ DOHLED VE ŠVÝCARSKÉ KONFEDERACI

Reformní spolkový zákon o dohledu nad finančním trhem¹⁵² byl Spolkovým shromážděním přijat 22. června 2007. Dne 15. října 2008 pak Spolková rada schválila prováděcí vyhlášky k zákonu o dohledu nad finančním trhem FINMAG a tento nabyl účinnosti dne 1. ledna 2009.

Účelem tohoto zákona je koncentrovat státní dozor nad bankami, pojišťovny, burzami, obchodníky s cennými papíry a nad ostatními finančními zprostředkovateli ve Švýcarsku do jediné instituce. Zákonem FINMAG byly sloučeny tři dosavadní spolkové orgány, Spolkový úřad pro soukromé pojištění¹⁵³, Švýcarská federální bankovní komise¹⁵⁴ a Kontrolní orgán pro boj proti praní špinavých peněz¹⁵⁵, do úřadu situovaného v Bernu a nazvaného Švýcarský federální dohled nad finančním trhem^{156, 157}, krátce FINMA.

Úřad je podle ustanovení článku 4 odst. 1 FINMAG konstituován jako veřejnoprávní instituce s vlastní právní subjektivitou.

Obecně stanoveným cílem finančního dohledu je v souladu s ustanoveními zákona FINMAG sledovat ochranu věřitelů, investorů a pojištěnců, stejně jako ochranu funkčnosti finančních trhů a přispívat tak k posílení dobrého jména a konkurenceschopnosti Švýcarska jako finančního centra¹⁵⁸. Úkoly související s dohledovou činností zastává FINMA i v oblasti mezinárodní spolupráce.

5.1 Švýcarský federální dohled nad finančním trhem FINMA a jeho organizace

5.1.1 Organizace

Organizace FINMA je rámcově upravena ustanoveními zákona FINMAG. Podrobnější stanovení úkolů a pravomocí orgánů FINMA, kterými jsou správní rada, management a vnitřní kontrola, obsahuje organizační nařízení FINMA¹⁵⁹.

5.1.1.1 Orgány FINMA

Správní rada

Správní rada je strategickým orgánem FINMA. Skládá se ze sedmi až devíti na dohlížených subjektech nezávislých členů, jejichž funkční období jsou čtyři roky. Každý člen může funkci

¹⁵² Bundesgesetz über die Eidgenössische Finanzmarktaufsicht (Finanzmarktaufsichtsgesetz, FINMAG)

¹⁵³ Bundesamt für Privatversicherungen (BPV)

¹⁵⁴ Eidgenössische Bankenkommission (EBK)

¹⁵⁵ Kontrollstelle für die Bekämpfung der Geldwäscherei (Kst GwG)

¹⁵⁶ Eidgenössische Finanzmarktaufsicht

¹⁵⁷ Vznik integrovaného dohledového orgánu doporučila již v roce 2000 ve své zprávě expertní skupina OECD. *Finanzmarktregulierung und -Aufsicht in der Schweiz (Banken, Versicherungen, Allfinanz und Finanzkonglomerate, andere Finanzdienstleistungen)* [online]. Expertengruppe Finanzmarktaufsicht, Schlussbericht. OECD, 2000 [cit. 15.4.2010]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/62/3/2067265.pdf>>. Reálné obrysy nové dohledové struktury přinesla v roce 2003 expertní skupina Spolkové rady *Integrierte Finanzmarktaufsicht* [online]. Teilbericht der vom Bundesrat eingesetzten Expertenkommission. Bern: Expertenkommission Zimmerli, 2003 [cit. 7.4.2010]. Dostupné na <<http://www.efd.admin.ch/dokumentation/zahlen/00578/00941/index.html?>>>. Před možnými negativními vlivy nového uspořádání varoval Germann, H. *Warnung vor unerwünschten Nebenwirkungen der neuen Finanzmarktaufsicht* [online]. Der Schweizer Treuhänder, 03/2007 [cit. 14.4.2010]. Dostupné na <http://www.treuhaender.ch/getAttachment.axd?attaName=1696a07_0178.pdf>.

¹⁵⁸ Článek 5 FINMAG

¹⁵⁹ Reglement über die Organisation der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht FINMA, vydané správní radou FINMA dne 18. prosince 2008 s účinností od 1. ledna 2009

zastávat nejvýše dvakrát. Správní rada je volena Spolkovou radou, která je povinna dbát přiměřeného zastoupení obou pohlaví. Spolková rada určuje i prezidenta a viceprezidenta úřadu. Ředitele/ředitelku a dále členy managementu volí sama správní rada naopak se souhlasem Spolkové rady. Členové správní rady musejí být odborně způsobilí a nezávislí na dohlížených subjektech. Nesmějí být členy managementu, předsedou či místopředsedou správní rady dohlíženého subjektu.

Správní rada tvoří z okruhu svých členů kontrolní výbor, nominační výbor, strategický výbor a výbor pro převzetí. Je-li to potřebné, mohou být ke spolupráci ve výborech přizvány i další osoby. Cílem výborů je poskytovat konzultace správní radě a předkládat jí návrhy.

Správní radě přísluší dohled nad managementem organizace, schvaluje obchodní řád¹⁶⁰. Rozhoduje o organizačním členění FINMA na jednotlivé oblasti. K tomuto účelu vydává organizační nařízení, dále směrnice k aplikaci regulačních principů a směrnice k informační činnosti. Do publikační činnosti správní rady náleží i vynášení nařízení a oběžníku FINMA. Vydává Kodex chování¹⁶¹ platný jak pro správní radu, tak pro všechny personál a ustanovuje úsek vnitřní kontroly.

Schvaluje také finanční plán (rozpočet) a roční účetní závěrku a sestavuje výroční zprávy.

Správní rada stanovuje strategické cíle FINMA, které předkládá ke schválení Spolkové radě a rozhoduje o činnostech velkého významu, kterými jsou zvláště činnosti:

- se závažnými důsledky pro finanční trh nebo systémového významu, jenž se projeví na jednom či více dohlížených subjektech;
- zvláštního veřejného zájmu;
- vedoucí k podstatnému ovlivnění nebo změnám praxe;
- s vysokým rizikem odpovědnosti pro FINMA nebo s intenzivním vlivem na pověst FINMA;
- označené za činnosti velkého významu nejméně třemi členy správní rady.

Správní rada je k zasedání svolávána prezidentem, případně viceprezidentem. Každý člen správní rady a ředitel mají právo kdykoli požadovat její svolání. Pozvání se současným předložením projednávaných záležitostí a k nim podstatných informací by mělo zpravidla o deset dní předcházet konání zasedání.

Je obvyklé, že ředitel i členové managementu se účastní zasedání správní rady a osobně zastupují záležitosti z jejich oblasti působnosti.

Správní rada je usnášení schopná za přítomnosti většiny členů. Rozhodnutí přijímá většinou hlasů přítomných členů. Při rovnosti hlasů rozhoduje prezident.

---

¹⁶⁰ Reglement über die Organisation der Geschäftsleitung und der nachgelagerten Bereiche der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht FINMA, vydané správní radou FINMA dne 18. prosince 2008 s účinností od 1. ledna 2009

¹⁶¹ Verhaltenskodex der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht, vydané správní radou FINMA dne 19. listopadu 2008 s účinností od 1. ledna 2009

Management

Management je výkonným orgánem FINMA a podléhá vedení ředitele. Jedná se o kolektivní orgán, který nese společnou odpovědnost za operativní činnost FINMA; je tvořen ředitelem a dalšími členy, kteří zpravidla řídí jednu z oblastí FINMA.

V souladu se zákony a strategií FINMA zajišťuje dohled nad bankami, pojišťovnami, burzami, obchodníky s cennými papíry a dalšími finančními zprostředkovateli. Plní úkoly, které nejsou přikázány jinému orgánu, tj. správní radě ani kontrolnímu orgánu. Managementu náleží zejména následující funkce:

- vydávání opatření ve všech záležitostech, které nejsou přeneseny na správní radu,
- zpracování podkladů pro rozhodování správní rady a její pravidelné informování,
- provádění usnesení správní rady a jejích výborů.

V konkrétní podobě se jedná o rozhodování o udělení povolení, o podstatných řídicích, organizačních a personálních otázkách, pokynech a dohledových záležitostech, které významem překračují jednotlivé oblasti.

Rozšířený management

K doplnění a odlehčení managementu je ustaven tzv. rozšířený management, kam řadíme kromě členů managementu také další klíčové funkce. Provádí důležité úkoly při uskutečňování strategií, v oblasti personálního vývoje a odborné reprezentace FINMA navenek.

Vnitřní kontrola

Úsek vnitřní kontroly je přímo podřízen správní radě. Je příslušná ke kontrole dodržování ustanovení zákonů, interních nařízení i instrukcí. V mezích účelnosti disponuje neomezenou kontrolní pravomocí. K tomuto účelu má přístup k veškerým informacím, dokumentům a záznamům FINMA.

Vnitřní kontrola sestavuje po dohodě s kontrolním výborem rizikově orientovaný roční plán kontrolní činnosti, který schvaluje správní rada. Prezidentem správní rady, kontrolním výborem, většinou hlasů správní rady na návrh každého z členů nebo ředitele může být pověřena provedením zvláštních prověrek a kontrol.

Vnitřní kontrola je v neustálém kontaktu s kontrolním výborem, který pravidelně zpravuje o výsledcích provedených kontrol. Je pravidlem, že dotčená místa nebo osoby mají příležitost se k obsahu zprávy vyjádřit. Účinnost vnitřní kontroly stejně jako spolupráce s externí kontrolou je pravidelně kontrolním výborem hodnocena.

5.1.1.2 Vnitřní struktura

FINMA jako výkonná jednotka se v první linii člení na oblasti. Oblasti se dále dělí podle velikosti na oddělení a skupiny.

Vyčleněny byly následující oblasti:

- oblast Banky,
- oblast Pojišťovnictví,

- oblast Trhy,
- oblast Strategické základy a Služby.

Banky

Oblast Banky se dělí na šest oddělení. Oddělení Dohled nad velkými bankami je příslušné k intenzivnějšímu specifickému dohledu velkých bank, za které jsou považovány UBS AG a Credit Suisse Group. Tento zvláštní režim souvisí s jejich velikostí, komplexností, organizací a obchodními činnostmi se zcela zásadní relevancí pro celý finanční systém. Dalšími odděleními jsou oddělení Dohled nad bankami spravujícími majetek, správci majetku a obchodníky s cennými papíry a oddělení Dohled nad klientskými a univerzálními bankami. Oddělení Rizikový management se vnitřně ještě dělí na dvě skupiny, skupinu Tržní a úvěrové riziko a skupinu Operační rizika a pilíř II, která pokrývá i oblast likviditního rizika. Oddělení se zabývá zejména dodržováním minimálních regulatorních kapitálových a likviditních požadavků na pokrytí výše zmíněných rizik. Stěžejní prací oddělení Solventnost a kapitál je hodnocení analýz kapitálové a likviditní vybavenosti dohlížených subjektů. Posledním z šesti oddělení je oddělení Povolení, jehož činnost je počítána k nejdůležitějším preventivním kontrolním nástrojům dohledu nad finančním trhem.

Pojišťovnictví

Pod oblast Pojišťovnictví spadá šest oddělení a jedna skupina. Subjekty jsou dohlíženy jednak podle druhu, kde rozlišujeme oddělení Dohled nad životním pojištěním, Dohled nad pojištěním majetku, skupinu Dohled nad zajištěním a oddělení Dohled nad nemocenským pojištěním. Specifické oddělení představuje Dohled nad skupinami, které se zaměřuje na velké pojišťovací koncerny řízené ze Švýcarska a jeho činnosti slouží k doplnění klasického dohledu jednotlivých institucí. Podrobně zkoumá transakce uvnitř sledovaných skupin, řízení rizika i vnitřní kontrolní systémy. Neopomenutelnými jsou oddělení Kvalitativního riskmanagementu, zaměřené na hodnocení kvalitativních aspektů u dohlížených subjektů, jako jsou řízení společnosti, rizikový management a vnitřní kontrola, a oddělení Kvantitativní riskmanagement, které odpovídá za dohled nad řízením tržních a úvěrových rizik.

Trhy¹⁶²

Oblast Trhy, pokrývající skutečně široké spektrum činností a subjektů, tvoří čtyři oddělení a dvě skupiny. Jedná se o následující oddělení: oddělení Kolektivního investování; oddělení Enforcement/Tržní dohled, které jednak zjišťuje a následně činí opatření, zjednává nápravu a případně postihuje porušení dohledového práva, a jednak stíhá burzovní delikty; oddělení Praní peněz/Finanční zprostředkovatelé, které vytváří centrum pro boj proti praní peněz a financování

¹⁶² Do této oblasti věcně spadá i dohled nad platebními a vypořádacími systémy, který je jedinou oblastí se sdíleným dohledem. Dohledovými institucemi jsou FINMA a Švýcarská národní banka (Schweizerische Nationalbank, SNB). K ochraně stability finančního systému dozoruje SNB, opírající se přitom o ustanovení článku 19 NBG, pro švýcarský finanční sektor významné systémy účtování a vypořádání plateb nebo obchodů s finančními instrumenty. V rozdělení dohledových funkcí náleží SNB dozor nad systémem a FINMA provádí obezřetnostní dohled nad provozovatelem systému. Tím je dohledem zajištěno úplné pokrytí této oblasti. FINMA může také provozovatele takového platebního a vypořádacího systému zahrnout pod ustanovení zákonů BankG nebo BEHG a udělit mu bankovní licenci nebo licenci obchodníka s cennými papíry (čl. 1 BankG, čl. 10 BEHG).

terorismu a v této problematice je kontaktním místem pro všechny dohlížené oblasti; a oddělení Účetnictví/Auditoři/Ratingové agentury, které nejen obstarává kompletní účetní servis pro FINMA, ale odpovídá i za aprobaci ratingových agentur a oprávnění auditorů a auditorských společností, kteří provádějí kontroly jak u FINMA, tak u jí dohlížených subjektů.

Tato různorodá oblast je doplněna skupinou Převzetí/Veřejnost, která dbá na transparentnost vlastnických vztahů společností kotovaných na burze a na rovné zacházení s akcionáři, zejména na ochranu akcionářů minoritních, a skupinou Burzovní dohled, k jejímž aktivitám náleží především udělování povolení k činnosti a schvalování burzovních nařízení, jelikož švýcarský burzovní systém spočívá z valné části na principu samoregulace.

Strategické základy a centrální služby

Oblast Strategické základy a centrální služby se zabývá řadou strategických a operativních průřezových úkolů. Vedoucí této oblasti je jako hlavní právní poradce odpovědný za koordinaci všech právních činností FINMA a za dokumenty, které vyžaduje integrovaný přístup při řízeních, regulaci a mezinárodní spolupráci. Kromě průřezových funkcí jako jsou lidské zdroje, komunikace, IT, finance a management služeb obstarává tato oblast tedy ekonomické a právní přípravné práce a koordinuje regulaci a mezinárodní aktivity FINMA.

Strukturu oblasti tvoří dvě oddělení a čtyři skupiny. Oddělení Strategické základy má na starosti průřezové funkce FINMA a odpovídá, samo řídí a vyvíjí strategické a regulační projekty FINMA. Oddělení Centrální služby zajišťuje podpůrné procesy pro celou dohledovou instituci. Do jeho působnosti náleží problematika informačních a komunikačních technologií, v rámci skupiny Finance je zajišťováno finanční plánování a rozpočtování, účetnictví, zúčtování nákladů a finanční výkaznictví, management služeb zahrnuje jak správu dokumentů, tak správu budov, zařízení nebo knihovny. Oddělení provádí též tzv. Enterprise Risk Management, tj. řídí proces rizikového řízení a dohlíží na vnitřní kontrolní systém, a Business Process Engineering, což představuje poradenství ostatním odborným oblastem při navrhování procesů, při implementaci a uskutečňování požadavků na IT. V rámci této oblasti nalezneme skupinu Lidské zdroje, poskytující kompletní služby v oblasti personálu, skupinu Komunikace, která pokrývá celé spektrum komunikačních činností, jak komunikaci navenek (mediální styk, dotazy od veřejnosti, publikační činnost, PR i překladatelskou službu), tak interní komunikaci (intranet nebo tzv. News Service).

Generální sekretariát je složkou organizující hladké fungování správní rady, managementu a výborů a obstarává vztahy se Spolkovou radou, Ministerstvem financí, Spolkovým shromážděním a ostatními politickými subjekty. Poslední skupinou je skupina Právo a dodržování předpisů, která odpovídá za systém právních i interních předpisů, správu smluv a jejich řádné uplatňování.

5.1.2 Dohled nad dohledem

FINMA je vybudována jako veřejnoprávní instituce. Disponuje funkční, institucionální i finanční nezávislostí, dohledovou činnost vykovává zcela samostatně a nezávisle. Vybavena je

rovněž moderní řídicí strukturou, jež zahrnuje správní radu, výkonný management a systém vnější finanční kontroly zabezpečovaný federálními auditory¹⁶³. Nezávislost FINMA je na druhé straně vyvažována povinností alespoň jedenkrát ročně projednat se Spolkovou radou strategii dohledové činnosti a aktuální finančně politická témata. Obě švýcarské rady¹⁶⁴ pak vykonávají nad FINMA podle čl. 21 FINMAG vrchní dohled.

5.2 Financování

Náklady dohledu FINMA jsou v celém rozsahu financovány poplatky a příspěvky na dohled od dohlížených subjektů. Dohromady jsou svedeny a na nový úřad aplikovány modely financování integrovaných orgánů. Poplatky jsou od dohlížených subjektů vybírány individuálně, především s odkazem na přijímaná a prováděná opatření a dohledová řízení. Naproti tomu příspěvky na dohled nemohou být dohlíženým subjektům přičteny na individuální bázi, ale pouze na skupinovém základě. Náklad zapříčiněný skupinou dohlížených subjektů je rozdělen mezi jednotlivé subjekty přiměřeně podle stanovených kritérií. Systém financování FINMA se odvíjí od ustanovení čl. 15 FINMAG a podrobnosti stanoví nařízení FINMA-GebV; jedná se zejména o vymezení vyměřovacích základů, dohledových oblastí a způsob rozdělení příspěvků na dohled v závislosti na potřebě financování nákladů na dohled mezi jednotlivé dohlížené oblasti¹⁶⁵.

Celkové náklady FINMA sestávají z nákladů, které přímo vyplývají z dohledové činnosti v jednotlivých dohledových oblastech, a z tzv. strukturálních nákladů, tj. nákladů, které nelze přímo přiřadit žádné oblasti. Jak uvedené naznačuje, FINMA přiřazuje své náklady následujícím dohledovým oblastem, a to v největší možné šíři:

- oblasti bankovníctví a burz,
- oblasti kolektivního investování,
- oblasti pojišťovnictví a nezávislých pojišťovacích zprostředkovatelů,
- oblasti samosprávných organizací a přímo podřízených finančních zprostředkovatelů a
- oblasti auditorských společností.

Strukturální náklady se rozdělují na jednotlivé oblasti v závislosti na přímo přiřaditelných nákladech. Náklady přiřaditelné některé dohlížené oblasti jsou nejprve pokryty příjmy z poplatků z dotčené oblasti. Teprve náklady dohlížené oblasti, které převyšují příjmy z poplatků, jsou hrazeny z příspěvků na dohled.

5.2.1 Poplatky

Detailní právní úpravu týkající se jak poplatků, tak příspěvků obsahuje nařízení FINMA-GebV. Subsidiárně je zakotvena použitelnost Všeobecného nařízení o poplatcích z 8.9.2001¹⁶⁶.

¹⁶³ Eidgenössischen Finanzkontrolle

¹⁶⁴ Švýcarský parlament, resp. Spolkové shromáždění (Bundesversammlung) se skládá ze dvou komor, ze Stavovské rady (Ständerat) a Národní rady (Nationalrat).

¹⁶⁵ Blíže *Erläuterungsbericht zur FINMA-Gebühren und Abgabenverordnung* [online]. Eidgenössisches Finanzdepartement EFD, 2008 [cit. 15.4.2010]. Dostupné na <http://www.news-service.admin.ch/NSBS_subscriber/message/attachments/13281.pdf>.

¹⁶⁶ Allgemeinen Gebührenverordnung z 8. září 2004

K úhradě poplatku je povinen, kdo:

- vyvolá opatření,
- vyvolá dohledové řízení, které není ukončeno opatřením, nebo
- požaduje poskytnutí služby od FINMA.

Z placení poplatků vznikajících v oblasti úřední a právní pomoci jsou vyňaty úřady spolkové, kantonů a úřady obecní.

Výše poplatků se určuje podle sazeb uvedených v příloze FINMA-GebV. Jsou-li v příloze stanoveny jen meze pro vyměření poplatku, určí FINMA konkrétní výši uhraditelného poplatku v rámci daných mezí podle průměrné časové náročnosti obdobných úkonů a významu dané věci pro osobu k poplatku povinnou. Pro opatření, dohledová řízení a služby, pro která není v příloze stanovena sazba, se vyměří poplatek podle časové náročnosti a významu věci pro povinnou osobu. Hodinová sazba pro poplatky obnáší podle pracovního zařazení vypracovávající osoby v rámci FINMA a významu věci pro povinnou osobu 100 až 500 CHF. Za opatření a dohledová řízení, která se vyznačují výjimečným rozsahem nebo obtížemi, může být poplatek, místo sazby v příloze, napočítán podle skutečné časové náročnosti. Za opatření, dohledová řízení a služby, které FINMA vydává, provádí nebo vykonává na žádost neodkladně nebo mimo normální pracovní dobu může vybírat přírážku až do výše 50 procent obvyklé výše poplatku.

5.2.2 Příspěvky na dohled

FINMA tedy vybírá za poskytnuté služby a dohledová řízení poplatky a nadto vybírá od dohlížených subjektů za každou z dohlížených oblastí roční příspěvek na dohled k úhradě nákladů, které poplatky nepokryjí. Výše příspěvků se určuje s ohledem na celkové náklady FINMA v běžném roce a s ohledem na navýšení rezerv. Příspěvky na dohled jsou stanoveny podle následujících kritérií:

- Pro dohlížené subjekty podle BankG, BEHG a PfG je rozhodující bilanční suma a obrat cenných papírů.
- Pro subjekty dohlížené podle KAG je rozhodující výše spravovaného majetku, hrubý zisk a velikost podniku.
- Pro subjekty působící v pojišťovnictví podle VAG je rozhodný podíl na celkovém příjmu pojistného všech pojišťoven; pro pojišťovací zprostředkovatele podle čl. 43 odst. 1 VAG je určující jejich počet a velikost podniku.
- Pro samosprávné organizace podle GwG je rozhodující hrubý zisk a počet jejich členů; pro finanční zprostředkovatele přímo podléhající FINMA podle čl. 2 odst. 3 GwG jsou určující hrubý zisk a velikost podniku.
- Pro auditorské společnosti, které podléhají zákonu FINMAG je směrodatná výše úplaty, kterou obdrží od dohlíženého subjektu při kontrole.

Zákon umožňuje, aby Spolková rada stanovila rozdělení příspěvků na dohled na fixní částku a dodatečný variabilní příspěvek. Příspěvek se tak skládá pro všechny dohlížené oblasti z fixního

základního příspěvku, s výjimkou nezávislých pojišťovacích zprostředkovatelů, a z variabilního dodatečného příspěvku. Dodatečný příspěvek kryje náklady, pokud tyto nejsou pokryty výnosem ze základních příspěvků.

Povinnost platit příspěvek začíná udělením povolení, připuštěním nebo uznáním a končí jejich odejmutím nebo propuštěním z režimu dohledu. Pokud příspěvková povinnost nezačíná nebo nekončí zároveň s hospodářským rokem (účetním obdobím), hradí se příspěvek *pro rata temporis*.

FINMA vybírá příspěvky podle vyúčtování běžného roku. Pro každý povinný subjekt vystavuje podle závěru své roční závěrky výsledné vyúčtování a vyplyne-li z vyúčtování přeplatek nebo nedoplatek, je odpovídající obnos převoditelný pro každou dohledovou oblast do dalšího účetního období. Nesouhlasí-li povinné subjekty se závěrečným vyúčtováním, mohou požadovat vydání naříkatelného opatření.

Dohledová oblast bankovníctví a burzy

Základní příspěvek¹⁶⁷

Základní příspěvek činí ročně:

- 15 000 CHF za banku a hypoteční středisko¹⁶⁸,
- 10 000 CHF za obchodníka s cennými papíry
- 150 000 CHF úhrnně za celou organizaci Raiffeisen Švýcarského sdružení Raiffeisenbank¹⁶⁹,
- 40 000 CHF za burzu, pokud bilanční suma činí alespoň 10 milionů CHF a
- 5 000 CHF v ostatních případech.

Dodatečný příspěvek¹⁷⁰

Částka, která musí být pokryta dodatečnými příspěvky, je tvořena z poloviny podle výše bilanční sumy a z poloviny podle objemu cenných papírů. Obchodníci s cennými papíry a banky s postavením obchodníka s cennými papíry musí odvádět dodatečný příspěvek podle bilanční sumy objemu cenných papírů; banky bez statusu obchodníka s cennými papíry, burzy a podobné instituce odvádějí dodatečný příspěvek jen dle bilanční sumy.

Kolektivní investování

Základní příspěvek

Základní příspěvek činí ročně:

- 5 000 CHF za investiční fond,
- 3 000 CHF za samosprávné investiční společnosti s variabilním kapitálem, za investiční komanditní společnosti a za investiční společnosti s pevným kapitálem,

---

¹⁶⁷ Zahraniční banky, obchodníci s cennými papíry, burzy a podobné instituce musí odvést příspěvek pouze, pokud ve Švýcarsku provozují pobočku (organizační složku).

¹⁶⁸ Hypoteční střediska odvádějí jen základní příspěvek.

¹⁶⁹ Raiffeisenorganisation des Schweizer Verbandes der Raiffeisenbanken

¹⁷⁰ Zahraniční banky, obchodníci s cennými papíry, burzy a podobné instituce musí odvést dodatečný příspěvek pouze, pokud ve Švýcarsku provozují pobočku (organizační složku).

- 3 000 CHF za zástupce zahraničního investora, pokud se nejedná o banku, obchodníka s cennými papíry, pojišťovnu, investiční fond ani majetkového správce,
- 1 500 CHF za švýcarského nebo zahraničního kolektivního investora,
- 3 000 CHF za správce majetku kolektivního investora.

Základní příspěvky týkající se švýcarských kolektivních investorů jsou vybírány přímo od nich, týkají-li se zahraničních subjektů, jsou vybírány od jejich zástupců. Je-li takových zástupců pro jednoho kolektivního investora více, ručí za tento závazek solidárně.

Dodatečný příspěvek

Pro propočet dodatečného příspěvku kolektivního investora je rozhodující stav čistého spravovaného majetku k 31. prosinci roku předcházejícímu příspěvkovému roku, jak je hlášen SNB. Výše dodatečného příspěvku činí v závislosti na druhu subjektu 20 000 až 30 000 CHF. Investiční fondy a správci majetku kolektivních investorů odvádějí dodatečný příspěvek podle hrubého výnosu a velikosti podniku. Pro výpočet dodatečného příspěvku jsou rozhodující z poloviny hrubý výnos (veškeré odměny jako příjmy honorářů a provizí) a z poloviny velikost podniku (fixních nákladů) podle schválené roční závěrky roku předcházejícího příspěvkovému roku.

Pojišťovnictví

Základní příspěvek

Základní příspěvek činí ročně:

- 3 000 CHF za pojišťovnu,
- 1 500 CHF za zdravotní pojišťovnu, která je podřízena FINMA podle VAG,
- 50 000 CHF za pojišťovací skupinu,
- 70 000 CHF za pojišťovací konglomerát¹⁷¹.

FINMA každoročně stanovuje, do jaké výše objemu pojistného se hradí pouze základní příspěvek, a to na základě proporcionálního přičtení dohledových nákladů, které dopadají na pojišťovny, k objemu pojistného jednotlivých dohlížených subjektů. Pro výpočet příjmů z pojistného je určující rok předcházející roku příspěvkovému.

Dodatečný příspěvek

Částka, která musí být uhrazena z dodatečných příspěvků, je odváděna ze čtyř pětin pojišťovnami a zdravotními pojišťovnami, které podléhají dohledu FINMA podle VAG, a z jedné pětiny pojišťovacími skupinami a konglomeráty. Dodatečný příspěvek dopadající na pojišťovny a zdravotní pojišťovny se určuje podle jejich podílu na celkových příjmech pojistného. Dodatečný příspěvek dopadající na pojišťovací skupinu nebo konglomerát se určuje podle jejich podílu na celosvětových hrubých příjmech pojistného všech švýcarských pojišťovacích skupin a konglomerátů podléhajících finančnímu dohledu. Náklady vázaných pojišťovacích zprostředkovatelů nesou pojišťovny a zdravotní pojišťovny.

---

¹⁷¹ Základní příspěvek pojišťovacích skupin a konglomerátů je vybírán od té instituce, která byla podle čl. 191 odst. 3 AVO označena jako kontaktní osoba.

Nezávislí pojišťovací zprostředkovatelé platí roční příspěvek 150 CHF za jednu registraci. Rozhodující je stav registrací k 31. prosinci předcházejícího roku.

Samosprávné organizace

Základní příspěvek

Základní příspěvek činí 3 000 CHF za jednu samosprávnou organizaci.

Dodatečný příspěvek

Částka, kterou je třeba pokrýt dodatečnými příspěvky, je tvořena z poloviny příspěvky podle hrubého výnosu a z poloviny příspěvky podle počtu finančních zprostředkovatelů, kteří jsou k organizaci přidruženi. Dodatečný příspěvek dopadající na organizaci se vyčíslí podle jejího podílu na celkovém hrubém výnosu všech samosprávných organizací a podle jejich podílu na celkovém počtu finančních zprostředkovatelů.

Hrubý výnos zahrnuje všechny výnosy z poskytnutých služeb a úkonů po odečtení výtěžku ze školení, které organizace nabízí, kontrol podle GwG a pokut a penále.

Přímo podřízené finanční zprostředkovatelé

Základní příspěvek

Základní příspěvek činí 500 CHF za přímo podřízeného finančního zprostředkovatele.

Dodatečný příspěvek

Částka, kterou je třeba pokrýt dodatečnými příspěvky, je hrazena ze tří čtvrtin příspěvky podle hrubého výnosu a z jedné čtvrtiny příspěvky podle počtu trvajících obchodních vztahů. Dodatečný příspěvek je určen podle podílu zprostředkovatele na sumě hrubých výnosů všech přímo podřízených zprostředkovatelů, stejně jako podle podílu na všech trvajících obchodních vztazích všech přímo podřízených finančních zprostředkovatelů.

Dodatečný příspěvek přímo podřízeného finančního zprostředkovatele obnáší nejvýše 15 000 CHF.

Auditorské společnosti

Základní příspěvek

Základní příspěvek činí ročně:

- 3 000 CHF pro společnosti, které provádějí kontroly v oblasti bankovníctví a burz,
- 3 000 CHF pro společnosti, provádějící kontroly v oblasti kolektivního investování,
- 3 000 CHF pro společnosti, které provádějí kontroly v oblasti pojišťovnictví.

Auditorské společnosti, které jsou připuštěny k výkonu činnosti ve více dohledových oblastech, poskytují základní příspěvek za každou tuto oblast.

Dodatečný příspěvek

Auditorské společnosti odvádějí dodatečný příspěvek podle dosažených odměn za kontroly ve vztahu k odměnám všech těchto společností. Odměny společností, jejichž objem odměn nepřesáhl 5 milionů CHF, se do celkové sumy odměn všech společností nezahrnují a tyto společnosti dodatečný příspěvek neplatí.

5.3 Hospodaření

5.3.1 Rozpočet

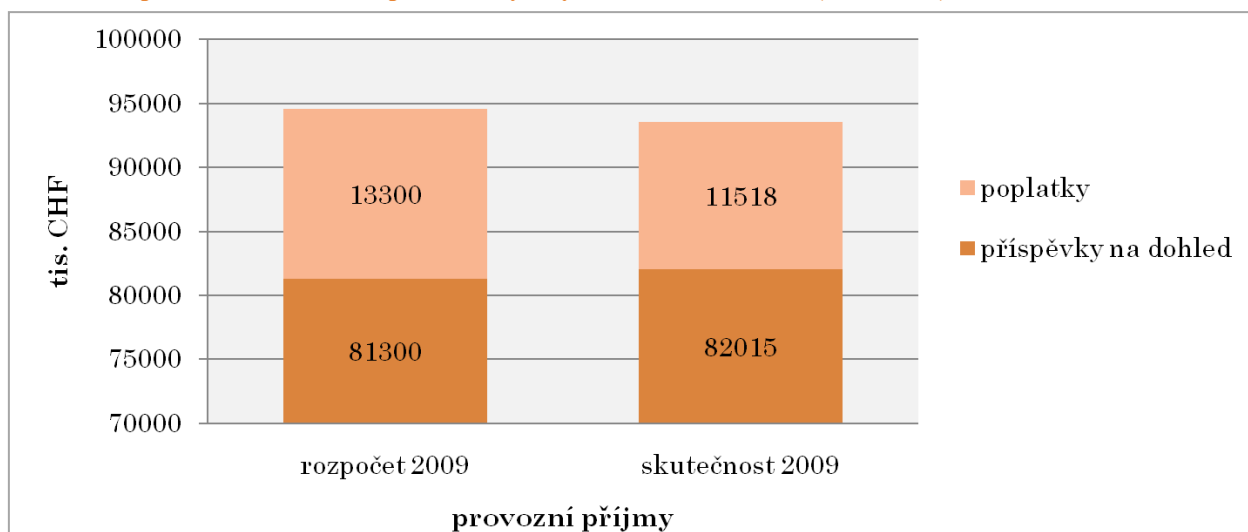
FINMA hospodaří podle rozpočtu schvalovaného správní radou. Zákon FINMAG odkazuje v úpravě týkající se účetních výkazů na obecné principy srozumitelnosti, objektivity, srovnatelnosti a brutto vykazování. Dále pouze konstatuje povinnost zveřejnit v plném rozsahu majetkovou, finanční a výsledkovou pozici FINMA. Více zákon neuvádí.

5.3.2 Hospodaření FMA¹⁷²

Pro první funkční rok 2009 byly rozpočtovány provozní náklady ve výši 86 mil. CHF. Po zahrnutí tvorby rezerv ve výši 10 procent provozních nákladů, jak požaduje FINMAG, měly celkové náklady dosáhnout 94,6 mil. CHF. Příjmovou stranu rozpočtu měly naplnit příspěvky na dohled ve výši 81,3 mil. CHF a poplatky ve výši 13,3 mil. CHF.

Skutečnost roku 2009¹⁷³ se od prognózy příliš neodchýlila. Náklady obnášely 84,8 mil. CHF a přijaté poplatky a příspěvky na dohled dosáhly výše 93,4 mil. CHF, což umožnilo převedení první tranše na tvorbu rezerv. Porovnání rozpočtovaných prostředků s částkami skutečně realizovanými nabízí následující grafy:

Graf 7: Rozpočtované a skutečné provozní výnosy FINMA v roce 2009 (v tis. CHF)

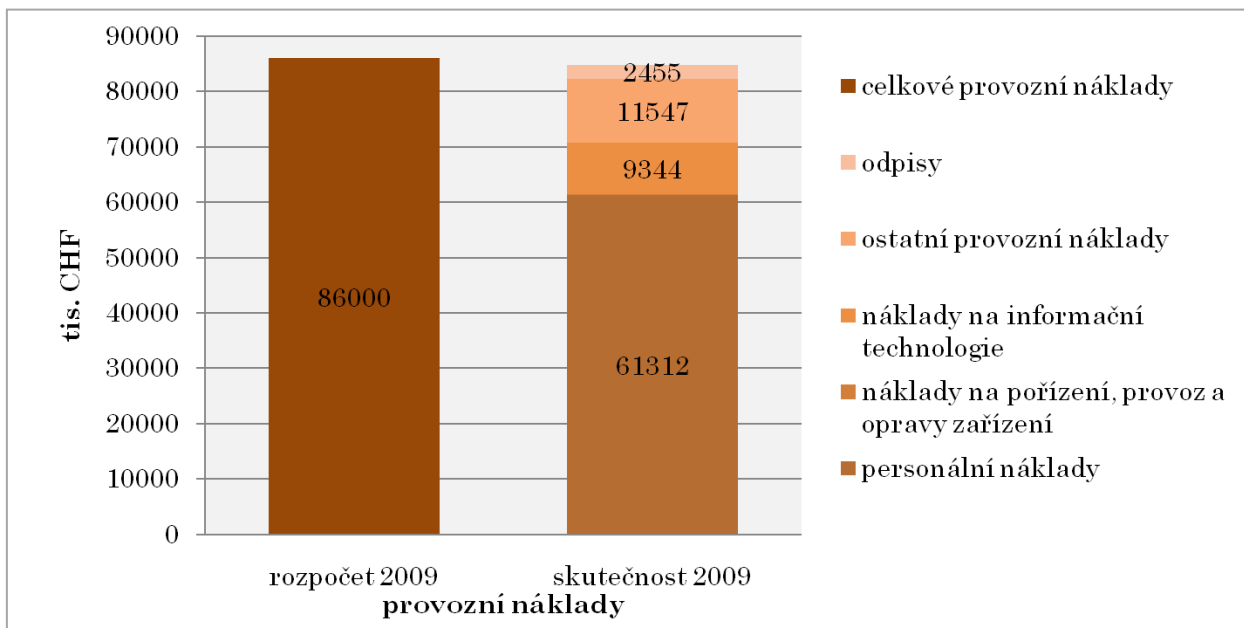
Zdroj: Vlastní graf, data viz *Jahresbericht FINMA 2009* [online]. FINMA, 2010 [cit. 29.4.2010]. Dostupné na <<http://www.finma.ch/d/finma/publikationen/Seiten/jahresberichte.aspx>>.

¹⁷² Údaje za integrované subjekty potřebné pro porovnání vývoje hospodaření před a po sloučení finančního dohledu do jediné instituce nejsou z veřejných zdrojů dostupné. V tomto případě by však srovnání nemělo velkou vypovídací hodnotu, vzhledem k velmi krátké době existence nového orgánu, FINMA.

¹⁷³ Podle informací prezentovaných prezidentem správní rady, Dr. Eugenem Haltinerem, na výroční tiskové konferenci konané 23.3.2010 a publikovaných pod názvem FINMA 2009 – ein Rückblick des Präsidenten.

Kompletní vyúčtování odpovídající standardu IFRS by mělo být po schválení Spolkovou radou zveřejněno na webové stránce FINMA. Viz Haltiner, E. *FINMA 2009 – ein Rückblick des Präsidenten* [online]. BaFin, 2010 [cit. 26.4.2010]. Dostupné na <http://www.finma.ch/d/medien/medienanlaesse/Documents/referat_haltiner_20100323_d.pdf>.

Graf 8: Rozpočtované a skutečné provozní a náklady FINMA v roce 2009 (v tis. CHF)

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Jahresbericht FINMA 2009* [online]. FINMA, 2010 [cit. 29.4.2010]. Dostupné na <<http://www.finma.ch/d/finma/publikationen/Seiten/jahresberichte.aspx>>.

Ještě poznamenejme, že na počátku svého působení FINMA zaměstnává kolem 350 osob, což při velikosti finančního sektoru reprezentovaného asi 220 tisíci zaměstnanci, koresponduje s obdobnými poměry v ostatních porovnávaných zemích.

5.4 Právní úprava

Základem pro dohledovou činnost FINMA je článek 98 Spolkové ústavy¹⁷⁴, který svěřuje státu vydávání právních předpisů upravujících oblast bankovníctví, burz, finančních služeb a pojišťovnictví. Nejdůležitější úkoly a prováděcí ustanovení se proto nacházejí ve spolkových zákonech a nařízeních, a to v rozdělení odpovídajícímu sektorovému uspořádání finančního trhu na banky, pojišťovny, burzy a trhy, kolektivní investory, další finanční zprostředkovatele (viz příloha na straně 96). Pravomoc upravit podrobnosti potřebné k výkonu dohledu svěřuje pak FINMAG v článku 7 samotné FINMA. Regulace nabývá podoby nařízení FINMA, v případech předpokládaných zákonodárcem, a podoby oběžníku obsahující aplikační směrnice. Tato pravomoc FINMA přísluší pouze, pokud je to nutné vzhledem k dohledovým cílům, přičemž je stále potřeba zvažovat nejen náklady, které nová úprava u subjektů vyvolá, ale též jak regulace ovlivní konkurenci, inovační potenciál a mezinárodní konkurenceschopnost švýcarského finančního trhu. Ohled je třeba vzít i na rozdílnost v činnostech a rizicích dohlížených subjektů nebo mezinárodní minimální standardy.

¹⁷⁴ Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft z 18.4.1999

6 FINANČNÍ DOHLED V ČESKÉ REPUBLICE

Původní koncepce finančního dohledu v ČR odpovídala plně sektorovému modelu institucionálního uspořádání dohledu. Zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem, zveřejněný ve Sbírce zákonů 8 března 2006, však zcela přeměnil dosavadní architekturu finančního dohledu. S účinností od 1. dubna 2006 integroval původní tři dohledové subjekty, Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění Ministerstva financí (ÚDPP), Komisi pro cenné papíry (KCP) a Úřad pro dohled nad družstevními záložnami (ÚDDZ), do jediné instituce, do té doby odpovědné jen za provádění bankovního dohledu, do České národní banky (ČNB).

ČNB tak nyní, jako jediný integrovaný subjekt, vykonává dohled nejen nad subjekty bankovního sektoru, ale i nad subjekty působícími v oblasti pojišťovnictví, kapitálového trhu, nad penzijními fondy, družstevními záložnami, směnárnami nebo institucemi zprostředkovávajícími platební styk. Dohled ČNB nad finančním trhem zahrnuje široké spektrum aktivit od povolovacího a schvalovacího řízení, přes plnění informačních povinností a dohled na místě/na dálku až po spolupráci v mezinárodním měřítku.

V roce 2008 proběhly tentokrát uvnitř ČNB další změny navazující a prohlubující integrační snahy. Vnitřní struktura byla reorganizována z uspořádání odvětvového na funkční a dohled je dnes veden po linii rizik, což daleko lépe koresponduje s aktuální situací na globalizovaných finančních trzích s převahou subjektů označovaných jako finanční konglomeráty a vysokým podílem kombinovaných finančních produktů.

6.1 ČNB a její organizace

6.1.1 Organizace ČNB

Česká národní banka (ČNB) je právnickou osobou s postavením veřejnoprávního subjektu a s kompetencemi správního úřadu vykonávajícím dohled nad finančním trhem. Ustanovení upravující postavení jejích orgánů je obsažena v zákoně o České národní bance (ZoČNB). Je řízena bankovní radou ČNB a pro oblast dohledu byl jako její poradní orgán zřízen výbor pro finanční trh.

6.1.1.1 Orgány ČNB

Bankovní rada

Bankovní rada je nejvyšším řídicím orgánem ČNB. K naplnění cílů v dohledové činnosti je bankovní radě vyhrazeno právo rozhodovat o opatřeních v oblasti dohledu nad finančním trhem. Dalšími úkoly jsou zejména stanovení zásad činnosti a obchodů ČNB, schvalování rozpočtu ČNB nebo stanovení vnitřního organizačního uspořádání.

Bankovní rada se skládá ze sedmi členů, guvernéra, dvou viceguvernéřů a čtyř dalších členů, které na šest let jmenuje a odvolává prezident republiky. Vykonávat funkci člena bankovní rady lze nejvýše dvakrát.

Jednání bankovní rady se řídí jednacím řádem, který bankovní rada schvaluje. Jednání předsedá guvernér, popřípadě pověřený viceguvernér. Bankovní rada je usnášeníschopná za přítomnosti guvernéra nebo pověřeného viceguvernéra a dalších tří členů. Rozhodnutí jsou přijímána většinou hlasů a nastane-li jejich rovnost, rozhoduje hlas předsedajícího.

6.1.1.2 Výbor pro finanční trh

Paralelně s dohledovými sekcemi uvnitř ČNB působí výbor pro finanční trh. Pravomocí výkonného dohledu sice nedisponuje, má však důležité oprávnění – ČNB je povinna skládat výboru své účty.

Výbor je koncipován jako poradní orgán bankovní rady v otázkách dohledu nad finančním trhem. Do jeho gesce náleží sledování a projednávání obecných koncepcí, strategií a přístupů k dohledové činnosti, nových trendů na finančních trzích, zájem je rovněž směřován k vnitrostátním i mezinárodním systémovým otázkám dohledu. V kompetenci výboru je též předkládání stanovisek a doporučení bankovní radě a Ministerstvu financí. Výbor tedy funguje jako konzultační platforma pro dohledovou oblast a je též do jisté míry kontrolním subjektem. Tyto funkce však pouze implicitně plynou ze zákonných ustanovení. ČNB váže povinnost informovat výbor nejméně dvakrát do roka o hlavních dohledových činnostech a tyto informace poskytne kdykoli i na žádost výboru, stejně jako tak učiní Ministerstvo financí a finanční arbitr.

Výbor pro finanční trh je sedmičlenný. Členství se nabývá z různých titulů. Předsedu výboru, místopředsedu a jednoho člena, jako odborníky na problematiku regulace a dohledu nad finančním trhem, volí rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny na návrh profesních a zájmových organizací účastníků finančního trhu a po vyjádření ČNB a Ministerstva financí, dalšího člena s dohlížecí kompetencí jmenuje bankovní rada, dva členové jsou z okruhu vedoucích zaměstnanců Ministerstva financí jmenováni ministrem a z titulu své funkce je členem výboru finanční arbitr. Volení členové mají tříleté funkční období s možností iterace. Členství ve výboru je vykonáváno bezplatně.

Pravidelná zasedání výboru se konají dvakrát ročně a řídí je předseda, případně místopředseda. V rámci výboru však probíhá kontinuální elektronická komunikace a zasedání lze v případě potřeby svolat i ad hoc. K usnášeníschopnosti postačuje přítomnost nadpoloviční většiny členů, k rozhodnutí souhlas většiny přítomných. Případy rovnosti hlasů se rozhodují hlasem předsedajícího. Jednání se mohou účastnit z titulu své funkce jak guvernér ČNB, tak ministr financí, přítomnost jiných osob podléhá schválení výborem.

Materiální zázemí poskytuje výboru ČNB.

6.1.1.3 Vnitřní struktura

ČNB je tvořena organizačními útvary ústředí a pobočky, které jako kolektivní orgán řídí bankovní rada. Ústředí ČNB je rozděleno na sekce a samostatné odbory, které po horizontální linii řídí jejich ředitelé odpovědní bankovní radě.

Na výkonu dohledových aktivit se od 1. ledna 2008 v rámci ČNB podílejí tři funkcionálně uspořádané sekce. Původní koncept sektorové organizace sekcí¹⁷⁵ umožnil sloučit dříve oddělené dohledové instituce přirozeným způsobem, především bez ohrožení stability finančního systému i ČNB, a zároveň tím byla zajištěna intenzivnější a jednodušší komunikace a výměna informací týkajících se odděleně sledovaných odvětví. Časem však vyvstala otázka, zda je pouhé včlenění všech dohledových aktivit do jedné organizace dostačující. Tato pochybnost podnítila nového úvahy o vnitřním uspořádání dohledu, jejichž výsledkem bylo upřednostnění uspořádání funkcionálního, tedy po linii rizik, před uspořádáním dle transakcí, neboť bude lépe naplňovat cíle, s jakými byl integrovaný systém dohledu budován. Nová organizace by měla především odstranit nedostatky plynoucí z výhradně sektorové a vnitřně nepropojené organizace, a to zejména provázáním pracovních postupů, možností flexibilního přesunu zaměstnanců a umožněním přenosu znalostí a zkušeností. Ke zvýšení efektivnosti dohledu přispívá též využití synergických efektů v oblasti kontrolních a analytických metod.

Dohled nad finančním trhem je veden jednotnou koncepcí dohledu platnou pro všechna dohlížená odvětví a přísně se uplatňuje zásada, že stejné druhy finančních rizik jsou podrobeny stejným či obdobným pravidlům na oblast vzniku nehledě, čímž by měla být eliminována snaha o regulatorní arbitráž. Zároveň je neopominutelným důsledkem vnitřních organizačních změn i odpovědnost ředitelů sekcí nikoli jen za svěřený sektor, ale vždy za celý finanční trh.

V současnosti je výkon dohledových činností v ČNB svěřen třem sekcím dělicím se dále na specializované odbory. Jedná se o sekci regulace a analýz finančního trhu, sekci licenčních a sankčních řízení a sekci dohledu nad finančním trhem.

Regulace a analýzy finančního trhu

Sekce regulace a analýz se rozpadá na Odbor regulace finančního trhu, který se věnuje přípravě jednotných pravidel a koncepcí regulace finančního trhu jako celku, napříč všemi odvětvími, a spolupracuje na legislativní činnosti, Odbor analýz finančního trhu, jenž odpovídá za přípravu a koordinaci činností při zpracování sumárních rozborů finančního systému a Odbor podpory dohledu. Tato sekce zároveň skýtá podporu při publikaci informací o finančním trhu a podílí se na komunikaci a spolupráci s mezinárodními organizacemi a orgány EU.

Licenční a sankční řízení

Zaměření sekce licenčních a sankčních řízení, rozdělené na Odbory licenční, cenných papírů a regulovaných trhů a sankčních řízení, plyne z názvu samého. Jedná se zejména o provádění licenčních a povolovacích řízení, správních řízení se subjekty, u kterých jsou odhaleny nedostatky v činnosti, poskytuje podklady pro rozhodování rozkladové komise ČNB. Dále jmenuje likvidátory, komunikuje s orgány činnými v trestním řízení a Finančně analytickým útvarům Ministerstva financí, při výkonu svěřených pravomocí spolupracuje s domácími i zahraničními subjekty.

---

¹⁷⁵ Do 31. prosince 2007 byl dohled v ČNB zajišťován sekcí bankovní regulace a dohledu, sekcí regulace a dohledu nad kapitálovým trhem a sekcí regulace a dohledu nad pojišťovny.

Dohled nad finančním trhem

Sekce dohledu nad finančním trhem vykonává vlastní operativní dohled nad finančním trhem. Provádí dohled na dálku i kontroly na místě, připravuje podklady pro správní rozhodnutí. Spolupráce s ostatními sekcemi probíhá především skrze poskytování podkladů pro licenční nebo sankční řízení a v důsledku pro trestní řízení a skrze kooperace na přípravě legislativy pro finanční trhy. Sekci tvoří pět odborů, Odbor dohledu nad úvěrovými institucemi, Odbor dohledu nad kapitálovým trhem, Odbor dohledu nad pojišťovnictvím, Odbor kontroly řízení rizik a konečně Odbor kontroly pravidel jednání a odborné péče.

6.1.2 Dohled nad dohledem

ČNB je koncipována jako nezávislá instituce, proto nesmí bankovní rada přijímat ani žádat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády, správních úřadů ani kohokoli jiného. Zakotvena je nicméně vzájemná informační výměna mezi ČNB a vládou, uskutečňovaná zejména prostřednictvím ministra financí. ČNB má právo se prostřednictvím stanoviska vyjádřit k vládním návrhům zasahujícím do její působnosti. Personálně pak spojení zabezpečuje právo ministra financí či pověřeného člena vlády k účasti na zasedání bankovní rady s hlasem poradním a opačně, právo guvernéra, případně určeného viceguvernéra, účastnit se schůze vlády.

Nejpozději do 30. června předkládá ČNB Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem, jejíž obsah je ČNB ještě před jejím předložením povinna projednat ve výboru a případně ke zprávě připojit vyjádření výboru.

6.2 Financování

ČNB hradí veškeré náklady na svoji činnost ze svých výnosů a vzhledem k poměru výnosů a nákladů v provozní oblasti, který se pravidelně vyvíjí ve značný neprospěch výnosů, je zřejmé, že k pokrytí provozních nákladů musí být v rámci ČNB použito zdrojů pocházejících z jiných oblastí její činnosti¹⁷⁶. Jediným zdrojem příjmů věcně souvisejícím s dohledovou činností tak představují poplatky, které ČNB vyměří při výkonu dohledu nad finančními trhy (zejména poplatky za registraci zprostředkovatelů pojišťovacích služeb).

6.2.1 Poplatky

Správní poplatky jsou v souvislosti s dohledovou činností ČNB jediným jejím výnosem, který plyne přímo od odhlížených subjektů. Pouze touto cestou se subjekty porobené finančnímu dohledu podílejí na úhradě nákladů vznikajících při výkonu dohledu. Zákon o ČNB obsahuje ohledně poplatků jediné ustanovení¹⁷⁷, podle kterého jsou správní poplatky za úkony ČNB podle zvláštního předpisu¹⁷⁸ ponechány bance jako její příjem. Ve zbytku úpravy je třeba obrátit se na zákon o správních poplatcích.

¹⁷⁶ Na výnosech (a samozřejmě i nákladech) ČNB se nevyšší měrou podílí měnová oblast, zejména pak výnosy ze správy devizových rezerv a kurzových rozdílů.

¹⁷⁷ Viz ustanovení §49a ZoČNB

¹⁷⁸ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Placení poplatků je spojeno buď s vedeným správním řízením, nebo s úkony, tedy s jinou činností ČNB, v uvažovaném případě s činností dohledovou, která je ve spojitosti s výkonem státní správy. Úkony, za které náleží úhrada, definuje sazebník, který je přílohou zákona o správních poplatcích. Poplatková povinnost se nevztahuje na úkony prováděné ČNB z moci úřední a dále úkony, jejichž provedení si vyžádá průběh přestupkového, případně trestního řízení.

Poplatníkem se stává osoba, fyzická i právnická, z jejíhož podnětu je úkon prováděn, nebo osoba, která má na věci zájem či je úkon činěn v její věci. Je-li poplatníků více, jsou k jeho úhradě povinni společně a nerozdílně.

Splatnost poplatků závisí na způsobu stanovení jeho výše v sazebníku. Poplatky s pevně definovanou výší jsou splatné při přijetí podání, při pozdější úhradě je nutné, aby vždy předcházela provedení úkonu. Poplatky stanovené procentem ze základu jsou splatné na základě výměru, a to do 15. dne následujícího po jeho doručení. Pokud není poplatek uhrazen včas, již zahájené řízení se zastaví a úkon se vůbec neprovede. Osvobození od poplatkové povinnosti je stanoveno jednak jako osobní, s tím, že osvobozeny jsou především státní orgány, a také jako věcné, vyjímající v zákoně blíže specifikované druhy úkonů.

6.3 Hospodaření ČNB¹⁷⁹

ČNB hradí veškeré náklady na svoji činnost ze svých výnosů a není výdajovou kapitolou státního rozpočtu ČR. Nicméně pokud po doplnění rezervního a dalších fondů vytvářených ze zisku stále existuje přebytek, je ve prospěch státního rozpočtu odváděn.

6.3.1 Rozpočet

ČNB hospodaří podle rozpočtu schvalovaného bankovní radou. Rozpočet je zákonem vymezen velmi obecně a nestanovuje podrobněji jeho obsah. Jediným požadavkem kladeným na strukturu rozpočtu je, že musí být sestaven alespoň v minimálním požadovaném členění tak, aby z něho byly patrné výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz ČNB. Vnitřní pokyny ČNB definují rozpočet jako plán výdajů, které jsou na příslušné období nutné k zajištění jejích potřeb, a zároveň jako základní nástroj k řízení budoucích výdajů. V praxi je tvořen plánem výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz. Nároky na formální stránku rozpočtu jsou zjevně velmi nízké a ČNB se také při své publikační činnosti téměř jen na tyto zákonem požadované údaje omezuje. Za nedostatek je nutno považovat i skutečnost, že rozpočet není sestavován, jak bývá zvykem, jako dvoustranný, tedy jako bilance příjmů a výdajů, ale je specificky zákonnou definicí redukován jen na výdaje. Ze zveřejňovaného rozpočtu tak není možné zjistit ani velikost, ani strukturu příjmů či zdrojů sloužících ke krytí rozpočtovaných nákladů/výdajů ani rozpočtované saldo z provozní činnosti.¹⁸⁰ Tyto informace jsou poskytovány teprve zpětně ve výročních zprávách a podobných výkazech ovšem opět ve velice omezené struktuře.

---

¹⁷⁹ Hospodaření ČNB se řídí ustanoveními části desáté zákona o ČNB.

¹⁸⁰ Absence jakékoli projekce příjmů je sice z obecného hlediska překvapivá, nicméně s ohledem na velmi obtížně predikovatelný průběh činnosti prováděných ČNB pochopitelná. Navíc pro jednotlivé druhy činností neexistují fakticky oddělené

6.3.2 Hospodaření

ČNB je povinna o výsledku svého hospodaření sestavit roční zprávu a nejpozději do konce března následujícího roku ji předložit k projednání Poslanecké sněmovně¹⁸¹. Sněmovně předává bankovní rada i účetní závěrku, kterou však ještě před jejím povinným zveřejněním ověřují auditoři, určení po dohodě bankovní rady s ministrem financí.

Dodejme, že zákonem č. 442/2000 Sb. došlo od 1. ledna 2001 k rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ) i na kontrolu hospodaření ČNB s výjimkou činností vykonávaných při zabezpečování jejího hlavního cíle. Kompetence NKÚ byla ještě od 1. května 2002 pozměněna zákonem č. 127/2002 Sb. tak, že NKÚ nyní vykonává kontrolu hospodaření ČNB v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz.^{182, 183}

6.3.3 Vývoj hospodaření ČNB

Výkon dohledu nad finančním trhem je zcela svěřen ČNB¹⁸⁴. Jak bylo uvedeno, ČNB financuje své aktivity z vlastních prostředků, tedy i dohled, a s ohledem na relativně malé příjmy z této oblasti, musí nutně docházet k jejich pokrytí z výnosů, kterých banka dosahuje v ostatních sférách své působnosti.

Zázemí ČNB slouží realizaci veškerých svěřených činností a vzhledem k velmi hrubému členění finančních výkazů nelze vybrat údaje o výdajích vynakládaných pouze na zabezpečení finančního dohledu. Této nevýhody se pokusíme při pohledu na hospodaření ČNB využít. Místo, abychom zkoumali, jak nákladný je dohled sám o sobě, podíváme se na vývoj provozní oblasti celé ČNB, z čehož by mělo vyplynout, jak zařazení dohledu do ČNB ovlivnilo nákladovost banky jako celku. Tedy jestli integrace dohledu výrazně ovlivnila provozní náklady celé instituce. Pokud nikoli, byl by to signál potvrzující hypotézu o dosahování úspor z rozsahu při redukci počtu dohledových subjektů.

V souvislosti s integrací dohledu do struktury ČNB byl bankovní radou o 130 mil. korun dodatečně navýšen rozpočet na roku 2006¹⁸⁵, a to především z titulu nárůstu nároků na personální výdaje (náklady na mzdy a pojistné), neboť integrace byla provázena migrací zaměstnanců z KCP, ÚDDZ a ÚDPP; zbytek částky byl určen na zabezpečení činnosti a dovybavení potřebným majetkem.

---

a limitované rozpočty (ve smyslu oddělených a omezených toků peněz), a tak k profinancování výdajů dochází vzhledem k nutnosti úhrady z jakýchkoli příjmů ČNB a separace finančních toků probíhá pouze na účetní rovině.

¹⁸¹ Podle ustanovení § 47 odst. 4 a 5 ZoČNB může Poslanecká sněmovna zprávu o výsledku hospodaření ČNB schválit, vzít na vědomí, nebo odmítnout.

¹⁸² Viz ustanovení § 3 odst. 3 zákona o NKÚ

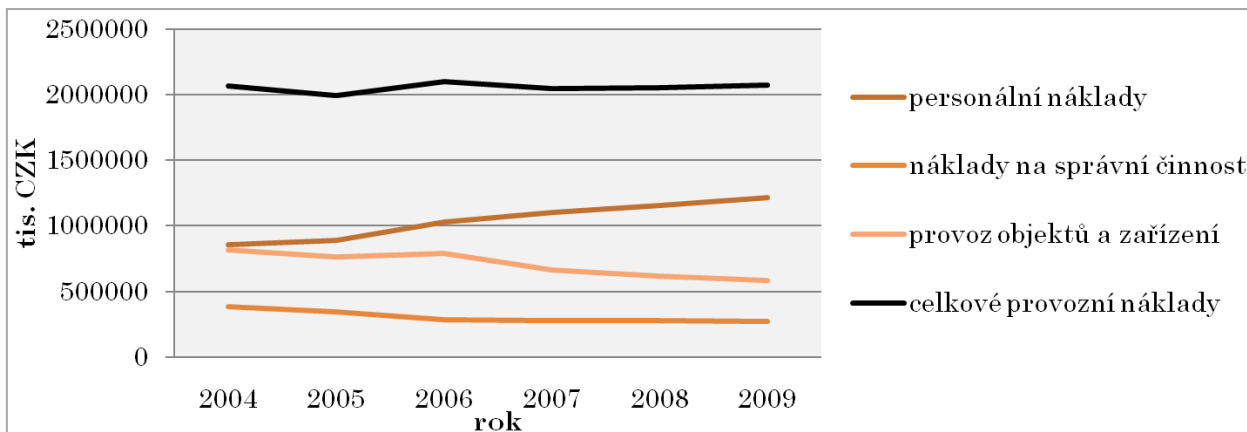
¹⁸³ NKÚ zatím provedl jednu kontrolu ČNB. Kontrolováno bylo sestavování rozpočtu v letech 2002 – 2004, výdaje na pořízení majetku a na provoz v tomtéž období, zadávání zakázek, provádění evidence výdajů a inventarizace. Kontrolní závěr byl 11. ledna 2006 vzat na vědomí vládním usnesením č. 48.

Výdaje na pořízení majetku a na provoz České národní banky [online]. Kontrolní akce č. 04/35, Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu částka 4, 2005. Nejvyšší kontrolní úřad, 2005 [cit. 18.4.2010]. Dostupné na <<http://www.nku.cz/kon-zavery/K04035.pdf>>.

¹⁸⁴ Pomineme-li pro finanční dohled marginální příslušnost Ministerstva financí pro dozor, resp. kontrolu nakládání se státními prostředky určenými na podporu penzijního připojištění a stavebního spoření.

¹⁸⁵ *Schválení navýšení rozpočtu* [online]. Tisková zpráva ČNB. ČNB, 2006 [cit. 29.4.2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060315_schvaleni_rozpocet_integrace.html>.

Graf 9: Vývoj provozních nákladů ČNB v letech 2004 – 2009 (v tis. CZK)^{186, 187}

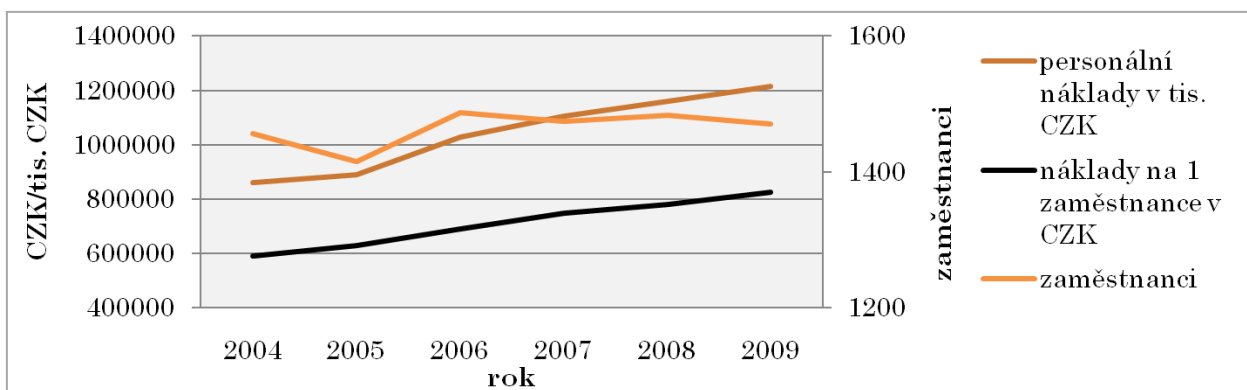

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB, 2004 – 2009* [online]. ČNB, 2005 – 2010 [cit. 28.3.2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/rocnizpravy.html>.

Tabulka prezentuje celkové provozní náklady v účelovém členění na náklady personální, správní a náklady na provoz objektů a zařízení. Největší podíl představují náklady personální, jejichž vývoj je v současnosti určujícím faktorem pro růst celkových provozních nákladů. V ostatních provozních oblastech je viditelná setrvalá nebo dokonce klesající tendence, zřejmě díky tlaku na hospodárnost, který ČNB prezentuje i navenek.

V roce 2006 proběhl v ČNB interní personální audit, jehož výsledkem bylo sice zrušení 103 pracovních pozic, avšak zároveň byl jejich počet o 161 navýšen v důsledku integrace finančního dohledu do ČNB, což v součtu znamenalo zvýšení celkových nákladů na zaměstnance¹⁸⁸. Tyto náklady však rostou setrvale a v roce 2006 se tempo růstu pouze mírně zvýšilo. Následující graf zobrazuje vývoj personálních nákladů přepočtených na jednoho zaměstnance, které též zaznamenávají trvalý mírný růst, zhruba odpovídající obecnému tempu růstu mezd v ekonomice.

Graf 10: Vývoj personálních nákladů ČNB a jejich poměru k počtu zaměstnanců dohledu v letech 2004 – 2009

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB, 2004 – 2009* [online]. ČNB, 2005 – 2010 [cit. 28.3.2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/rocnizpravy.html>.

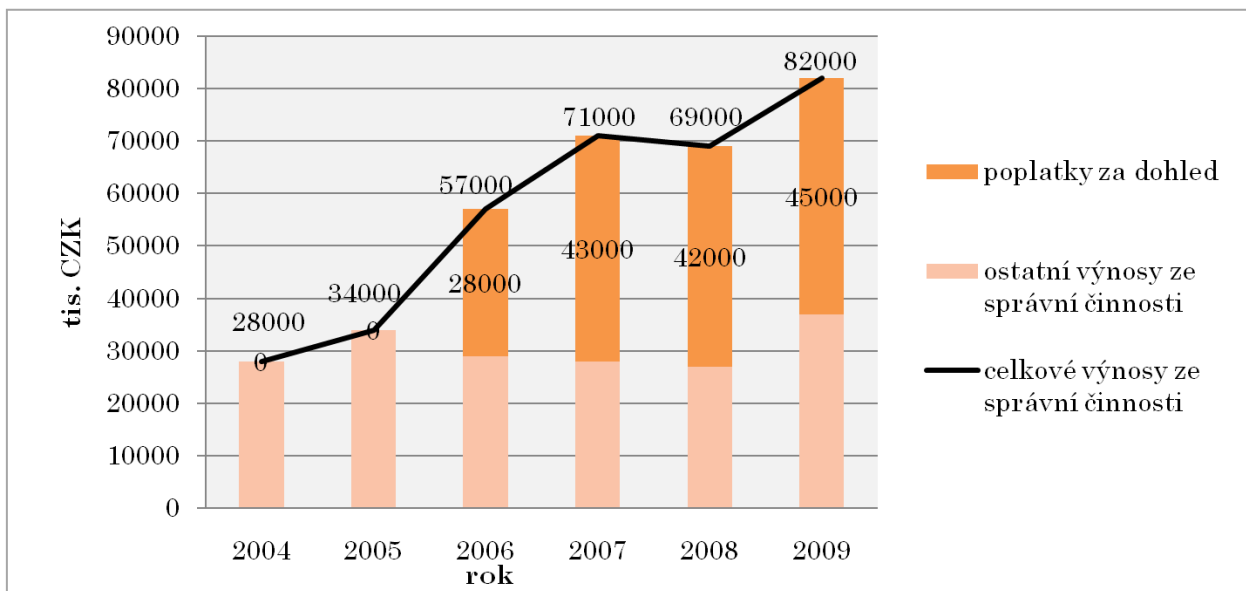
¹⁸⁶ Do srovnání bylo zahrnuto období dvou let před provedenou integrací, aby bylo možné zhodnotit trendy ve vývoji hospodaření. Pokud by byly dostupné údaje výhradně pro oblast dohledu, by bylo vhodné zjišťovat též údaje za dohledové subjekty, které byly sjednoceny. Tím by ovšem vznikla další překážka, neboť ÚDPP, jako součást Ministerstva financí, nevykazovalo samostatně své náklady a z rozpočtu MF tyto údaje nelze zjistit.

¹⁸⁷ Při hodnocení oblasti správní činnosti a provozu budov a zařízení v roce 2006 je třeba vzít v úvahu změnu podmínek odpočtu DPH (podle zákona o DPH účinného od 1. 5. 2004). Změna metodiky uplatňování odpočtu DPH byla jednou z příčin výraznějšího poklesu nákladů na správní činnost a nákladů na provoz budov a zařízení.

¹⁸⁸ Pracovní poměr byl rozvázán především s osobami s nižšími platy.

Správní činnost souvisí vždy s určitou činností ústředí, poboček ČNB nebo Finančního arbitra ČR. Pod náklady na správní činnost jsou zahrnuty výdaje za nakupované služby, telekomunikace, cestovné, kancelářské potřeby či reprezentaci. Oblast správní činnosti je ovšem jedinou provozní oblastí, v níž je dosahováno významných výnosů. Od roku 2006 se na nich podílejí nejvyšší měrou (pravidelně z jedné poloviny) poplatky vyměřené při finančním dohledu, jak plyne grafu:

Graf 11: Vývoj výnosů ze správní činnosti ČNB v letech 2004 – 2009 (v tis. CZK)

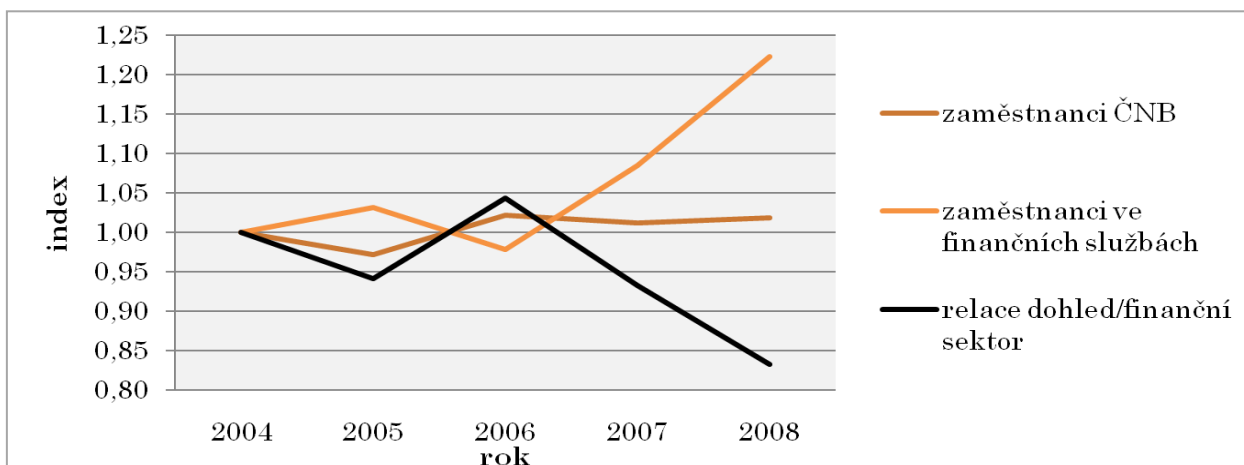
Zdroj: Vlastní graf, data viz *Roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB, 2004 – 2009* [online]. ČNB, 2005 – 2010 [cit. 28.3.2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/rocní_zpravy.html>.

Na položce náklady na provoz objektů a zařízení je nejpatrnější jejich klesající tendence. Je to způsobeno především skutečností, že jejich největší díl tvoří odpisy majetku, které se zvyšujícím se stupněm odepsanosti majetku ČNB ztelně klesají.

ČNB nepublikuje počty zaměstnanců působících v jednotlivých sekcích a jediným údajem, ze kterého lze usuzovat na množství personálu zajišťující výkon finančního dohledu, je zveřejněné zvýšení pracovních míst o uvedených 161 v souvislosti se sjednocením dohledu. Celkový počet zaměstnanců nicméně již několik let (i přes změny provedené v důsledku interního auditu) kolísá kolem 1480 a není důvodu se domnívat, že by významné přesuny nastávaly uvnitř ČNB mezi jednotlivými sekcemi. Vzhledem k tomu, že cílem následujícího grafu je vyjádřit relativní vztah, poměr, vývoje počtu zaměstnanců dohledové organizace vůči množství zaměstnanců ve finančním sektoru, a vzhledem k předpokládané stabilitě jejich počtu v rámci ČNB, použijeme zástupně údaj o celkovém počtu zaměstnanců ČNB, namísto nedostupné informace o konkrétních pracovních pozicích v sekcích zabývajících se dohledem nad finančním trhem. Graf ukazuje, že v České republice v posledních letech značně stoupá zaměstnanost ve finančních službách. V kontrastu pak zřetelně vyvstává, že na rozdíl od praxe jiných zemí, klesá zde relativní počet pracovníků dohledové instituce vztahený k velikosti finančního odvětví.

Graf 12: Indexovaný vývoj zaměstnanců ČNB a zaměstnanců finančního sektoru a vývoj jejich relace (2004 = 1) v letech 2004 – 2008

Zdroj: Vlastní graf, data viz *Roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB, 2004 – 2009* [online]. ČNB, 2005 – 2010 [cit. 28.3.2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/rocní_zpravy.html> a *Laborsta, International Labour Organisation* [online]. [cit. 28.3.2010]. Dostupné na <<http://laborsta.ilo.org/>>.

6.4 Právní úprava

Postavení ČNB jako ústřední banky státu spolu s jejím hlavním cílem, péčí o cenovou stabilitu, zakotvuje čl. 98 Ústavy ČR. Úprava jejího postavení, působnosti a dalších otázek je druhým odstavcem téhož článku přenechána zákonu¹⁸⁹. Pověření ČNB výkonem dohledu nad osobami působícími na finančním trhu obsahuje zákon o ČNB v ustanovení § 2 odst. 2 písm. d). Tentýž zákon obsahuje i základní úpravu vztahující se k provádění finančního dohledu. Doposud jsou však podrobnosti výkonu dohledu roztroušeny po věcně souvisejících sektorových zákonech, jejichž přehled poskytuje příloha na straně 97. Do budoucna se počítá s přijetím nové legislativy, nového zákona o dohledu nad finančním trhem, zakotvující základní dohledové principy, cíle a sjednocující dohledové nástroje a postupy ČNB¹⁹⁰. Tímto krokem by se Česká republika zařadila k zemím s integrovanou legislativou finančního dohledu.

K úpravě některých, nejen dohledových, záležitostí je ČNB zákonem zmocněna vydávat v mezích zákona vyhlášky a opatření, publikované ve Sbírce zákonů, respektive ve Věstníku České národní banky.

6.4.1 Zákon o dohledu nad finančním trhem (ZDFT)

Jakkoli institucionální integrace dohledu nad finančním trhem proběhla již v roce 2006, s přípravou věcného záměru zákona o dohledu nad finančním trhem počítal teprve plán legislativních prací MF na rok 2008. Původní lhůta pro jeho předložení vládě, do konce prvního čtvrtletí roku 2008, byla posunuta na 30. červen roku 2008 a s drobným zpožděním, 4. července, byl věcný záměr zcela nového zákona o dohledu nad finančním trhem zaslán vládě. Na zpracování věcného záměru se hlavní měrou podílela společná pracovní skupina MFČR a ČNB, přičemž při přípravě záměru proběhly, v rámci zapojování veřejnosti do přípravy vládních dokumentů, dvě veřejné konzultace. První, v říjnu 2007, se věnovala základním tezím věcného

¹⁸⁹ Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance

¹⁹⁰ Viz kapitola 6.4.1.

záměru a druhá konzultace z května 2008 se již věnovala samotnému návrhu věcného záměru¹⁹¹. K návrhu záměru se od 2. do 26. května 2008 uskutečnilo též meziresortní připomínkové řízení, jehož výsledkem bylo vypořádání všech přijatých připomínek a následné předložení návrhu věcného záměru zákona vládě bez rozporů.

Vláda ČR k věcnému záměru zákona o dohledu nad finančním trhem přijala 8. října 2008 usnesení¹⁹², který záměr schvaluje a jímž zároveň ukládá ministru financí do 30. září 2010 předložit vládě návrh zákona o dohledu nad finančním trhem a dále návrh zákona, který bude novelizovat zákony v souvislosti s přijetím nového dohledového zákona.

Sjednocení právní úpravy pro výkon dohledu nad finančním trhem je logickým krokem poté, co byl finanční dohled nad celým finančním sektorem (až na některé výjimky) k 1. dubnu 2006 přenesen a sjednocen do ČNB. Stále ještě trvající stav, kdy finanční dohled je sice vystavěn jako institucionálně integrovaný, ale při jeho výkonu je v jednotlivých sektorech postupováno podle rozdílných pravidel, ačkoli pro existenci odlišností nejsou objektivní důvody, rozhodně plně nedostává cílům a smyslu integrace finančního dohledu¹⁹³. ČNB se v dohledové činnosti řídí prozatím podle úpravy rozptýlené v mnoha sektorových zákonech, jedná se zejména o zákon o dohledu v oblasti kapitálového trhu, zákon o bankách, zákon o spořitelních a úvěrních družstvech, zákon o platebním styku, zákon o pojišťovnictví, zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem, zákon o finančních konglomerátech nebo zákon o podnikání na kapitálovém trhu.

Zákon o ČNB, který by dnes měl poskytovat východiska pro výkon dohledu, je ve svém pojetí velmi minimalistický a obsahuje jen málo konkrétních ustanovení, jimiž se lze při výkonu dohledu řídit. Úkolem nového ZDFT je jednak stanovení obecných aspektů dohledu nad finančním trhem, zejména jeho cílů, zásad nebo základních nástrojů dohledu, a dále zakotvení jednotných postupů ČNB při výkonu dohledu nad jednotlivými finančními odvětvími.

Potřeby dohledu v jednotlivých sektorech mohou být s ohledem na některá jejich specifika odlišné a tyto specifické momenty je třeba respektovat, proto se v odůvodněných případech počítá se zachováním speciální úpravy v sektorových zákonech. Mimo tyto odvětvové zvláštnosti však nalezneme četné oblasti, kde existují odlišnosti v úpravě dohledu, které nejsou rozumně odůvodněny a jejich vznik a trvání pramení buď z postupného historického vývoje, nebo různých metod legislativních prací či jde dokonce jen o působení náhody. V budoucím ZDFT by proto měla být pravidla pro oblasti s podobným způsobem dohledu a velmi blízkými nebo totožnými cíly sjednocena¹⁹⁴. Do ZDFT budou též přejaty a pro celou finanční oblast

---

¹⁹¹ Do veřejné konzultace se zapojily a své náměty a připomínky zaslaly pouze profesní asociace a komory (Česká bankovní asociace, Česká asociace pojišťoven, Asociace pro kapitálový trh České republiky, Asociace družstevních záložen a Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky). Stanoviska těchto subjektů byla vůči záměru vesměs kladná, některé asociace nicméně nepovažují vytvoření nové právní úpravy za nutné a nespátřují v ní pro sebe přímý přínos.

¹⁹² *Usnesení Vlády České republiky ze dne 8. října 2008 č. 1252 k věcnému záměru zákona o dohledu nad finančním trhem* [online]. Vláda ČR, 2008 [cit. 30.3.2010]. Dostupné na <[http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/C39B94AD1700F5E9C12574DC001E8299/\\$FILE/1252%20uv081008.1252.pdf](http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/C39B94AD1700F5E9C12574DC001E8299/$FILE/1252%20uv081008.1252.pdf)>.

¹⁹³ *Viz Dopadová studie k věcnému záměru zákona o dohledu nad finančním trhem* [online]. Ministerstvo financí ČR, 2008 [cit. 14.3.2010]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Priloha_1_Dopad_studie_Dohled_FT.pdf>.

¹⁹⁴ Pokud rozdíly stanovené v jednotlivých sektorových zákonech neplynou z evropských směrnic upravujících často i procesní aspekty výkonu finančního dohledu.

generalizovány ty právní instituty, které se v praxi dobře osvědčily, a doplněny budou instituty zcela nově vytvořenými¹⁹⁵. Z uvedeného vyplývá, že úprava se dotýká především postupů ČNB při výkonu finančního dohledu, což implikuje, že se bude jednat o úpravu procesní, nicméně pokud to bude shledáno jako vhodné, zejména kvůli přehlednosti právní úpravy, není vyloučeno ani zapracování některých prvků sjednocujících pravidla hmotněprávního charakteru. Nebude se však jednat o stanovení nových práv a povinností subjektů, ale o jejich přesunutí z odvětvových zákonů.

Při pracích na nové legislativě by měl být brán zvláštní zřetel i na sjednocení terminologie používané v právních předpisech týkajících se finančních trhů, které je nyní velmi roztržštěná a nepřispívá k přehlednosti právní úpravy.

6.4.1.1 Struktura ZDFT¹⁹⁶

Struktura nového ZDFT bude tvořena z předpokládaných pěti částí:

- část první Základní ustanovení,
- část druhá Kontrolní činnost,
- část třetí Řízení ve věcech dohledu nad finančním trhem,
- část čtvrtá Další činnosti při výkonu dohledu nad finančním trhem a
- část pátá Společná, přechodná a závěrečná ustanovení.

Smyslem Základních ustanovení je definovat cíle a úkoly finančního dohledu, jeho vykonávání a případně pojmenovat obecné principy dohledových aktivit. Část nazvaná Kontrolní činnost má být zaměřena na kontroly na dálku i na místě, s tím, že pro kontroly na místě se počítá se subsidiaritou části zákona o státní kontrole^{197, 198}. Část třetí, Správní řízení, si klade za cíl sjednotit a pokud možno zobecnit procesní pravidla obsažená v dílčích odvětvových zákonech. V případě správního řízení je předpokládáno subsidiárního použití správního řádu, a proto by tyto pasáže zákona měly být věnovány jen nezbytným odchylkám. Tato koncepce plyne z toho, že ČNB vystupuje při výkonu finančního dohledu v pozici správního úřadu a dohled je považován za druh správní činnosti. Proto je použití obecné úpravy logické¹⁹⁹. Obecně zde bude upraveno i správní trestání právnických osob. Obsahem nezřetelně pojmenované části Další činnosti by měla být komplexní, pro celý trh platná úprava otázek týkajících se vedení seznamů a registrů osob nebo publikační povinnost rozhodnutí ČBN.

Novou právní úpravou by rozhodně nemělo dojít k prudkým změnám ve vlastním uskutečňování dohledových činností, které by mohly vést třeba jen k dočasnému ztížení nebo omezení dohledu. Obsahová kontinuita však nevylučuje zcela úvahy o případných zásazích do stávajícího stavu právní úpravy, zejména pokud by to vedlo ke zkvalitnění dohledu.

¹⁹⁵ Uvádí se, že nová úprava se bude týkat zejména pravidel pro dohled nad neoprávněným podnikáním na finančním trhu.

¹⁹⁶ Blíže *Věcný záměr zákona o dohledu nad finančním trhem* [online]. Ministerstvo financí ČR, 2008 [cit. 14.3.2010]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zamer-Zakon_Dohled_fin_trh_CR_2008.pdf>.

¹⁹⁷ Výsledná podoba vztahu obou předpisů závisí na konečné podobě zákona o státní kontrole, neboť nyní probíhá v gesci Ministerstva vnitra jeho rekodifikace.

¹⁹⁸ Za současného stavu by se jednalo zvláště o část třetí zákona o státní kontrole, označovanou jako kontrolní řád, jímž se již nyní řídí provádění kontrol na místě.

¹⁹⁹ Na stejném principu funguje i současný vztah mezi odvětvovými zákony a správním řádem.

7 ZÁVĚR

Jakkoli institucionální uspořádání nepředstavuje primární téma, jemuž by měla být při úvahách nad finančním dohledem věnována pozornost²⁰⁰, pro efektivní výkon dohledových funkcí tvoří nezbytný předpoklad a jeho vliv na kvalitu provádění činností dohledu nelze pominout.

Přistoupí-li se v určité ekonomice k zásadní restrukturalizaci institucionálního uspořádání finančního dohledu, činí se tak vždy s cílem jeho zkvalitnění. Nicméně je třeba mít stále na mysli, že změna organizace nezaručuje odstranění stávajících nedostatků ani to, že nové uspořádání nepřinese nedokonalosti nové. Přednosti modelů relativizuje existence implementačních, operačních a politických rizik, jejichž případná realizace může znamenat těžkou újmu nejen pro dohled samotný, ale zprostředkovaně i pro finanční trhy.

Volbu konkrétního způsobu dohledového uspořádání podmiňují pro každou zemi specifické a jedinečné faktory, jako například historický vývoj, kulturní zvyklosti, situace na politické scéně nebo stav ekonomiky, zejména charakter, struktura a velikost finančního trhu. Národní odlišnosti zmiňovaných činitelů opodstatňují výskyt nespočetného množství variant organizace dohledu a vysvětlují absenci jakéhokoli univerzálního, ideálního modelu.

Vývojové tendence v institucionálních otázkách finančního dohledu ovšem i přes rozdílnou pozici jednotlivých států jednoznačně směřují k integraci, která v případě úspěšné aplikace přinese četné benefity, synergické efekty, úspory z rozsahu, konzistenci dohledové politiky, odstranění zdvojených činností. Ani integrační trend nevede po jedné linii a v jeho rámci lze identifikovat mnoho alternativ a ani zde se nepodaří nalézt jediné optimální řešení.

Pro integraci institucí finančního dohledu se rozhodlo též Rakousko, Německo, Švýcarsko i Česká republika. Rakousko, Německo a Švýcarsko zvolilo sjednocení do subjektu stojícího mimo centrální banku. V prvních dvou případech se centrální banky podílejí na výkonu bankovního dohledu, což je ovlivněno především původním pověřením centrálních bank bankovním dohledem; argumentuje se též dobrou orientací centrálních bank v této oblasti a existujícími vazbami na dohlížené subjekty. Česká republika přistoupila k uspořádání dohledu v rámci centrální banky, což není způsob v evropském kontextu rozšířený. K důvodům uvedeným pro zapojení centrální banky do bankovního dohledu zde přistupuje ještě velikost českého finančního trhu (tento argument však ob stojí pouze ve srovnání s Německem). Nezaujatý pozorovatel by mohl odhalit ještě jeden důvod, proč svěřit finanční dohled právě ČNB. Stále se v ČR uvažuje o dohledném přijetí společné evropské měny a zapojení do eurozóny (a do ESCB) s sebou přináší odebrání řady významných měnově-politických pravomocí, kterými především ČNB disponuje a které tvoří páteř jejích činností. Přijetí dohledu nad finančním trhem jako dalšího zásadního úkolu centrální banky zabrání do budoucna vyprázdnění jejího poslání a zaručí udržení odpovídajícího významného postavení.

---

²⁰⁰ Přednost by měly dostat otázky regulace a vlastního provádění dohledových činností.

Zatímco struktura integrovaných subjektů FMA, BaFin a FINMA se zakládá od počátku na odvětvovém modelu kombinovaném se sloučením některých dohledových činností jak po linii cílů, tak odvětví, ČNB prodělala v tomto ohledu v roce 2008 zásadní restrukturalizaci. Dosaženo bylo uspořádání, které odpovídá modelu integrovaného finančního dohledu podle činností. Tento krok je třeba hodnotit jednoznačně kladně, je odpovídající reakcí na vývoj finančních trhů a zdá se, že i jeho implementace proběhla bez ohrožení výkonu dohledu a tedy bez možného negativního vlivu na finanční sektor.

Bylo již vícekrát řečeno, že není k dispozici jedno vzorové uspořádání institucí finančního dohledu instantně použitelné kdekoli a kdykoli. Nedostává se nám tedy etalonu, kterým bychom snadno poměřili stav sledovaného finančního dohledu a dosáhli jednoznačného posouzení. Na každé uspořádání finančního dohledu je proto třeba nahlížet odděleně, posuzovat je v kontextu ekonomickém, politickém, sociálním, v kontextu aktuálního času a místa. Na základě popsanych skutečností se s uvedenými limity pokusme o souhrnné zhodnocení stávajícího institucionálního uspořádání rakouského, německého, švýcarského a českého finančního dohledu.

V prostředí finančními konglomeráty nabytého vlivu a za přetrvávajícího, všemi směry procházejícího provázání finančních oblastí, lze integraci samu jednohlasně přijmout a označit za vykročení správným směrem. Zvolený postup integrace uspořádání finančního dohledu konzistentně navazuje na předchozí vývoj této oblasti ve všech uvedených státech, výsledkem je vznik jednotné instituce.

Předpokládá se, že významným přínosem integrovaného dohledového orgánu je lepší schopnost efektivní komunikace uvnitř jeho struktur, než jednalo-li by se o komunikaci mezi oddělenými subjekty. Hladký tok informací podmiňuje dobré fungování a využití všech možných přínosů, které jednotná dohledová instituce nabízí. Je obtížné soudit, jaká je interní situace v případě FMA, BaFin, FINMA a ČNB. Systém a komunikační kanály se z dostupných zdrojů jeví být správně nastavené a komunikaci otevřené, jejich využití ale bude vždy záležet na konkrétních osobách, na jejich odpovědnosti, zkušenostech.

Integrované orgány vytvářejí velmi dobrou půdu pro vznik žádaných synergických efektů, zejména při expertním posuzování rizik, tvorbě analýz, vývoji informačních systémů. V odvětvově situovaných subjektech, FMA, BaFin a FINMA jsou tyto činnosti svěřeny do působnosti zvláštní oblasti či oddělení, které plní funkce společné všem dohledovým odvětvovým oblastem a slouží tak celé organizaci. Existence takového centra jednak eliminuje duplicitu některých aktivit, které by byly nutně prováděny v situaci oddělených dohledových institucí, a jednak poskytuje prostor pro hlubší a ještě kvalifikovanější výkon svěřených činností. V případě ČNB jsou pro tyto účely využívány referáty uspokojující obdobné potřeby celé instituce.

V doposud zmíněných oblastech hodnotíme institucionální integraci spíše pozitivně, opomíjeli jsme přitom, že v případě FMA a BaFin jsou dohledové pravomoci bankovního dohledu sdíleny OeNB, respektive s Bundesbank. Tento fakt otevírá novou úroveň diskuse. Jak vidíme i v případě ČR, jednou z alternativ uspořádání finančního dohledu je i jeho začlenění do

struktur centrální banky. Zvláště v ekonomice s dominancí bankovního sektoru, kterou přinejmenším Německá spolková republika je, bychom našli více důvodů ospravedlňujících takový přístup spíše než vznik orgánu nového, samostatně stojícího. Zopakujme některé argumenty pro zahrnutí dohledu do centrální banky. Vybudovaná infrastruktura centrální banky by jistě skýtala dostatečné zázemí i pro finanční dohled, využít lze i bohatých zkušeností na poli makroekonomických analýz, synergie z informačních toků by mohly být ještě umocněny. Uvážíme-li nadto, že jisté úlohy bankovního dohledu OeNB i Bundesbank již náležely (a náležejí stále), leží před námi jasná otázka, nebylo-li by vhodnější integrovat „v rámci“ centrální banky. Obecně nabízená tvrzení, hovořící proti navrhovanému řešení, je možné vesměs odmítnout, neboť se jedná o výtky vhodnými opatřeními odstranitelné. Nedostatečná koncentrace na dohledovou činnost je otázkou legislativního nastavení, transparentnost odděleného dohledu také není garantována a problematiku stabilizace očekávání lze zvládnout profesionální, promyšlenou komunikací s veřejností. Spolupráce BaFin s Bundesbank, i přesto že její právní základ prošel úpravami, stále čelí kritice mířící zejména na přetrvávající zdvojení administrativních požadavků na dohlížené instituce, což dále implikuje nedostatečnou komunikaci mezi dvěma dohledovými autoritami. V případě FMA a OeNB nevyhovující stav vyústil ve zcela zásadní přepracování koncepce a jednoznačné rozdělení činností mezi tyto dvě instituce a od roku 2008 se zdá být tento problém úspěšně vyřešen.

Pozastavme se krátce ještě u jedné z podmínek účinného finančního dohledu, ať jakoukoli formou integrovaného či vykonávaného oddělenými orgány. Touto antecedencí je nezávislost dohledové organizace, případně organizací. V právním státě je působení každého úřadu nutně založeno právním předpisem, jeho pravomoci jsou přiměřeně omezeny a stanoven by měl být vhodně nastavený kontrolní mechanismus. V případě finančního dohledu jsou obecně kladeny požadavky na nezávislost institucionální, regulatorní, dohledovou (označovanou též jako funkční) a rozpočtovou. Zákonná ustanovení instituci nesmějí svazovat ani z ní činit podřízený nesamostatný subjekt, ale naopak mají zaručit její autonomii a možnost pohybovat se svobodně v určených mezích bez vnějších mocenských zásahů.

Institucionální nezávislost předpokládá oddělení dohledového subjektu od státní moci exekutivní i legislativní. Rozhodujícími kritérii institucionální nezávislosti jsou podmínky jmenování a odvolávání vedoucích představitelů dohledu²⁰¹, struktura vedení²⁰² a otevřenost a transparentnost rozhodovacích procesů, což minimalizuje možnost nežádoucích politických zásahů. Struktura řízení finančního dohledu je standardně vybudována, obdobně jako u obchodních společností, na dualismu vrcholných orgánů, kdy jeden, ať je označován jako výkonná rada, představenstvo nebo management, odpovídá za operativní řízení organizace a druhý, nesoucí názvy dozorčí nebo správní rada, disponuje spíše pravomocemi supervizora, jakkoli upřeny mu nebývají ani některá rozhodovací oprávnění. V případě českého dohledu je

---

²⁰¹ Pravidla musejí být stanovena jasně a přesně. Ideální je, pokud se na procesu jmenování podílí jak státní exekutiva, tak legislativa.

²⁰² Jednoznačně jsou preferovány vícečlenné orgány, které jednak zaručují kontinuitu rozhodování a navíc jsou imunnější vůči vnějšímu ovlivňování.

model řízení modifikován. ČNB je vedena jediným orgánem, bankovní radou, která je vůči druhému orgánu, výboru pro finanční trh, povinna pouze podáváním informací. Výbor sice působí sice částečně jako orgán kontrolní, ovšem bez odpovídajících pravomocí je tato jeho funkce relativizována. Uspořádání orgánů dohledu není významné pouze z důvodu zajištění nezávislosti, ale má také rozhodující vliv na účelný a bezproblémový výkon celé instituce. V tomto ohledu je rozumné, použije-li se i pro veřejnoprávní instituci obdobně model řídicích orgánů typický pro soukromé firmy, jehož principy jsou ověřené, neboť co jiného než efektivní fungování organizace je podmínkou úspěchu v konkurenčním prostředí.

Členové alespoň jednoho z řídicích orgánů dohledových institucí jsou jmenováni, potažmo voleni orgánem státní moci výkonné, zpravidla na návrh jiného státního orgánu. Pouze v případě České republiky je nejvyšší orgán dohledu jmenován prezidentem, aniž by ten byl vázán předcházejícími návrhy, což nelze z pohledu nezávislosti považovat za zcela korektní. Druhý orgán bývá obsazován osobami na základě jimi zastávaných funkcí; ve státní správě nebo v profesních organizacích. Přístup zapojující politické, odborné a profesní zástupce do orgánů dohledu poskytuje potřebnou vyváženost z mocenského hlediska a zároveň garantuje pluralitu názorů při managementu dohledových subjektů.

Regulatorní nezávislost odpovídá pravomoci dohledové instituce v přiměřené míře autonomně stanovovat v zákonných mezích regulatorní požadavky a pravidla platná pro dohlížené subjekty. V případě FMA se připravovaná nařízení pouze dávají na vědomí Spolkovému ministerstvu financí a jsou konzultována s OeNB. Německá situace je však opačná, primární zmocnění k vydávání odvozených předpisů (nařízení) patří Spolkovému ministerstvu financí, které může toto oprávnění delegovat na BaFin. Tento stav nelze považovat za uspokojivý z hlediska principu regulatorní nezávislosti. FINMA je pak při vydávání nařízení omezena pouze zákonnými limity upravované problematiky; stejné platí pro vydávání vyhlášek a opatření ČNB.

Dohledová nezávislost se zaměřuje na nezávislost, se kterou dohledový orgán vykonává své pravomoci a svá rozhodnutí, ať už se jedná o licencovací činnost, kontroly na místě, sankční řízení či vymáhání rozhodnutí. Jedná se o nejzranitelnější ze čtyř diskutovaných oblastí, neboť na vztah mezi dohledem a dohlíženým se typicky vztahuje pravidlo neveřejnosti a mlčenlivosti. Neveřejnost těchto procesů je pak činí obzvláště citlivými na ovlivňování z politických i soukromých kruhů. K posílení dohledové nezávislosti může sloužit několik nástrojů. Jedná se o zákonnou poskytnuté záruky pro výkon dohledových povinností, dále o adekvátní finanční ohodnocení personálu, jako způsobu, jak přitáhnout lépe kvalifikované a zkušené zaměstnance, kteří jsou více přesvědčeni o správnosti svých kroků a kteří jsou méně náchylní ke korupci, a konečně také o zavedení jasně definovaných pravidel pro sankce a jiná opatření, což zmenší pole pro uplatňování diskreční pravomoci.

Nezávislost na jakýchkoli pokynech či příkazech je většinou jedním z hlavních ustanovení zákonů etablojících dohledové instituce. Tuto nezávislost deklaruje pro jak zákon FMABG pro rakouskou FMA, tak zákon FINMAG pro švýcarskou FINMA. v Rakousku je nicméně přes tato

ustanovení ministr financí oprávněn pověřit FMA provedením konkrétní kontroly podle příslušných zákonů, ostatní jeho oprávnění zůstávají na rovině výměny informací a do vlastního průběhu kontroly již zasahovat nemůže nikdo. Též zákon o ČNB obsahuje záповěď přijímání jakýchkoli pokynů od prezidenta, Parlamentu, vlády, úřadů a kohokoli jiného. Tato problematika nabývá zvláštních dimenzí při současném dění v Německu. Zákon FinDAG totiž nehovoří o nezávislosti BaFin a navíc obsahuje ustanovení, které stanoví, že BaFin podléhá právnímu a odbornému dohledu Spolkového ministerstva financí. Ministerstvu však zákon žádná nezávislost ohrožující oprávnění nesvěřuje. Tento krátký odkaz obsažený v zákoně by tak ponechal všechny poměrně klidnými, pokud by se nezačalo uvažovat o sloučení Bundesbank a BaFin. Tyto plány vyvolaly u Bundesbank silnou vlnu nevole právě s odůvodněním, že se obává o svou nezávislost, kterou by „právní a odborný dohled“ ministerstev financí mohl narušit. Tyto domněnky šířené ze strany Bundesbank naznačují, že nezávislost BaFin bezesbytku garantována není.

Rozpočtová nezávislost odkazuje na pravomoc dohledové organizace určovat samostatně velikost vlastního rozpočtu a rozhodovat o alokaci zdrojů. Instituce, které požívají vysokého stupně rozpočtové nezávislosti, jsou odolnější vůči politickým tlakům (které se mohou projevit právě skrze rozpočtová omezení), rychleji reagují na nově se objevivší potřeby v dohledové oblasti a zajišťují atraktivní platové podmínky pro kvalitní zaměstnance. Dohled financovaný z veřejných rozpočtů je ohrožen různými formami politických zásahů. Příkladem může být vládní hrozba limitací prostředků v případě, kdy dohled údajně postupuje příliš tvrdě vůči finančním institucím spjatým s politiky. Kromě toho státní financování může být sníženo v dobách fiskální krize, přičemž právě v takové situaci si finanční odvětví žádá a potřebuje nejvíce pozornosti a péče. Financování soukromé tato rizika redukuje. Nicméně tato varianta, pokud je vystavěna na příspěvkové bázi, bývá závislá na situaci v odvětví a hrozí též omezením prostředků právě ve chvíli, kdy je sektor pod tlakem. K eliminaci tohoto rizika napomáhá přiměřená tvorba rezervních fondů.

Podmínky rozpočtové nezávislosti splňuje proces přijímání rozpočtu ve všech čtyřech sledovaných zemích. Rozpočty jsou sestavovány bez jakýchkoli vnějších zásahů samotnými dohledovými organizacemi. Rozpočet FMA sestavuje představenstvo a schvaluje dozorčí rada, objem potřebných prostředků BaFin stanovuje jeho prezident a souhlas musí vyjádřit správní rada. Schválení správní rady podléhá též rozpočet FINMA, stejně jako si souhlasné stanovisko bankovní rady žádá přijetí rozpočtu ČNB. Vzhledem k tomu, že dohled není v žádném ze států závislý výhradně na veřejných financích²⁰³, je v zásadě jediným limitujícím faktorem pro výši rozpočtu finanční únosnost a přijatelnost pro subjekty, na kterých poskytování zdrojů dopadá, ať se jedná o dohlížené subjekty nebo vlastní dohledovou instituci, která dohled vlastně dotuje ze svých zisků dosažených v jiných oblastech činnosti (příklad ČNB).

Systémy financování jsou kromě specifického přístupu České republiky vybudovány na soukromém nebo smíšeném principu. Podíl státních prostředků, které jsou poskytovány jako

---

²⁰³ Jediným státem, který získává prostředky i ze státního rozpočtu je Rakousko.

jediné z dohledových organizací FMA, na jejich nákladech stále klesá, a tak i důvod spatřovaný v zapojení veřejných peněz do financování rakouského dohledu, tedy zvýšení zájmu státu na hospodárném využívání zdrojů, ztrácí na významu. Zbývající způsob financování FMA a celý systém německý, švýcarský a český je postaven na krytí výdajů z vlastních příjmů dohledové instituce. Mimo České republiky plynou tyto příjmy od dohlížených subjektů. Část plateb probíhá na principu zavinění, tedy jako protiplnění za konkrétní správní úkon²⁰⁴, většinu úhrad však tvoří skupina obligatorních příspěvků, jejichž výše je většinou kalkulována zpětně, aby pokrývala skutečné dohledové náklady. Tyto platby mají faktický charakter nerecipročních účelově vázaných daní, a pokud se v Německu objevují návrhy na zapojení státních peněz do financování dohledových aktivit, jednalo by se v důsledku pouze o přesunutí daňového břemene na širší okruh věcně nezainteresovaných subjektů (za předpokladu, že vybrané daně nejsou účelově vázány). Je-li odstraněno riziko mocenského tlaku při veřejném financování, zůstává stále možnost neúnosnosti předepsaných plateb pro dohlížené subjekty ve stavu ekonomické recese. Všechna tato rizika odstraňuje způsob financování zvolený v České republice, jakkoli je neobvyklý. Dohled byl do ČNB implantován bez jakékoli změny jejího hospodaření. Jak bylo řečeno, ČNB hradí dohledovou činnost jako jednu ze svých aktivit pouze z vlastních příjmů, aniž by v této oblasti dosahovala významnějších výnosů, z čehož plyne, že dohled funguje na úkor jiných oblastí. Nezapojení dohlížených institucí do procesu financování českého dohledu lze považovat za nedostatek ze dvou důvodů. Jednak za předpokladu, že finanční participace na dohledu by zvýšila zájem těchto subjektů jak na hospodárnosti ČNB, tak o vlastní dohledovou činnost. A za druhé, v momentě, kdy dohled není financován ani ze státních prostředků, tedy implicitně z daní dohlížených subjektů, nepodílejí se na krytí nákladů na dohled vlastně vůbec.

Přesvědčivé důkazy pro nebo proti současnému způsobu financování v kterémkoli ze států asi nedokážeme najít. Výše uvedené naznačuje, že i přes ne zcela průkazné výhody soukromého principu financování dohledu, se spíše přikláníme k existenci tohoto systému, pod podmínkou, že je správně nastaven.

V hodnocení integrace dohledových institucí se nyní přesuneme do oblasti snáze uchopitelné, pohled zaměříme na sféru nákladů, jejichž úspora bývá nikoli hlavním, ale významným přínosem institucionálního sjednocení dohledu. Pokud by byla dostupná veškerá relevantní data, porovnáním vývoje součtu nákladů původních dohledových institucí a trendu nákladů nově integrovaného subjektu finančního dohledu bychom dospěli k jednoznačnému závěru o dosažení či nedosažení úspor z rozsahu. Toto srovnání situace před a po sjednocení, právě s ohledem na nemožnost získat potřebné údaje, bylo možné provést jen u německých dohledových institucí a nepřímo u ČNB. V případě BaFin jsme získali proti všem očekáváním překvapivý obraz. První rok integrovaného finančního dohledu dával výraznou naději na snížení celkových výdajů na dohled, v letech 2003 a 2004 však nastal ničím neodůvodnitelný nárůst nákladů. Téměř dvojnásobné personální a věcné správní výdaje způsobily 80% zvýšení celkových nákladů v pouhých dvou letech. Nejpravděpodobnější příčinu bychom hledali ve zvýšení počtu

---

²⁰⁴ Správní poplatky jsou rovněž zdrojem ČNB.

zaměstnanců v dotčených letech, ale statistika hovoří odlišně. U ČNB byl vývoj právě opačný. V prvním roce integrace, 2006, došlo k očekávanému nárůstu celkových provozních nákladů banky, podle zpráv ČNB právě v důsledku začlenění dohledu. Posléze však úroveň celkových nákladů ČNB vykazuje mírný pokles či stagnaci, což lze jednoznačně přivítat, neboť provozní náklady původních dohledových subjektů byly zřejmě zcela vstřebány novým subjektem, který má schopnost pokrýt je po jistém materiálním dovybavení původními prostředky určenými na provoz.

Zmíňme ještě jednu skutečnost, související se zdroji potřebnými pro výkon finančního dohledu, tentokrát se zdroji personálními. Na příkladu FMA i BaFin můžeme pozorovat znatelný nárůst počtu jejich zaměstnanců ve druhém a třetím roce jejich existence. FMA navýšila jejich stavy na více než dvojnásobek a BaFin o polovinu. Z toho lze odvodit, že personální vybavení integrovaných institucí bylo na počátku podceněno. Právě k takovýmto situacím se vztahují v úvodu uváděná implementační rizika při přechodu na nový model dohledu nad finančním trhem. I přes tato prvotní pochybení v Rakousku a Německu nenalzáme žádné zprávy o snížení kvality dohledu v inkriminovaném období a realizaci integrace lze proto považovat za zvládnutou.

Nakonec se ještě v krátkosti pozastavme u legislativního prostředí, které, byť uváděné naposledy, vytváří neopominutelný předpoklad pro ustavení, existenci a fungování finančního dohledu. Přechod k integrovanému modelu nebyl ani v jedné zemi doprovázen žádnými převratnými změnami v legislativě. Nová právní úprava se týkala ponejvíce organizačních záležitostí, přičemž funkce finančního dohledu – jeho jádro – zůstaly téměř nepovšimnuty. Jakkoli vlastní dohledové aktivity nepředstavují předmět této práce, právě jejich maximální možná efektivita je bezpochyby nejdůležitějším důvodem pro sjednocování finančního dohledu. Zachování stabilního právního prostředí a omezení turbulencí při přechodu k integrovanému systému lze tedy rozhodně přivítat. Původně se všechny státy řadily do skupiny, která právní úpravu dohledu nad finančním trhem ponechává v jednotlivých sektorových zákonech, a jak patrně z pouhého výběru nejdůležitějších předpisů v závěru každé kapitoly, zákonů obsahujících práva a povinnosti dohlížejících i dohlížených subjektů je velké množství, což činí právní prostředí nadmíru nepřehledným. I přesto, že dohlížené instituce se podle svých vyjádření s nepřehlednou právní úpravou sžily, považujeme za nepřijatelné, pokud legislativní stav ustrne v tomto ohledu na mrtvém bodě. Česká republika pokračuje jako první ze zkoumaných zemí ve sjednocení finančního dohledu též na poli legislativním. V závěrečných fázích se nacházejí práce na novém zákonu o dohledu nad finančním trhem, který by měl obsahovat především ustanovení komplexně pokrývající procesní úpravu dohledové činnosti.

Celkové vyznění integrace institucionálního uspořádání finančního dohledu je přes nesporné přínosy ve všech státech relativizováno některými uvedenými neduhy, které se nepodařilo zcela vyléčit a v některých případech ani významně zmírnit, což je překvapivé zvláště v zemích, kde integrovaná instituce působí již řadu let. Zdá se, že modely jsou poměrně dobře navrženy a v případě naplnění jejich maxim by zajišťovaly velmi kvalitní fungování finančního dohledu,

dovolující pouze teoretické polemiky týkající se principiálních otázek jejich struktury. Skutečnost však za zamýšleným někdy zaostává.

Potěšitelným je zjištění, že ačkoli český finanční trh považujeme za teprve se rozvíjející, v oblasti finančního dohledu nezůstává Česká republika za nejmypělejšími evropskými státy pozadu, dokonce lze její kroky hodnotit jako progresivní. V souladu s aktuálními trendy je zejména přechod na funkcionální model vnitřního uspořádání dohledové instituce a jako pozitivní shledáváme i rozhodnutí integrovat právní úpravu finančního dohledu.

Do budoucnosti se očekává další prohlubování mezinárodních finančních vazeb a v evropském prostoru konečně získává konkrétní obrysy plán vzniku jediné dohledové a regulatorní autority, jejímuž vytvoření doposud bránily neshody potenciálně zúčastněných států. Proto zřejmě budeme svědky nových diskuzí o institucionálním uspořádání finančního dohledu, tentokrát v nadnárodním měřítku²⁰⁵, a lze očekávat, že i tyto koncepce se budou s velkou pravděpodobností ubírat v integračních stopách.

---

²⁰⁵ Konkrétní návrh finančního dohledu a regulace na evropské úrovni představil již v roce 2001 Giorgio. Giorgio, Di G., Di Noia, C. *Financial Regulation and Supervision in the Euro Area: A Four-Peak Proposal* [online]. Financial Institutions Center, The Wharton School, University of Pennsylvania, 2001 [cit. 10.12.2009]. Dostupné na <<http://fic.wharton.upenn.edu/fic/papers/01/0102.pdf>>. V národním i evropském kontextu diskutuje problematiku uspořádání finančního dohledu Hartung, T., Sell, F. L. *Auf der Suche nach der „optimalen“ Finanzmarktaufsicht* [online]. Diskussionbeitrag. München: Universität der Bundeswehr München Institut für Volkswirtschaftslehre, 2008 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <http://www.unibw.de/rz/dokumente/public/getFILE?fid=bs_2477968> nebo Breuer, R. E. *Regulierung und Bankenaufsicht zwischen Nationalstaat und globalem Finanzmarkt* [online]. Deutsche Bank Research EWU Monitor Nr. 86. Frankfurt a. M.: 2000 [cit. 29.11.2009]. Dostupné na <http://www.dbresearch.de/PROD/DBR_INTERNET_DE-PROD/PROD00000000000016871.PDF>.

LITERATURA

Autorské publikace

- Abrams, R. K., Taylor, M. W. *Issues in the Unification of Financial Sector Supervision* [online]. International Monetary Fund Working Paper Series, WP/00/213. Washington: IMF, 2000 [cit. 18.11.2009]. Dostupné na <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2000/wp00213.pdf>>.
- Alvarez-Plata, P., Engerer, H., Pfeiffer, I., Schrooten, M. *Evaluierungsuntersuchungen zur Bewertung der Aufsicht der Kreditwirtschaft und Erstellung eines Erfahrungsberichts (Erfahrungsbericht Bankenaufsicht)* [online]. Forschungsprojekt im Auftrag des Bundesministeriums der Finanzen. Berlin: DIW Berlin, Politikberatung kompakt, 2006 [cit. 2.2.2010]. Dostupné na <http://www.diw.de/documents/publikationen/73/44968/diwkompakt_2006-024.pdf>.
- Bakeš, M., Karfiková, M., Kotáb, P., Marková, H., a kol. *Finanční právo*. Praha: C. H. Beck, 2009.
- Briault, C. *Revisiting the rationale for a single national financial services regulator* [online]. Occasional paper 16. London: Financial Services Authority, 2002 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <<http://www.fsa.gov.uk/pubs/occpapers/OP16.pdf>>.
- Briault, C. *The Rationale for a Single National Financial Services Regulator* [online]. Occasional Paper Series 2. London: Financial Services Authority, 1999 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <<http://www.fsa.gov.uk/pubs/occpapers/OP02.pdf>>.
- Crockett, A., Ridley, Sir A., Baron Lamfalussy, A., Davies, Sir H. *Financial Services Regulation* [online]. 6th IEA Discussion Paper. London: IEA, 2003 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <<http://www.iea.org.uk/files/upld-book347pdf?.pdf>>.
- Čihák, M., Podpiera R. *Is One Watchdog Better Than Three? Internatinal Experience with Integrated Financial Sector Supervision* [online]. IMF Working Paper WP/06/57. International Monetary Fund, 2006 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp0657.pdf>>.
- Darlap, P., Grünbichler, A. *Regulation and Supervision of Financial Markets and Institutions – A European Perspective* [online]. Wien: 2003 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <http://www.fep.up.pt/disciplinas/pgaf924/PGAF/Texto_7_Grunbichler_Darlap.pdf>.
- Davies, H. *Integrated regulation in the UK and the lessons for others, Keynote*. In *Aligning Supervisory Structures with Country Needs* [online]. Washington D.C.: 2003 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/86187/Howard_Davies_Keynote.pdf>.
- Demirguc-Kunt, A., Levine, R. *Development Research Group Bank-based and Market-based Financial Systems: Cross-country Comparison* [online]. The World Bank and Finance Department, University of Minnesota, respectively, 2000 [cit. 13.12.2009]. Dostupné na <http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/1999/09/14/000094946_99072307505320/Rendered/PDF/multi_page.pdf>.
- Giorgio, Di G., Di Noia, C. *Financial Regulation and Supervision in the Euro Area: A Four-Peak Proposal* [online]. Financial Institutions Center, The Wharton School, University of Pennsylvania, 2001 [cit. 10.12.2009]. Dostupné na <<http://fic.wharton.upenn.edu/fic/papers/01/0102.pdf>>.
- Goodhart, CH. A. *The Organisational Structure of Banking Supervision* [online]. FSI Occasional Paper No. 1. BIS, 2000 [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <<http://www.bis.org/fsi/fsipapers01.pdf>>.
- Goodhart, Ch. A., Hartmann, P., Rojas-Suaréz, L., Weisbrod, S. R., Llewellyn, D. T. *Institutional structure of financial regulation, Why, How and Where Now?* London, 1998.
- Hartung, T., Sell, F. L. *Auf der Suche nach der „optimalen“ Finanzmarktaufsicht* [online]. Diskussionbeitrag. München: Universität der Bundeswehr München Institut für Volkswirtschaftslehre, 2008 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <http://www.unibw.de/rz/dokumente/public/getFILE?fid=bs_2477968>.
- Havel, J. *Dilemata českého dozoru finančních trhů* [online]. Working paper. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut ekonomických studií, 2004 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <veda.fsv.cuni.cz/doc/KonferenceRCS/ek_havel.doc>.
- Hendrych, D., a kol. *Správní právo*. Praha: C. H. Beck, 2009.

- Jurkowska-Zeidler, A. *The role of central banks in financial supervision. The European Union perspective* [online]. [cit. 29.11.2009]. Dostupné na <http://www.law.muni.cz/edicni/Days-of-public-law/files/pdf/sprava-finance/Jurkowska_Zeidler.pdf>.
- Levine, R. *Bank-Based or Market-Based Financial Systems: Which is Better?* [online]. Finance Department, Carlson School of Management, University of Minnesota, 2000 [cit. 13.12.2009]. Dostupné na <http://www.econ.brown.edu/fac/Ross_Levine/finance/rlevine/Publication/2002_JFI_BB%20vs%20MBFS.pdf>.
- Llewellyn, D. T. *Institutional Structure of Financial Regulation and Supervision: The Basic Issues* [online]. Working paper. Prezentováno na World Bank seminar Aligning Supervisory Structures with Country Needs. Washington D.C.: 2006 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <<http://siteresources.worldbank.org/INTTOPCONF6/Resources/2057292-1162909660809/F2FlemmingLlewellyn.pdf>>.
- Martínez, J. de Luna, Rose, T. A. *International Survey of Integrated Financial Sector Supervision* [online]. World Bank Policy Research Working Paper No. 3096. World Bank, 2003 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/2003/08/23/000094946_03080904015686/Rendered/PDF/multi0page.pdf>.
- Masciandaro, D. *Handbook of Central Banking and Financial Authorities in Europe. New Architectures in the Supervision of Financial Markets*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited, 2005.
- Masciandaro, D., Nieto, M. J., Prast, H. *Financial governance of banking supervision* [online]. Banco de España, 2007 [cit. 27.3.2010]. Dostupné na <<http://www.bde.es/webbde/Secciones/Publicaciones/PublicacionesSeriadas/DocumentosTrabajo/07/Fic/dt0725e.pdf>>.
- Mishkin, F. S. *Prudential Supervision, Why Is It Important and What are the Issues?* [online]. NBER Working Paper No. W7926. Cambridge: 2000 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <<http://www.nber.org/papers/w7926.pdf>>.
- Schüler, M. *Integrated Financial Supervision in Germany* [online]. Discussion Paper No. 04-35. ZEW. [cit. 26.2.2010]. Dostupné na <<http://madoc.bib.uni-mannheim.de/madoc/volltexte/2004/616/pdf/dp0435.pdf>>.
- Taylor, M. *Twin Peaks: A Regulatory Structure for the New Century*. London: Centre for the Study of Financial Innovation, 1995.
- Taylor, M., Fleming, A. *Integrated Financial Supervision: Lessons of Northern European Experience* [online]. World Bank Policy Research Working Paper Series. World Bank, 1999 [cit. 4.12.2009]. Dostupné na <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/50180/TaylorFleming_1999.pdf>.
- Trott, A. S., Geiger, H. *Integrierte Finanzmarktaufsicht im internationalen Vergleich* [online]. Working Paper Nr. 42. Universität Zürich, Institut für schweizerisches Bankwesen, 2006 [cit. 19.3.2010]. Dostupné na <www.isb.uzh.ch/publikationen/pdf/workingpapernr42.pdf>.
- Usnesení Vlády České republiky ze dne 8. října 2008 č. 1252 k věcnému záměru zákona o dohledu nad finančním trhem* [online]. Vláda ČR, 2008 [cit. 30.3.2010]. Dostupné na <[http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/C39B94AD1700F5E9C12574DC001E8299/\\$FILE/1252%20uv081008.1252.pdf](http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/C39B94AD1700F5E9C12574DC001E8299/$FILE/1252%20uv081008.1252.pdf)>.

Ostatní zdroje

- Bankenaufsicht in Österreich* [online]. FMA, OeNB, 2008 [cit. 10.4.2010]. Dostupné na <http://www.fma.gv.at/cms/site/attachments/8/0/1/CH0359/CMS1233571979906/handbuch_bankenaufsicht.pdf>.
- Crockett, A. *Banking Supervision and Regulation: International Trends* [online]. Příspěvek na konferenci The 64th Banking Convention of the Mexican Bankers' Association. Acapulco: 2001 [cit. 20.11.2009]. Dostupné na <<http://www.bis.org/speeches/sp010330.htm>>.
- Dopadová studie k věcnému záměru zákona o dohledu nad finančním trhem* [online]. Ministerstvo financí ČR, 2008 [cit. 14.3.2010]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Priloha_1_Dopad_studie_Dohled_FT.pdf>.

Erläuterungsbericht zur FINMA-Gebühren und Abgabenverordnung [online]. Eidgenössisches Finanzdepartement EFD, 2008 [cit. 15.4.2010]. Dostupné na <<http://www.news-service.admin.ch/NSBSubscriber/message/attachments/13281.pdf>>.

Financial Sector Regulation: Issues and Gaps [online]. Washington: International Monetary Fund, 2004 [cit. 8.1.2010]. Dostupné na <<http://www.imf.org/external/np/mfd/2004/eng/080404.pdf>>.

Finanzmarktaufsichtsbehörde und Aufsichtsagenden der Österreichischen Nationalbank und des BMF [online]. Bericht des des Österreichischen Rechnungshofes, 03/10/2007 [cit. 16.3.2010]. Dostupné na <<http://www.rechnungshof.gv.at/berichte/ansicht/detail/finanzmarktaufsichtsbehoerde-und-aufsichtsagenden-der-oesterreichischen-nationalbank-und-des-bmf.html>>.

Finanzmarktregulierung und -Aufsicht in der Schweiz (Banken, Versicherungen, Allfinanz und Finanzkonglomerate, andere Finanzdienstleistungen) [online]. Expertengruppe Finanzmarktaufsicht, Schlussbericht. OECD, 2000 [cit. 15.4.2010]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/62/3/2067265.pdf>>.

Geschäftsbericht 2001 des Bundesaufsichtsamtes für das Kreditwesen [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_722754/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>.

Geschäftsbericht 2001 des Bundesaufsichtsamtes für das Versicherungswesen [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_722754/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>.

Grundsätze für die Ausübung der Rechts- und Fachaufsicht des Bundesministeriums für Finanzen (BMF) über die Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin) [online]. 2005 [cit. 17.2.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_152/nn_722836/SharedDocs/Veroeffentlichungen/DE/BaFin/Grundlagen/gsaufsicht_bmf_bafin.html>.

Haltiner, E. *FINMA 2009 – ein Rückblick des Präsidenten* [online]. BaFin, 2010 [cit. 26.4.2010]. Dostupné na <http://www.finma.ch/d/medien/medienanlaesse/Documents/referat_haltiner_20100323_d.pdf>.

Haushaltsplan 2002 – 2010 [online]. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2001 – 2009 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_721290/SiteGlobals/Forms/Suche/veroeffentlichungssuche__form,templateId=processForm.html?__nnn=true>.

Institucionální uspořádání finanční regulace a dohledu v Evropské unii a úloha bank Evropského systému centrálních bank ve finanční regulaci a dohledu [online]. [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/ostatni_analyticke_publikace/download/fin_regulace_eu.pdf>.

Integrierte Finanzmarktaufsicht [online]. Teilbericht der vom Bundesrat eingesetzten Expertenkommission. Bern: Expertenkommission Zimmerli, 2003 [cit. 7.4.2010]. Dostupné na <<http://www.efd.admin.ch/dokumentation/zahlen/00578/00941/index.html?>>.

Jahresabschluss der Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA) 2002 – 2008 [online]. FMA, 2003 – 2009 [cit. 15.3.2010]. Dostupné na <<http://www.fma.gv.at/cms/site/DE/einzel.html?channel=CH0050>>.

Jahresbericht 2001 [online]. Frankfurt a. M.: Bundesaufsichtsamt für den Wertpapierhandel, 2002 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_171/nn_992916/DE/Service/Presse/_Function/Jahresberichte/archiv_jahresberichte__hidden__node.html?__nnn=true>.

Jahresbericht 2002 – 2009 [online]. Bonn und Frankfurt a. M.: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2003 – 2010 [cit. 21.3.2010]. Dostupné na <http://www.bafin.de/cln_179/nn_721290/DE/Service/Presse/_Function/Jahresberichte/archiv_jahresberichte__hidden__node.html?__nnn=true>.

Jahresbericht FINMA 2009 [online]. FINMA, 2010 [cit. 29.4.2010]. Dostupné na <<http://www.finma.ch/d/finma/publikationen/Seiten/jahresberichte.aspx>>.

Jahresberichte der Finanzmarktaufsichtsbehörde (FMA) 2002 – 2009 [online]. FMA, 2003 – 2010 [cit. 5.6.2010]. Dostupné na <<http://www.fma.gv.at/cms/site/DE/einzel.html?channel=CH0049>>.

Roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB, 2004 – 2009 [online]. ČNB, 2005 – 2010 [cit. 28.3.2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/rocní_zpravy.html>.

Schválení navýšení rozpočtu [online]. Tisková zpráva ČNB. ČNB, 2006 [cit. 29.4.2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060315_schvaleni_rozpočet_integrace.html>.

Sluijs, P. J. *Evaluating the Effectiveness of Financial Supervision* [online]. Prezentace. Nairobi: World Bank, 2006 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <siteresources.worldbank.org/FSLP/Resources/EvaluatingEffectiveness.ppt>.

Supervision of Financial Services in the OECD Area [online]. OECD, 2002 [cit. 25.11.2009]. Dostupné na <<http://www.oecd.org/dataoecd/29/27/1939320.pdf>>.

The Role of Central Banks in Prudential Supervision [online]. ECB, 2001 [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <<http://www.ecb.int/press/pr/date/2001/html/pr010322.en.html>>.

The Role of Central Banks in Prudential Supervision [online]. Press release. ECB, 2001 [cit. 8.12.2009]. Dostupné na <<http://www.ecb.int/press/pr/date/2001/html/pr010322.en.html>>.

Věcný záměr zákona o dohledu nad finančním trhem [online]. Ministerstvo financí ČR, 2008 [cit. 14.3.2010]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zamer-Zakon_Dohled_fin_trh_CR_2008.pdf>.

Vereinbarung über die Zusammenarbeit der Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht und der Deutschen Bundesbank bei der Beaufsichtigung der Kredit- und Finanzdienstleistungsinstitute [online]. Frankfurt a. M.: Deutsche Bundesbank, 2002. Bonn: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, 2002 [cit. 17.2.2010]. Dostupné na <<http://www.bundesbank.de/download/bankenaufsicht/pdf/vereinbopr%E4ambel.pdf>>.

Výdaje na pořízení majetku a na provoz České národní banky [online]. Kontrolní akce č. 04/35, Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu částka 4, 2005. Nejvyšší kontrolní úřad, 2005 [cit. 18.4.2010]. Dostupné na <<http://www.nku.cz/kon-zavery/K04035.pdf>>.

Výroční zprávy ČNB 2004 – 2008 [online]. ČNB, 2005 – 2009 [cit. 13.3.2010]. Dostupné na <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zpravy/index.html>.

Odborné články

Breuer, R. E. *Regulierung und Bankenaufsicht zwischen Nationalstaat und globalem Finanzmarkt* [online]. Deutsche Bank Research EWU Monitor Nr. 86. Frankfurt a. M.: 2000 [cit. 29.11.2009]. Dostupné na <http://www.dbresearch.de/PROD/DBR_INTERNET_DE-PROD/PROD0000000000016871.PDF>.

Germann, H. *Warnung vor unerwünschten Nebenwirkungen der neuen Finanzmarktaufsicht* [online]. Der Schweizer Treuhänder, 03/2007 [cit. 14.4.2010]. Dostupné na <http://www.treuhaender.ch/getAttachment.axd?attaName=1696a07_0178.pdf>.

Hawkesby, C. *The Institutional Structure of Financial Supervision: A Cost-Benefit Approach* [online]. The Journal of International Banking Regulation, 06/2000 [cit. 11.12.2009]. Dostupné na <http://www2.lse.ac.uk/fmg/documents/events/conferences/2000/rules/50_hawkesby1.pdf>.

Skipper, H. D, Jr. *Financial Services Integration Worldwide: Promises and Pitfalls* [online]. Policy Issues in Insurance, No. 3, 2001 [cit. 24.11.2009]. Dostupné na <http://www.soa.org/library/journals/north-american-actuarial-journal/1997-09/2000/july/naaj0007_6.pdf>.

Webové stránky

Bank for International Settlements [online]. Dostupné na <<http://www.bis.org>>.

Basel Committee on Banking Supervision [online]. Dostupné na <<http://www.bis.org/bcbs/index.htm>>.

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht [online]. Dostupné na <<http://http://www.bafin.de/>>.

Bundesbank [online]. Dostupné na <<http://www.bundesbank.de>>.

Committee of European Banking Supervisors [online]. Dostupné na <<http://www.c-ebis.org>>.

Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors [online]. Dostupné na <<http://www.ceiops.org>>.

Česká národní banka ČNB [online]. Dostupné na <<http://www.cnb.cz>>.

Deutsche Bundesbank [online]. Dostupné na <<http://www.bundesbank.de>>.

EconStats [online]. Dostupné na <<http://www.econstats.com>>.

Eidgenössische Finanzmarktaufsicht [online]. Dostupné na <<http://www.finma.ch>>.

European Banking Industry Committee [online]. Dostupné na <<http://www.eubic.org>>.

European Central Bank [online]. Dostupné na <<http://www.ecb.int>>.

International Monetary Fund [online]. Dostupné na <<http://www.imf.org>>.

Laborsta, International Labour Organisation [online]. Dostupné na <<http://laborsta.ilo.org/>>.

Ministerstvo financí ČR [online]. Dostupné na <<http://www.mfcr.cz>>.

Österreichische Finanzmarktaufsicht [online]. Dostupné na <<http://www.fma.gv.at>>.

Österreichische Nationalbank OeNB [online]. Dostupné na <<http://www.oenb.at/>>.

The Committee of European Securities Regulators [online]. Dostupné na <<http://www.cesr.eu>>.

The World Bank [online]. Dostupné na <<http://www.worldbank.org>>.

PŘÍLOHY

Přehled právních předpisů upravujících problematiku dohledu nad finančním trhem²⁰⁶

Přehled právních předpisů upravujících dohled nad finančním trhem v Republice Rakousko

Institucionální otázky dohledu	
Nariadení FMA o nákladech dohledu nad finančním trhem	Verordnung der Finanzmarktaufsichtsbehörde über die Kosten der Finanzmarktaufsicht (FMA-Kostenverordnung, FMA-KVO), BGBl. II Nr. 340/2003
Nariadení FMA o poplatcích souvisejících s dohledem nad finančním trhem	Verordnung der Finanzmarktaufsichtsbehörde über die Gebühren der Finanzmarktaufsicht (FMA-Gebührenverordnung, FMA-GebV), BGBl. II Nr. 230/2004
Spolkový zákon o zřízení a organizaci Úřadu pro dohled nad finančním trhem	Bundesgesetz über die Errichtung und Organisation der Finanzmarktaufsichtsbehörde (Finanzmarktaufsichtsbehördengesetz, FMABG), BGBl. I Nr. 97/2001
Bankovníctví	
Spolkový zákon o bankovníctví	Bundesgesetz über das Bankwesen (Bankwesengesetz, BWG), BGBl.Nr. 532/1993
Spolkový zákon o investičních fondech	Bundesgesetz über Kapitalanlagefonds (Investmentfondsgesetz, InvFG 1993), BGBl.Nr. 532/1993
Spolkový zákon o nemovitostních fondech	Bundesgesetz über Immobilienfonds (Immobilien-Investmentfondsgesetz, ImmoInvFG), BGBl. I Nr. 80/2003
Spolkový zákon o opatřeních k zajištění stability finančního trhu	Bundesgesetz über Maßnahmen zur Sicherung der Stabilität des Finanzmarktes (Finanzmarktstabilitätsgesetz, FinStaG), BGBl. I Nr. 136/2008
Spolkový zákon o povolení, výkonu a dohledu činnosti institucí elektronických peněz	Bundesgesetz über die Aufnahme, Ausübung und Beaufsichtigung der Tätigkeit von E-Geld-Instituten (E-Geldgesetz), BGBl. I Nr. 45/2002
Spolkový zákon o Rakouské národní bance	Bundesgesetz über die Oesterreichische Nationalbank (Nationalbankgesetz 1984, NBG), BGBl. Nr. 50/1984
Spolkový zákon o spořitelnách	Bundesgesetz über die Ordnung des Sparkassenwesens (Sparkassengesetz, SpG), BGBl. Nr. 64/1979
Spolkový zákon o stavebních spořitelnách	Bundesgesetz über Bausparkassen (Bausparkassengesetz, BSpG), BGBl. Nr. 532/1993
Spolkový zákon o úschově a nákupu cenných papírů	Bundesgesetz über die Verwahrung und Anschaffung von Wertpapieren (Depotgesetz), BGBl. Nr. 424/1969
Zákon o hypotékách	Hypothekbankgesetz (HypBG), dRGBL. S 375/1899
Zákon o konsolidovaných bankovních dluhopisech	Gesetz betreffend fundierte Bankschuldverschreibungen (FBSchVG), RGBL. Nr. 213/1905
Spolkový zákon o provádění platebních služeb	Bundesgesetz über die Erbringung von Zahlungsdiensten (Zahlungsdienstegesetz, ZaDiG), BGBl. I Nr. 66/2009
Zákon o zástavních listech a podobných dlužných listech veřejnoprávních úvěrových institucí	Gesetz über die Pfandbriefe und verwandten Schuldverschreibungen öffentlich-rechtlicher Kreditanstalten, dRGBL. I S 492/1927 (Pfandbriefgesetz, PfandbriefG)
Pojišťovnictví	
Spolkový zákon o akciových společnostech	Bundesgesetz über Aktiengesellschaften (Aktiengesetz 1965), BGBl. Nr. 98/1965
Spolkový zákon o dobrovolném penzijním pojištění osob	Bundesgesetz über die freiwillige Pensionskassenvorsorge für Personen (Pensionskassenvorsorgegesetz, PKVG), BGBl. I Nr. 64/1997

²⁰⁶ Některé zákony jsou společné více skupinám, uváděny jsou však pouze jednou u první z nich.

Spolkový zákon o mezinárodním právu pojistných smluv v Evropském hospodářském prostoru	Bundesgesetz über internationales Versicherungsvertragsrecht für den Europäischen Wirtschaftsraum, BGBl. Nr. 89/1993
Spolkový zákon o ochraně spotřebitele	Bundesgesetz mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden (Konsumentenschutzgesetz, KSchG), BGBl. Nr. 140/1979
Spolkový zákon o provozu a dohledu pojišťoven	Bundesgesetz über den Betrieb und die Beaufsichtigung der Vertragsversicherung (Versicherungsaufsichtsgesetz, VAG), BGBl. Nr. 569/1978
Spolkový zákon o zřízení, správě a dohledu penzijních fondů	Bundesgesetz über die Errichtung, Verwaltung und Beaufsichtigung von Pensionskassen (Pensionskassengesetz, PKG), BGBl. Nr. 281/1990
Spolkový zákon o zvláštních občanskoprávních předpisech pro podnikatele	Bundesgesetz über besondere zivilrechtliche Vorschriften für Unternehmen (Unternehmensgesetzbuch, UGB), dRGBL. S 219/1897
Spolkový zákon zajišťující podnikové definované dávky	Bundesgesetz mit dem betriebliche Leistungszusagen gesichert werden (Betriebspensionsgesetz, BPG), BGBl. Nr. 282/1990
Spolkový zákon o pojistné smlouvě	Bundesgesetz über den Versicherungsvertrag (Versicherungsvertragsgesetz 1958), BGBl. Nr. 2/1959
Zákon o zajištění podnikových zaměstnanců a samostatně výdělečných osob	Betriebliches Mitarbeiter- und Selbständigenvorsorgegesetz (BMSVG), BGBl. I Nr. 100/2002
Kapitálový trh	
Spolkový zákon o burzách cenných papírů a komoditních burzách	Bundesgesetz über die Wertpapier- und allgemeinen Warenbörsen (Börsegesetz 1989, BörseG), BGBl. Nr. 555/1989
Spolkový zákon o dohledu služeb s cennými papíry	Bundesgesetz über die Beaufsichtigung von Wertpapierdienstleistungen (Wertpapieraufsichtsgesetz 2007, WAG 2007), BGBl. I Nr. 60/2007
Spolkový zákon o nabídkách převzetí	Bundesgesetz betreffend Übernahmeangebote (Übernahmegesetz, ÜbG), BGBl. I Nr. 127/1998
Spolkový zákon o veřejných nabídkách cenných papírů a jiných kapitálových investicích	Bundesgesetz über das öffentliche Anbieten von Wertpapieren und anderen Kapitalveranlagungen (Kapitalmarktgesetz, KMG), BGBl. Nr. 625/1991
Finanční konglomeráty	
Spolkový zákon, kterým se mění Spolkový zákon o doplňkovém dohledu bank, pojišťoven a investičních společností finančních konglomerátů	Bundesgesetz, mit dem ein Bundesgesetz über die zusätzliche Beaufsichtigung der Kreditinstitute, Versicherungsunternehmen und Wertpapierfirmen eines Finanzkonglomerats (Finanzkonglomeratengesetz, FKG), BGBl. I Nr. 70/2004

Přehled právních předpisů upravujících dohled nad finančním trhem ve Spolkové republice Německo

Institucionální otázky dohledu	
Nařízení o výběru poplatků a rozdělení nákladů podle Zákona o Spolkovém úřadu pro dohled nad finančními službami	Verordnung über die Erhebung von Gebühren und die Umlegung von Kosten nach dem Finanzdienstleistungsaufsichtsgesetz (FinDAGKostV), BGBl. I S. 1847
Stanovy Spolkového úřadu pro dohled nad finančními službami	Satzung der Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht, BGBl. I S. 1499
Zákon o Spolkovém úřadu pro dohled nad finančními službami	Gesetz über die Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Finanzdienstleistungsaufsichtsgesetz, FinDAG), BGBl. I S. 1310
Bankovníctví	
Zákon o bankovníctví	Gesetz über das Kreditwesen (Kreditwesengesetz, KWG), BGBl. I S. 2776
Zákon o dohledu platebních služeb	Gesetz über die Beaufsichtigung von Zahlungsdiensten (Zahlungsdiensteaufsichtsgesetz, ZAG), BGBl. I S. 1506

Zákon o Německé spolkové bance	Gesetz über die Deutsche Bundesbank (Bundesbankgesetz, BbankG), BGBl. I S. 1782
Zákon o reformě právní úpravy zástavních listů	Gesetz zur Neuordnung des Pfandbriefrechts (Pfandbriefgesetz, PfandBG), BGBl. I S. 1373
Zákon o sledování výnosů z těžké trestné činnosti	Gesetz über das Aufspüren von Gewinnen aus schweren Straftaten (Geldwäschegesetz, GwG), BGBl. I S. 1690
Zákon o stavebních spořitelnách	Gesetz über Bausparkassen (BausparkG), BGBl. I S. 454
Zákon o úschově a nabývání cenných papírů	Gesetz über die Verwahrung und Anschaffung von Wertpapieren (Depotgesetz, DepotG), BGBl. I S. 34
Zákon o vzorovém řízení ve sporech týkajících se kapitálového trhu	Gesetz über Musterverfahren in kapitalmarktrechtlichen Streitigkeiten (Kapitalanleger-Musterverfahrensgesetz, KapMuG), BGBl. I S. 2437
Zákon o zajištění vkladů a odškodnění vkladatelů	Einlagensicherungs- und Anlegerentschädigungsgesetz (EAEG), BGBl. I S. 1842
Zákon o zrychlení a zjednodušení nabývání podílů a rizikových pozic ve finančních společnostech prostřednictvím fondu na stabilizaci finančního trhu	Gesetz zur Beschleunigung und Vereinfachung des Erwerbs von Anteilen an sowie Risikopositionen von Unternehmen des Finanzsektors durch den Fonds „Finanzmarktstabilisierungsfonds – FMS“, BGBl. I S. 1982
Zákon o zřízení fondu na stabilizaci finančního trhu	Gesetz zur Errichtung eines Finanzmarktstabilisierungsfonds (Finanzmarktstabilisierungsfondsgesetz, FMSStFG), BGBl. I S. 1982
Pojišťovnictví	
Zákon na zlepšení podnikového starobního zabezpečení	Gesetz zur Verbesserung der betrieblichen Altersversorgung (Betriebsrentengesetz, BetrAVG), BGBl. I 1974
Zákon o dohledu pojišťovnictví	Gesetz über die Beaufsichtigung der Versicherungsunternehmen (Versicherungsaufsichtsgesetz, VAG), BGBl. 1993 I S. 2
Zákon o pojistné smlouvě	Gesetz über den Versicherungsvertrag, BGBl. I S. 213
Kapitálový trh	
Zákon na podporu rizikových kapitálových účastí	Gesetz zur Förderung von Wagniskapitalbeteiligungen (Wagniskapitalbeteiligungsgesetz, WKBG), BGBl. I S. 1672
Zákon o burzách	Börsengesetz (BörsG), BGBl. I S. 1330
Zákon o holdingových společnostech	Gesetz über Unternehmensbeteiligungs-gesellschaften (UBGG), BGBl. I S. 2765
Zákon o investování	Investmentgesetz (InvG), BGBl. I S. 2676
Zákon o nabývání cenných papírů a převzetí	Wertpapiererwerbs- und Übernahmegesetz (WpÜG), BGBl. I S. 3822
Zákon o německých nemovitostních akciových společnostech s podíly kotovanými na burze	Gesetz über deutsche Immobilien-Aktiengesellschaften mit börsennotierten Anteilen (REIT-Gesetz, REITG), BGBl. I S. 914
Zákon o obchodu s cennými papíry	Gesetz über den Wertpapierhandel (Wertpapierhandelsgesetz WpHG), BGBl. I S. 2708
Zákon o prospektech cenných papírů	Wertpapier-Verkaufsprospektgesetz (Verkaufsprospektgesetz, VerkaufsprospektG), BGBl. I S. 2701
Zákon o zpracování, schvalování a zveřejňování prospektů	Gesetz über die Erstellung, Billigung und Veröffentlichung des Prospekts, der beim öffentlichen Angebot von Wertpapieren oder bei der Zulassung von Wertpapieren zum Handel an einem Organisierten Markt zu veröffentlichen ist (Wertpapierprospektgesetz, WppG), BGBl. I S. 1698

Přehled právních předpisů upravujících dohled nad finančním trhem ve Švýcarské konfederaci

Institucionální otázky dohledu	
Spolkový zákon ze 22.6.2007 o Švýcarském dohledu nad finančním trhem	Bundesgesetz vom 22. Juni 2007 über die Eidgenössische Finanzmarktaufsicht (Finanzmarktaufsichtsgesetz, FINMAG)
Nariadení z 15.10.2008 o výběru poplatků a příspěvků Švýcarským dohledem nad finančním trhem	Verordnung vom 15. Oktober 2008 über die Erhebung von Gebühren und Abgaben durch die Eidgenössische Finanzmarktaufsicht (FINMA-Gebühren- und Abgabenverordnung, FINMA-GebV)
Nariadení o kontrole na finančním trhu z 15.10.2008	Finanzmarktprüfverordnung vom 15. Oktober 2008 (FINMA-PV)
Organizační řád Švýcarského dohledu nad finančním trhem FINMA	Reglement über die Organisation der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht FINMA (Organisationsreglement FINMA)
Kodex chování Švýcarského dohledu nad finančním trhem	Verhaltenskodex der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht (Verhaltenskodex FINMA)
Bankovníctví	
Spolkový zákon z 8.11.1934 o bankách a spořitelnách	Bundesgesetz vom 8. November 1934 über die Banken und Sparkassen (Bankengesetz, BankG)
Nariadení ze 17.5.1972 o bankách a spořitelnách	Verordnung vom 17. Mai 1972 über die Banken und Sparkassen (Bankenverordnung, BankV)
Nariadení z 29.9.2006 o vlastním kapitálu a rozložení rizika pro banky a obchodníky s cennými papíry	Verordnung vom 29. September 2006 über die Eigenmittel und Risikoverteilung für Banken und Effekthändler (Eigenmittelverordnung, ERV)
Nariadení Švýcarského dohledu nad finančním trhem z 21.10.1996 o zahraničních bankách ve Švýcarsku	Verordnung der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht vom 21. Oktober 1996 über die ausländischen Banken in der Schweiz (Auslandbankenverordnung-FINMA, ABV-FINMA)
Nariadení Švýcarského dohledu nad finančním trhem ze 30.6.2005 o konkurzu bank a obchodníků s cennými papíry	Verordnung der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht vom 30. Juni 2005 über den Konkurs von Banken und Effekthändlern (Bankenkonkursverordnung-FINMA, BKV-FINMA)
Pojišťovnictví	
Spolkový zákon ze 17.12.2004 o dohledu nad pojišťovnami	Bundesgesetz vom 17. Dezember 2004 betreffend die Aufsicht über Versicherungsunternehmen (Versicherungsaufsichtsgesetz, VAG)
Nariadení z 9.11.2005 o dohledu nad soukromými pojišťovnami	Verordnung vom 9. November 2005 über die Beaufsichtigung von privaten Versicherungsunternehmen (Aufsichtsverordnung, AVO)
Nariadení Švýcarského dohledu nad finančním trhem z 9.11.2005 o dohledu nad soukromými pojišťovnami	Verordnung der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht vom 9. November 2005 über die Beaufsichtigung von privaten Versicherungsunternehmen (Versicherungsaufsichtsverordnung-FINMA, AVO-FINMA)
Spolkový zákon z 2.4.1908 o pojistné smlouvě	Bundesgesetz vom 2. April 1908 über den Versicherungsvertrag (Versicherungsvertragsgesetz, VVG)
Kapitálový trh	
Spolkový zákon z 24.3.1995 o burzách a obchodnících s cennými papíry	Bundesgesetz vom 24. März 1995 über die Börsen und den Effektenhandel (Börsengesetz, BEHG)
Nariadení z 2.12.1996 o burzách a obchodnících s cennými papíry	Verordnung vom 2. Dezember 1996 über die Börsen und den Effektenhandel (Börsenverordnung, BEHV)
Nariadení Švýcarského dohledu nad finančním trhem z 25.10.2008 o burzách a obchodnících s cennými papíry	Verordnung der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht vom 25. Oktober 2008 über die Börsen und den Effektenhandel (Börsenverordnung-FINMA, BEHV-FINMA)

Nariadení Komise pro převzetí z 21.8.2008 o veřejné nabídce ke koupi	Verordnung der Übernahmekommission vom 21. August 2008 über öffentliche Kaufangebote (Übernahmeverordnung, UEV)
Řád Komise pro převzetí z 21.8.2008	Reglement der Übernahmekommission vom 21. August 2008 (Reglement-UEK, R-UEK)
Spolkový zákon z 23.6.2006 o kolektivních investorech	Bundesgesetz vom 23. Juni 2006 über die kollektiven Kapitalanlagen (Kollektivanlagengesetz, KAG)
Nariadení z 22.11.2006 o kolektivních investorech	Verordnung vom 22. November 2006 über die kollektiven Kapitalanlagen (Kollektivanlagenverordnung, KKV)
Nariadení Švýcarského dohledu nad finančním trhem z 21.12.2006 o kolektivních investorech	Verordnung der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht vom 21. Dezember 2006 über die kollektiven Kapitalanlagen (Kollektivanlagenverordnung-FINMA, KKV-FINMA)
Zákon o zástavních listech z 25.6.1930 Nariadení o zástavních listech z 23.1.1931	Pfandbriefgesetz vom 25. Juni 1930 (PfG) Pfandbriefverordnung vom 23. Januar 1931 (PfV)
Boj proti praní peněz	
Spolkový zákon z 10.10.1997 o boji proti praní peněz a financování terorismu ve finančním sektoru	Bundesgesetz vom 10. Oktober 1997 über die Bekämpfung der Geldwäscherei und der Terrorismusfinanzierung im Finanzsektor (Geldwäschereigesetz, GwG)
Nariadení Švýcarského dohledu nad finančním trhem z 18.12.2002 o zamezení praní peněz a financování terorismu v oblasti bank, obchodu s cennými papíry a kolektivního investování	Verordnung der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht vom 18. Dezember 2002 über die Verhinderung von Geldwäscherei und Terrorismusfinanzierung im Banken-, Effekthändler- und Kollektivanlagenbereich (Geldwäschereiverordnung-FINMA 1, GwV-FINMA 1)
Nariadení Švýcarského dohledu nad finančním trhem z 24.10.2006 o zamezení praní peněz a financování terorismu v oblasti soukromého pojišťovnictví	Verordnung der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht vom 24. Oktober 2006 über die Verhinderung von Geldwäscherei und Terrorismusfinanzierung im Privatversicherungsbereich (Geldwäschereiverordnung-FINMA 2, GwV-FINMA 2)
Nariadení Švýcarského dohledu nad finančním trhem z 6.11.2008 o zamezení praní peněz a financování terorismu v ostatních finančních oblastech	Verordnung der Eidgenössischen Finanzmarktaufsicht vom 6. November 2008 über die Verhinderung von Geldwäscherei und Terrorismusfinanzierung im übrigen Finanzsektor (Geldwäschereiverordnung-FINMA 3, GwV-FINMA 3)
Nariadení z 18.11.2009 o odborném výkonu finančního zprostředkovatelství	Verordnung vom 18. November 2009 über die berufsmässige Ausübung der Finanzintermediation (VBF)

Přehled právních předpisů upravujících dohled nad finančním trhem v České republice

Institucionální a obecné otázky dohledu
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole (zákon o kontrole)
Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance
Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
Bankovníctví
Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících (zákon o družstevních záložnách)
Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření
Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku
Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon

Pojišťovnictví
Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu
Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla)
Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví)
Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)
Kapitálový trh
Zákon č. 340/2006 Sb., o činnosti institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění z členských států Evropské unie na území České republiky
Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem
Provdáecí nařizení č. 1287/2006 k směrnici o trzích s finančními nástroji
Zákon č. 104/2008 Sb., o nabídkách převzetí
Zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování
Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech
Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech
Zákon č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu
Finanční konglomeráty
Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech)
Boj proti praní peněz
Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (Zákon proti praní špinavých peněz)
Zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí

THE ORGANIZATION OF FINANCIAL SERVICES SUPERVISION

—

A COMPARISON OF CZECH REPUBLIC, GERMANY, AUSTRIA AND SWITZERLAND

Summary

Financial services supervision has become an inexhaustible subject matter of intense debates in the past two decades and many countries have recently adopted a new, mostly integrated, institutional structure of financial supervision, among them the Czech Republic, Germany, Austria and Switzerland, four countries, each representing a different type of political and economic system.

This thesis deals with the institutional issues of financial services supervision, successively in the named countries. Actually, these issues are a prerequisite for effective and efficient execution of all supervisory functions. The institutional aspects are presented in their three main forms. First, the focus is given on institutional structure of supervision, especially with regard to the model structures, as presented and analyzed in the first part of the thesis. Closely related to this is also the internal organizational set-up of the supervisory agency; an appropriate designation of corporate governance can positively influence the supervisory process. Second, for the mere operability of every organization disposable resources are essential. There are two points of view concerning the funding dealt in this paper. The focus is given to the source of funds, whether they are provided by government (public funding) or by supervised institutions (private funding), and also to the way the funds are handled. Therefore the budgetary conditions of supervisory agencies are mentioned. The third main theme covered by the study presents a brief survey of the legislation of supervision of financial services in the countries discussed. The legal background forms the supervisory structure, sets its goals and provides the indispensable implementations needed for achieving the intended goals.

The final part of the thesis brings a cross-country comparison of all mentioned factors determinant for the successful performance of financial supervision in the globalized financial market, the world of financial conglomerates, new interbranch financial instruments and undiscovered risks sequent upon the new structure of the financial system.

Key Words

Financial supervision, Integration, Organizational structure